

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I Tiedonantoja	
	
	II Valmistavat säädökset	
	Alueiden komitea	
	39 täysistunto, 13. ja 14. kesäkuuta 2001	
2001/C 357/01	Alueiden komitean lausunto aiheesta: – ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle merenkulun turvallisuuteen liittyvästä yhteisön toisesta toimenpidekokonaisuudesta Erika-säiliöaluksen onnettomuuden jälkeen”, – ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi meriliikennettä koskevan yhteisön seuranta-, valvonta- ja tietojärjestelmän perustamisesta”, – ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan vesillä tapahtuvien öljyvahinkojen korvausrahaston perustamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä”, ja – ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta”	1
2001/C 357/02	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistämiseksi”	6

Hinta: 19,50 EUR

FI

(Jatkuu kääntöpuolella)

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (<i>jatkuu</i>)	Sivu
2001/C 357/03	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonannosta – Työllisyysstrategiat tietoyhteiskunnassa”	10
2001/C 357/04	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttaminen: EU:n tutkimustoimien suuntaviivat (2000–2006)” ...	15
2001/C 357/05	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuutta koskevista kiireellisistä toimenpiteistä”	22
2001/C 357/06	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle TIDE-hankkeen jatkovaiheen arviointi (Vammaisia ja vanhuksia koskeva teknologia-aloite)”	24
2001/C 357/07	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan maatalous- ja maaseutupolitiikan alueelliset vaikutukset (kehityssuunnitelmien arviointi)”	27
2001/C 357/08	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Nuoret Euroopan maataloudessa”	29
2001/C 357/09	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisten ja vähemmistökielten edistäminen ja suojeleminen”	33
2001/C 357/10	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission valmisteluasiakirja: Elinikäinen oppiminen ”	36
2001/C 357/11	Alueiden komitean lausunto aiheesta: <ul style="list-style-type: none"> – ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille ihmiskaupan torjumisesta ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta”, – ”Ehdotus: Neuvoston puitepäätös ihmiskaupan torjumisesta”, ja – ”Ehdotus: Neuvoston puitepäätös lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta” 	41
2001/C 357/12	Alueiden komitean lausunto aiheesta: <ul style="list-style-type: none"> – ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Kuudes ympäristöä koskeva Euroopan yhteisön toimintaohjelma ’Ympäristö 2010: Tulevaisuutemme valinta’ – Kuudes ympäristöä koskeva toimintaohjelma”, ja – ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta (2001–2010)” 	44

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (<i>jatkuu</i>)	Sivu
2001/C 357/13	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle uuden uimavesipolitiikan laatimisesta”	51
2001/C 357/14	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja yhdenntetystä tuotepolitiikasta” ...	53
2001/C 357/15	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta”	58
2001/C 357/16	Alueiden komitean lausunto aiheista: <ul style="list-style-type: none"> – ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Rikollisuuden ehkäiseminen Euroopan unionissa – Yhteisön rahoitustuesta laadittuja yhteisiä suuntaviivoja ja ehdotuksia koskeva mietintö”, ja – ”Ehdotus: Neuvoston päätös, tehty tuki-, vaihto-, koulutus- ja yhteistyöohjelman perustamisesta rikollisuuden ehkäisemiseksi (Hippokrates)” 	61
2001/C 357/17	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Palvelujen sisämarkkinastrategia”	65

II

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

Alueiden komitean lausunto aiheesta:

- ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle merenkulun turvallisuuteen liittyvästä yhteisön toisesta toimenpidekokonaisuudesta Erika-säiliöaluksen onnettomuuden jälkeen”,
- ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi meriliikennettä koskevan yhteisön seuranta-, valvonta- ja tietojärjestelmän perustamisesta”,
- ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan vesillä tapahtuvien öljyvahinkojen korvausrahaston perustamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä”, ja
- ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta”

(2001/C 357/01)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle merenkulun turvallisuuteen liittyvästä yhteisön toisesta toimenpidekokonaisuudesta Erika-säiliöaluksen onnettomuuden jälkeen

- ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi meriliikennettä koskevan yhteisön seuranta-, valvonta- ja tietojärjestelmän perustamisesta;
- ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan vesillä tapahtuvien öljyvahinkojen korvausrahaston perustamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä;
- ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta KOM(2000) 802 lopullinen – 2000/0325–0326–0327 COD (1),

ottaa huomioon neuvoston 25. tammikuuta 2001 perustamissopimuksen 265 artiklan 1 kohdan ja 80 artiklan mukaisesti tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

(1) EYVL C 120 E, 24.4.2001, s. 67.

ottaa huomioon puheenjohtajansa 6. helmikuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 3:n ”Euroopan laajuiset verkot, liikenne, tietoyhteiskunta” tehtäväksi,

ottaa huomioon 4. huhtikuuta 2001 antamansa lausunnon aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi meriturvallisuuskomitean perustamisesta sekä meriturvallisuutta ja alusten aiheuttaman saastumisen ehkäisemistä koskevien asetusten muuttamisesta, ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi meriturvallisuutta ja alusten aiheuttaman saastumisen ehkäisemistä koskevien direktiivien muuttamisesta” KOM(2000) 489 lopullinen – 2000/0236–0237 COD – CdR 405/2000 rev. (1),

ottaa huomioon 21. syyskuuta 2000 antamansa lausunnon aiheista ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle öljykuljetusten meriturvallisuudesta, ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi alusturvallisuutta, saastumisen ehkäisemistä ja alusten asumis- ja työskentelyolosuhteita koskevien kansainvälisten standardien soveltamisesta yhteisön satamia käyttäviin ja jäsenmaiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesillä purjehtiviin aluksiin (satamavaltioiden suorittama valvonta) annetun neuvoston direktiivin 95/21/EY muuttamisesta, ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista annetun neuvoston direktiivin 94/57/EY muuttamisesta, ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset yksirunkoisiin öljysäiliöaluksiin sovellettavien kaksoisrunkoa tai vastaavaa rakennetta koskevien rakennevaatimusten nopeutetusta käyttöönnotosta” KOM(2000) 142 lopullinen – 2000/0065–0066–0067 COD – CdR 165/2000 fin (2),

ottaa huomioon 14. helmikuuta 2001 antamansa lausunnon aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Rannikkoalueiden yhdenmätty käyttö ja hoito: strategia Eurooppaa varten” KOM(2000) 547 lopullinen ja ”ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus rannikkoalueiden yhdenmätyn käytön ja hoidon toteuttamisesta Euroopassa” KOM(2000) 545 lopullinen – 2000/0227 COD – CdR 372/2000 fin,

ottaa huomioon kansainvälisen merenkulkujärjestön ja Kansainvälisen työjärjestön yleissopimukset ja säännöt, mm. ihmishenkien turvallisuutta merellä koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (Solas – 1960 ja 1974); yleissopimuksen kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä (Colreg – 1972); merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan yleissopimuksen (STCW – 1978); vuoden 1973 kansainvälisen yleissopimuksen alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä, jota muutettiin vuoden 1978 pöytäkirjalla (Marpol – 1973/78) ja kansainvälisen turvallisuusjohtamisäännöstön (ISM – 1993),

ottaa huomioon neuvoston päätöksen, tehty 28. päivänä kesäkuuta 1999, menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 1999/468/EY (3),

ottaa huomioon seuraavat kansainväliset sopimukset ja yleissopimukset: YK:n yleissopimus merioikeudesta (Uncolos III, 1982); YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssi Rio de Janeirossa (Unced); Agenda 21 (valtameriä koskeva luku 17); satamavaltioiden suorittamia tarkastuksia koskeva Pariisin yhteisymmärryspöytäkirja; kansainvälisen merenkulkutoimikunnan (International Commission on Shipping) parhaillaan tekemä selvitys rannikko- ja satamavaltioiden suorittaman valvonnan menettelyistä; IMO:n ja ILO:n yleissopimusten mukaisesti laaditut yleissopimukset ja säännöt,

ottaa huomioon valiokunta 3:n huhtikuun 18. päivänä 2001 hyväksymän lausunnonluonnoksen CdR 50/2001 rev., jonka esittelijöinä olivat James Walsh (UK, ELDR) ja Nikos Tabakídis (EL, PES),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

(1) EYVL C 365 E, 19.12.2000, s. 276, 280.

(2) EYVL C 212 E, 25.7.2000, s. 102.

(3) EYVL L 269, 19.10.1999, s. 45.

ALUEIDEN KOMITEAN KANTA JA SUOSITUKSET

– ympäristönsuojelu

– omaisuuden suojeleminen.

1. Johdanto

1.1. Komissio on tehnyt kolme erillistä ehdotusta:

- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi meriliikennettä koskevan yhteisön seuranta-, valvonta- ja tietojärjestelmän perustamisesta
- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan vesillä tapahtuvien öljyvahinkojen korvausrahaston perustamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä
- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta.

2. Alueiden komitean huomiot Erika II -toimenpidekokonaisuudesta

2.1. Komissio ansaitsee tunnustuksen siitä, että se on laatinut jatkotoimia ensimmäiseen Erika-säiliöaluksen onnettomuuden jälkeiseen toimenpidekokonaisuuteen näin nopeasti ja esittää yleisesti ottaen rakentavia ehdotuksia, joilla on pitkällä aikavälillä tarkoitus tehostaa luonteeltaan välittömämpiä Erika I -toimia merenkulun turvallisuuden parantamiseksi. Erityisen myönteistä on, että ehdotuksissa käsitellään sääntelytoimien lisäksi vastuukysymyksiä ja kaupallista lähestymistapaa turvallisuuden lisäämiseen.

2.2. Alueiden komitea kannattaa komission tavoitetta parantaa öljysäiliöalusten turvallisuutta, mutta katsoo, ettei tämän ymmärrettävän painotuksen tulisi antaa viedä huomiota pois muiden merenkulun alojen synkemmistä onnettomuus- ja kuolonuhritilastoista. AK kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ulottamaan toimet koskemaan myös muita alustyyppisiä ja edistämään yhdessä kansainvälisen merenkulkuyhteisön kanssa "turvallisuuskulttuuria" kaikilla aloilla.

2.3. Merenkulun turvallisuus, merien pilaantuminen ja rannikkoalueiden hoito liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Jos turvallisuuden parantamiseen, saasteiden vähentämiseen ja rannikkoalueiden suojeleluun liittyvät kysymykset pitäisi laittaa tärkeysjärjestykseen, se olisi seuraavanlainen:

- ihmishenkien suojeleminen

2.4. Merkittävin komission ehdotuksiin kohdistuva arvostelu koskee oletusta, jonka mukaan teknisten toimien jatkuva lisääminen ja teknologian käyttö voivat korvata merimiestaidon ja satamien asianmukaisen johtamisen. Asiakirjassa ei mainita inhimillisiä tekijöitä eikä sitä, että jos alusten miehistöt olisivat riittävän suuria ja hyvin koulutettuja eivätkä kärsisi väsymyksestä ja merenkulkualan yhä kovemmasta kaupallisesta paineesta, onnettomuustilastot olisivat epäilemättä valoisammat.

2.5. Koska miehistöt ovat nykyisin henkilömäärältään pieniä, niihin kohdistuva kiire ja paine ovat suuremmat kuin koskaan. Alueiden komitea kehottaa komissiota laatimaan uuden asetuksen, jolla vähennetään miehistöön kohdistuvaa sääntelyä johtuvaa painetta hyväksi havaitun teknologian ja parhaiden hallintokäytäntöjen avulla. Laadittiinpa millaisia järjestelmiä tahansa, inhimilliset tekijät ovat aina yksi turvallisuusyhtälön muuttuja.

2.6. Alueiden komitea kehottaa komissiota tekemään ennakkoivaa yhteistyötä jäsenvaltioiden ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) kanssa yhteisymmärrykseen perustuvien kansainvälisten sopimusten aikaansaamiseksi ja vasta sitten turvautumaan Euroopan tasolla toteutettaviin lisätoimiin. Tällaiset lisätoimet saattaisivat monimutkaistaa oikeudellista ympäristöä ja hankaloittaa kolmansien maiden alusten käsittelyä, eikä niillä todellisuudessa vähennettäisi Euroopan vesillä tapahtuvia, rannikkoalueiden paikallis- ja alueyhteisöjä koskettavia saasteonnettomuuksia.

3. Merenkulun turvallisuuden parantamiseen ja alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseen tähtäävät toimenpiteet

3.1. Ehdotuksessa esitetään velvollisuutta varustaa yhteisön vesillä liikkuvat alukset transponderijärjestelmillä, joiden avulla rannikkoviranomaiset voivat tunnistaa ne automaattisesti ja seurata niitä keskeytyksettä. Alueiden komitea suhtautuu tähän epäillen, sillä transpondereiden käytöstä merellä ei ole vielä juurikaan kokemuksia ja velvoite ei koskisi kaikkia aluksia. Komitea myöntää kuitenkin, että transponderit tarjoavat suuria mahdollisuuksia erityisesti miehistöjen ilmoitusvelvollisuuksien keventämiseksi. Siksi komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita työskentelemään koordinoitusti IMO:n puiteissa transponderien teknisten vaatimusten ja toiminnan (esim. automaattinen tiedonsiirto) parantamiseksi.

3.2. Alueiden komitea muistuttaa Rose Bayn (Devon, Yhdistynyt kuningaskunta) tapauksesta, jossa pienen kalastajatroolarin törmäys satamaan kiinnittyneeseen öljytankkeriin aiheutti öljyvuoto-onnettomuuden. Tämä huomattava öljyonnettomuus aiheutti alueen paikallisyhteisöille suuret puhdistuskustannukset. Käsillä olevilla komission ehdotuksilla ei vähennettäisi tämän tyyppisiä onnettomuuksia (ne eivät sisällä alle 45 metrin mittaisia kalastusaluksia koskevia määräyksiä).

3.3. Alueiden komitea katsoo huolestuneena, että sinänsä arvokkaita tekniikan edistysaskeleita ei tule pitää "yksinkertaisina yleisratkaisuuina". Matkatietojen tallentimien ("mustat laatikot") ja sähköistä tiedonvaihtoa painotetaan liikaa, vaikka inhimilliset koulutukseen, väsymykseen ja pätevyyteen liittyvät tekijät ovat yhtä tärkeitä onnettomuuksien ehkäisemisessä. Tällaisen teknologian käyttö merenkulkualalla on yhä uusi asia, ja sitä tulee kehittää yhteistyössä perustettavaksi ehdotetun Euroopan meriturvallisuusviraston kanssa. Ehdotuksilla ei veloitettaisi jäsenvaltioita käyttämään näin saatuja tietoja.

3.4. Alueiden komitea on tyytyväinen komission ja jäsenvaltioiden pyrkimykseen jatkuvasti tarkistaa ja parantaa satamavaltioiden valvontajärjestelmiä. Näitä pyrkimyksiä tulisi kannustaa.

3.5. Komission tulisi työskennellä aktiivisesti jäsenvaltioiden ja IMOn kanssa sen varmistamiseksi, että EU:n vesillä sovelletaan yksinkertaista, laajalti julkistettua ja selkeää hätäsatamapolitiikkaa. On tapahtunut joukko onnettomuuksia, kuten Castorin tapaus Espanjassa, joissa alukselta on evätty pääsy hätäsatamaan ns. "ei minun pihalleni" -ajattelutavan seurauksena. Tällainen ajattelu on terveen järjen vastaista, sillä se lisää aluksen vahingoittumismahdollisuuksia ja siten vakavan ympäristökatastrofin vaaraa.

3.6. Alueiden komitean mielestä päätös satamasta lähtemisestä tulisi jättää aluksen päällikön ja kulloisenkin rannikkovaltion satamaviranomaisten tehtäväksi. On syytä muistaa, että sää voi muuttua jyrkästi hyvin lyhyessä ajassa.

3.7. Alueiden komitea kyseenalaistaa mustien listojen käytön "vaarallisten tilanteiden ennakoivaan ja entistä nopeampaan havaitsemiseen". Alusten valvontaa koskevan Pariisin yhteisymmärryspöytäkirjan perusteella jo nykyisin laaditaan mustia listoja satamiin pysäytetyistä aluksista.

3.8. Alueiden komitea toteaa, että jäsenvaltioissa on erilaisia järjestelmiä vaaratilanteisiin puuttumiseksi. Eräät jäsenvaltiot ovat nimenneet kansallisen yhteyselimen, joka vastaa teknisistä toimista onnettomuuden sattuessa. Koska EU:ssa on erilaisia järjestelmiä vaaratilanteisiin puuttumiseksi, komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan eri virastojen välisiä

koordinointimenettelyjä. On ratkaisevan tärkeää, että kaikki EU:n rannikkovaltiot uskaltavat antaa teknisten asiantuntijoiden tehdä parhaansa onnettomuuksien vaikutusten lieventämiseksi eivätkä sekaannu toimiin poliittisin perustein. Sea Empressin (Wales, Yhdistynyt kuningaskunta) tapaus on esimerkki tästä haasteesta. Komitea kehottaa komissiota tekemään tiivistä yhteistyötä IMOn kanssa vaaratilanteiden toimenpiteitä koskevissa kysymyksissä. EU:n jäsenvaltiot ovat viattoman kauttakulun oikeutta koskevien kansainvälisen oikeuden määräysten alaisia. Alueiden komitea on huolissaan, että uudet ilmoitusvaatimukset saattavat olla vaikeasti sovellettavissa unionin ulkopuolisten valtioiden aluksiin ja lisätä alusten miehistöjen työtaakkaa.

3.9. Alueiden komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että kaikilla EU:n vesialueilla on käytössä yhtä tehokkaat ilmoitusjärjestelmät IMOn säännösten mukaisesti. Yhteisen ilmoitusjärjestelmän käyttöönottoon liittyvistä oikeudellisista ja hallinnollisista esteistä huolimatta on tärkeää, että sekä komissio että jäsenvaltiot ryhtyvät viipymättä valmistelemaan IMolle esitettäviä toimia EU:n ilmoitusjärjestelmiä koskevaa yhteistä lähestymistapaa ajatellen.

4. Nykyisten pilaantumishaittoja koskevien vastuu- ja korvausjärjestelmien kehittäminen

4.1. Alueiden komitea kannattaa "saastuttaja maksaa" -periaatetta, jonka mukaan muusta kuin silkasta vahingosta johtuvan saastumisen aiheuttamat kustannukset peritään aluksen omistajilta.

4.2. Alueiden komitea toivoo lisäsäännöksiä, jotka koskisivat muiden aineiden kuin öljyn vuoto-onnettomuuksia. Ievoli Sunin tapaus (Englannin kanaalin rannikko, Ranska) on esimerkki tällaisesta onnettomuudesta.

4.3. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti täydennysrahaston (COPE-rahasto) perustamiseen ja ehdotukseen, jonka mukaan vahinkoa kärsineille maksettaisiin enemmän kuin öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisen korvausrahaston (IOPC) maksama 50 prosenttia vahingoista, mutta kehottaa komissiota kehittämään näitä ehdotuksia edelleen yhdessä IMOn kanssa. Täydentävästä COPE-rahastosta maksettavat korvaukset perustuvat näin ollen samoihin periaatteisiin ja sääntöihin kuin nykyinen kansainvälisen järjestelmä, mutta korvausten enimmäismäärä on vahvistettu tasolle (1 miljardiin euroon), jonka katsotaan olevan riittävä kaikenlaisten ennakoitavissa olevien suuronnettomuuksien varalle. Komitea kannattaa ehdotusta, jonka mukaan COPE-rahaston avulla voitaisiin myös nopeuttaa täysimittaisten korvausten maksamista saastumisen uhreille EU:ssa.

4.4. Alueiden komitea muistuttaa komissiota Erika-säiliöaluksen onnettomuudesta seuranneiden korvausvaatimusten suuruudesta ja moninaisuudesta. Jotkut vaatimuksista edellyttivät laajaa arviointia huolellisen ja tehokkaan ratkaisun varmistamiseksi. Komitea epäilee, että komissio tarvitsisi runsaasti resursseja selvittää näistä jatkotoimista tehokkaasti ja ilman viivästyksiä.

4.5. Alueiden komitea muistuttaa komissiota siitä, että COPE-rahaston moitteettoman toiminnan varmistamiseksi jäsenvaltioiden tulee toimittaa tarkat tiedot kaikista yli 150 000 tonnia öljyä vastaanottavista yrityksistä, jotka rahoittavat rahastoa.

4.6. Alueiden komitea kannattaa ehdotusten yleissuuntaa, mutta niillä ei ratkaista ydinongelmaa: miten saada kiinni vastuuttomat alusten omistajat, jotka piiloutuvat yhden aluksen yhtiöiden taakse, vaihtavat lippuvaltiota nähtävästi täysin sumeilematta ja hylkäävät aluksensa ja niiden miehistöt mieluummin kuin täyttävät taloudelliset velvoitteensa, kun aluksista alkaa olla heille vaivaa. Äskettäinen esimerkki tästä oli rannikkolaiva Lagikin karilleajo vuoden 2000 joulukuussa Nean-joella lähellä Bostonia (Lincolnshire, Yhdistynyt kuningaskunta). Alus ajautui joessa poikittain ja katkesi kahtia. Onneksi aluksen polttoainesäiliöiden sisältö saatiin poistettua, lasti purettua ja alus leikattua paloiksi ja siirrettyä pois ilman vakavia saastepäästöjä. Ikävää asiassa kuitenkin oli, että laivan varsinainen omistaja, joka on EU:n jäsenvaltion kansalainen, ei joutunut maksamaan mitään onnettomuudesta aiheutuneita kustannuksia, koska alus oli rekisteröity yhteisön ulkopuolelle ja nimellisesti yhtiön omistuksessa. Paikallisyhteisöille koituneiden puhdistuskustannusten arvioidaan olleen noin 2 miljoonaa puntaa. (Onnettomuudesta on käytettävissä yksityiskohtaiset tiedot). Myös Yhdistyneen kuningaskunnan Scillysaarilla haaksirikkoutuneen Cetan tapauksessa paikallisyhteisöt joutuivat maksamaan puhdistuslaskun. Miehistö oli nopeasti siirretty jäsenvaltion (rannikkovaltio) oikeudellisen toimivallan ulkopuolelle, eikä tämä alustyyppi kuulunut minkään korvausrahaston piiriin. Alueiden komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita koordinoimaan paremmin selvään vastuuketjuun tähtäävät toimensa, jotta ympäristön puhdistusta tai lisävahinkoja koskeva vahinkovastuu saadaan varmistettua tehokkaasti.

4.7. Kansainvälisen ja EU:n tason yhdistävän kaksijakoisen korvausjärjestelmän tehokkaan toiminnan takaamiseksi COPE-rahastoa käytetään ainoastaan onnettomuuksissa, jotka ylittävät tai jotka uhkaavat ylittää yhteisen takuurahaston (IOPC) enimmäismäärät. Alueiden komitea edellyttää, että komissio laatii sille yhteistyössä IMO:n kanssa selvän toimintakehyksen.

5. Euroopan meriturvallisuusvirasto

5.1. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti ehdotukseen Euroopan meriturvallisuusvirastosta ja pitää sitä ansiokkaana ehdotuksessa mainituista syistä: virasto koordinoisi nykyisen lainsäädännön toimeenpanoa, yhdenmukaistaisi tarkastajien koulutusta ja tarkastuskäytäntöjä, suorittaisi teknisiä tehtäviä komission puolesta ja kokoaisi tietoja.

5.2. Alueiden komitea pitää välttämättömänä, että Euroopan meriturvallisuusvirastolle annetaan riittävästi varoja, jotta se voi palkata pätevää ja kokenutta henkilöstöä toimiakseen tehokkaasti ja ollakseen uskottava alan toimijoiden silmissä.

5.3. Alueiden komitea toivoo, että meriturvallisuusviraston toimialaan sisällytetään muitakin laivastoiminnan aloja kuin öljynkuljetukset.

5.4. Kansainvälisen, unionin, jäsenvaltioiden ja alueiden tasojen monimutkaisen oikeudellisen rakenteen vuoksi alueiden komitea kehottaa komissiota edistämään ja jatkamaan meriturvallisuusviraston avulla tutkimuksia sopivimmista ja toteuttamiskelpoisimmista menettelyistä. Tätä tarkoitusta varten suoritettava nykyisten asetusten ja direktiivien järjeistäminen on myönteinen asia, jos sille lisätään merenkulun turvallisuutta.

5.5. Alueiden komitea kehottaa komissiota tekemään jo varhaisessa vaiheessa selvän eron meriturvallisuusviraston tehtävänasettelun ja meriturvallisuuskomitean perustamista koskevan tulevan ehdotuksen välillä.

5.6. Alueiden komitea on johdonmukaisesti tarkastellut meriliikenteen turvallisuutta ja meriympäristön suojelua yhteisenä kokonaisuutena, ja se katsoo, että on tärkeää käsitellä nyt puheena olevaa ehdotusta kokonaisvaltaisella tavalla. Teknisesti järkevien päätösten hienovarainen käyttöönotto hyödyttää yhteisön merialueita, ja sillä saadaan aikaan kestäviä rannikkoalueita sekä tehdään meriliikenteestä ympäristöystävällistä. Tästä syystä alueiden komitea toivoo, että se kutsutaan meriturvallisuusviraston johtokuntaan rannikkoalueiden yhdenmukaiseen käyttöön ja hoitoon osallistuvien EU:n paikallis- ja alueviranomaisten edustajana.

5.7. Tietoisena meriliikenteen kansainvälisestä ulottuvuudesta alueiden komitea haluaa varmistaa, että eurooppalaisten käytäntöjen muutokset eivät aiheuta ongelmia unionin ulkopuolisissa meriliikenteessä ja siten haittoja muualla maailmassa. Komission tulee taata, että perustettavaksi ehdotettu virasto työskentelee jäsenvaltioidensa ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön kanssa ennaltaehkäisevästi tässä asiassa.

6. Päätelmät

6.1. Nämä ns. Erika II -ehdotukset tarjoavat mahdollisuuden pysähtyä, arvioida asioita kokonaisuutena ja laatia säännöstö, joka koskee kaikkia alustyyppisiä ja vähentää näin miehistöihin, aluksiin ja rannikkoympäristöön kohdistuvia riskejä.

6.2. Alueiden komitea kehottaa toteuttamaan uudet järjestelyt siten, että EU:n toimilla lisätään valtio- ja aluetasolla toteutettujen järjestelyjen tehoa.

6.3. On tärkeää varmistaa, että EU pyrkii IMO:n puitteissa jo ennakolta aktiivisesti saavuttamaan yhteisymmärryksen perustuvaa edistystä uusien toimien aikaansaamiseksi ja selvän vastuuketjun luomiseksi kaikelle yhteisön vesillä tapahtuvalle meriliikenteelle ja vähentämään näin paikallis- ja alueyhteisöihin kohdistuvia haittavaikutuksia.

6.4. Alueiden komitea kehottaa komissiota tekemään lisätutkimuksia ehdotetuista teknisistä toiminna. Tutkimusohjelmia laadittaessa tulisi kiinnittää huomiota merenkulkualan käytäntöihin sekä niiden kustannus-hyöty-suhteeseen.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistämiseksi"

(2001/C 357/02)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakamisen edistämiseksi KOM(2000) 303 lopullinen – 2000/0127 CNS,

ottaa huomioon neuvoston 25. heinäkuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan ja 137 artiklan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 19. lokakuuta 2000 komitean työjärjestyksen 39 artiklan nojalla tekemän päätöksen antaa aihetta koskevan lausunnon valmistelu valiokunta 5:n "sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu" tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 5:n huhtikuun 19. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 420/2000 rev. 2, jonka esittelijä oli Rüdiger von Plüskow (D/PSE),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. korostaa, että tilanteessa, jossa jäsenvaltioihin tulee suuri määrä kotiseudultaan siirtymään joutuneita, jäsenvaltioiden on päästävä pikaisesti sopimukseen näiden henkilöiden tilapäisestä suojelusta. Juuri nyt, kun näköpiirissä ei ole Kosovon kriisin kaltaista dramaattista tapahtumaa, tarjoutuu tilaisuus harkittujen ja tasapuolisten sääntöjen luomiseen.

2. katsoo, että tilapäisen suojelun antaminen tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden alueelle tulee suuri määrä siirtymään joutuneita, on tärkeä vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaan alueeseen liittyvä tavoite. Suojelun antaminen on tärkeä osa yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, jolla pyritään varmistamaan sekä "Geneven yleissopimukseen perustuvan pakolaisaseman" että "toissijaisen suojelun" toteuttaminen.

3. on tyytyväinen Tampereella lokakuussa 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joiden mukaan Geneven yleissopimuksen täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen ja palauttamiskiellon periaatteen noudattamiseen perustuvan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän luomista tulee edistää.

4. viittaa sekä Saksan että Suomen puheenjohtajakausionaan esittämiin lukuisiin virikkeisiin sekä neuvoston 27. toukokuuta 1999 antamiin päätelmiin alan kehityksen jouduttamiseksi.

5. muistuttaa, että EY:n perustamissopimuksen 63 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaan neuvosto päättää pakolaisten ja muiden kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden osalta:

- vähimmäisvaatimuksista, jotka koskevat tilapäisen suojelun antamista kolmansista maista saapuville, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, sekä
- pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanottamisesta ja siitä jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämisestä.

Euroopan unionin toiminnasta entisen Jugoslavian kriiseissä (Bosnia ja Hertsegovina ja Kosovo) saadut kokemukset osoittavat jäsenvaltioiden menettely- ja käytäntörakenteiden sekä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön kehittyneen myönteisesti. Jo alusta lähtien yhteensovitettu jäsenvaltioiden menettely edisti etenkin Kosovon kriisin aikana konfliktin rajoittamista huomattavasti.

6. korostaa, että suuret siirtymään joutuneiden joukot muodostavat huomattavan käytännön haasteen etenkin alueil-

le ja kunnille. Kokemus on osoittanut, että jäsenvaltioittain vaihtelevat tilapäisen suojelun tarjoamista koskevat säännöt vaikeuttavat jäsenvaltioiden alueillaan pakolaisten vastaanottamiseksi toteuttamien toimien koordinoitua. Eroja on erityisesti vastaanotetuille myönnettävissä oikeuksissa ja sosiaalietuuksissa.

7. pitää ehdotettua direktiiviä tämän vuoksi tervetulleena. Se voi edistää merkittävästi tehokkaaseen yhteisönlaajuiseen käytäntöön tähtäävää todellista kehitystä. Edellä kuvailtujen tilanteiden osalta komitea tukee myös tavoitetta

- antaa EU:n apua yhteisvastuullisesti ja tehokkaasti
 - taata jäsenvaltioiden turvapaikkajärjestelmien toimintakyky suojaamalla niitä ylikuormitukselta
 - tarjota siirtymään joutuneille suojelua tehokkaasti ja nopeasti
 - jakaa heidän vastaanottamisestaan aiheutuva rasitus tasapuolisesti jäsenvaltioiden kesken.
8. huomauttaa, että ehdotettu direktiivi vaikuttaa suoraan paikallis- ja alueviranomaisiin
- siirtymään joutuneiden vastaanottoon liittyvien yhteiskunnallisten tehtävien osalta
 - heidän majoittamisestaan joutuvien käytännön toimien suhteen
 - heistä huolehtimisesta ja heille myönnettyistä sosiaalietuuksista aiheutuvien taloudellisten rasitteiden muodossa.

Alue- ja paikallisyhteisöt ovat tärkeässä asemassa siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanotossa sosiaalialan toimiensa vuoksi. On tärkeää huomata, että heidän paikallistason kokemuksensa voivat toimia tärkeinä esimerkkeinä muualla toteutettavissa hankkeissa.

9. pahoittelee, ettei direktiiviehdotus sisällä säännöksiä, jotka koskisivat siirtymään joutuneiden paluun yhteydessä toteutettavien jäsenvaltioiden toimien koordinoitua.

10. korostaa, että direktiiviehdotuksessa kuvailtu toimien kokonaiskehys on kuitenkin asianmukainen.

11. panee merkille, että erityisesti alueisiin kohdistuvien vaikutusten vuoksi ehdotusta on kuitenkin tarpeen paikoitellen muuttaa. Tämä on erityisen tärkeää, koska direktiivissä on tarkoitus määritellä ainoastaan vähimmäisvaatimukset (ks. myös 3 artiklan 5 kohta).

Suosituksukset

Alueiden komitea suosittelee komission direktiiviehdotuksen pääkohtiin seuraavia muutoksia ja täydennyksiä:

12. Tilapäisen suojelun keston rajaaminen (4 artikla)

Alueiden komitea kannattaa ehdotusta rajoittaa tilapäisen suojelun voimassaoloaika yhteen vuoteen siten, että oleskelu voi enintään jatkua kaksi vuotta. Tämä voimassaoloaika koskeva säännös selventää ja tukee suurten pakolaisjoukkojen vastaanoton väliaikaista luonnetta.

13. Laajamittaisen siirtymään joutumisen toteaminen (5 artikla)

Alueiden komitea ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että ehdotuksen mukaan laajamittainen siirtymään joutuminen todetaan komission ehdotuksesta neuvoston määräenemmistöpäätöksellä. Luopumalla yksimielisestä päätöksestä otetaan asianmukaisesti huomioon tavoite toimittaa humanitaarinen apu kriittisissä hätätilanteissa nopeasti perille.

14. Mahdollisuus työntekoon (10 artikla)

14.1. Alueiden komitea on tyytyväinen pyrkimykseen tarjota tilapäistä suojelua saaville henkilöille mahdollisuus mielekkääseen tekemiseen.

14.2. Komitea pitää lisäksi kohtuuttomana, että ehdotetuilla ja hyvin pitkälle menevillä vähimmäisvaatimuksilla puututaan jäsenvaltioiden työmarkkinoille pääsyä koskevaan työllisyyspolitiikkaan.

15. Oikeus yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen (12 artikla)

15.1. Alueiden komitea korostaa, että tilapäistä suojelua saavien henkilöiden oikeus yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen sekä ammatilliseen täydennys- ja uudelleen koulutukseen on ehdottomasti taattava heidän oleskelunsa mielekkyyden vuoksi.

15.2. Komitea kannattaa alaikäisten oikeutta koulunkäyntiin vastaanottavan maan kansalaisten kanssa samoin edellytyksin.

16. Perheiden yhdistämistä koskevat vähimmäisvaatimukset (13 artikla ja 14 artiklan 3 kohta)

16.1. Alueiden komitea korostaa perheiden yhdistämisen välttämättömyyttä. Komitea pitää tervetulleena sitä, että toisin kuin perheiden yhdistämisoikeutta koskevassa 1.12.1999 annetussa direktiiviehdotuksessa, ei nyt käsiteltävässä ehdotuksessa säädetä oikeudesta perheen yhdistämiseen, erityisesti tilapäisen suojelun määräaikaisuuden vuoksi. Säännös perustuu erityisesti avunantamisen perustana olevaan humanitaariseen käsitteeseen, jonka taustalla ovat pakoon johtaneet syyt. Perheenjäsenen erilleen joutumisen vaara on erittäin suuri juuri ehdotuksessa käsiteltävän joukkopakon kaltaisessa tilanteessa. Perheiden yhdistäminen rajoitetaan perustellusti koskemaan lähtömaassa muodostunutta perhettä. Näin poistuu mahdollisuus käyttää oikeutta henkilöiden yhdistämiseen perheen muodostamiseksi sekä soveltaa sitä muussa yhteisön ulkopuolisessa maassa kuin lähtömaassa oleskeleviin perheenjäseniin (13 artiklan selitys).

16.2. Komitea ei myöskään pidä asianmukaisena oikeutta valita vapaasti jäsenvaltio, jossa perheen yhdistyminen tapahtuu. Ehdotetun direktiivin 13 artiklan 5 kohdassa hahmoteltu oikeus, jonka mukaan perheenjäsenet saisivat vapaasti valita jäsenvaltion, jossa perheen yhdistäminen tapahtuu, vaikuttaa kyseenalaiselta, koska tällöin ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että tilapäistä suojaa tarvitsevien henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuva rasitus ei ajan mittaan jakaannukaan tasaisesti. Kokemus on osoittanut, että jäsenvaltioiden houkuttelevuus vaihtelee. Suojaa tarvitsevien henkilöiden muuttoliike yhteisön sisällä voi siksi johtaa rasituksen epätasaiseen jakautumiseen ja aiheuttaa lisäksi tarpeettomasti ylimääräistä hallinnollista työtä. Myöhemmän muuttoliikkeen ehkäisemiseksi tulisi vastaanotettavien henkilöllisyys varmistaa, jotta heidät voidaan jakaa jäsenvaltioittain.

16.3. Tämän vuoksi alueiden komitea katsoo, että perheiden yhdistämisen tulisi pääsääntöisesti tapahtua siinä jäsenvaltiossa, jossa enemmistö perheenjäsenistä oleskelee. Mikäli perhe jakautuu tasaisesti eri jäsenvaltioihin, tulisi yhdistämisen tapahtua siinä jäsenvaltiossa, jossa perheen jäseniä on oleskellut pisimpään.

17. Tilapäisen suojelun päätyttyä toteutettavat toimenpiteet (19 artikla)

17.1. Alueiden komiteasta on myönteistä, että tilapäisen suojelun päätyttyä sitä saaneisiin on tarkoitettu soveltaa kunkin jäsenvaltion omaa lainsäädäntöä, joka koskee ulkomaalaisten suojelua, maahantuloa ja maassa oleskelua.

17.2. Komitea kehottaa kuitenkin samalla koordinoimaan tilapäistä suojelua saaneiden henkilöiden paluuta tukevia jäsenvaltioiden toimia. Komiteasta on valitettavaa, ettei ehdotetussa direktiivissä mainita lainkaan tilapäisen suojelun päätyttyä toteutettavien toimien yhteensovittamista. Bosnian ja Hertsegovinan sekä Kosovon pakolaisten paluusta saatujen kokemusten perusteella paluuseen liittyvien jäsenvaltioiden toimien yhteensovittaminen ja koordinointi olisi kuitenkin suositeltavaa. Taloudellisen tuen kokoamisella ja hankkeisiin perustuvalla jälleenrakennustyöllä lienee mahdollista edistää ja parantaa merkittävästi vapaaehtoisen paluun mahdollisuuksia. Komitea katsookin, että jäsenvaltioiden yhteisen tilapäiseen suojeluun liittyvän paluupolitiikan luomiseksi direktiivissä tulisi säätää lähtömaan jälleenrakentamiseksi ja sieltä paenneiden uudelleen integroimiseksi toteutettavien jäsenvaltioiden yhteisten toimien koordinoinnista.

Tätä tähdennetään myös lausunnossa aiheesta "Muuttovirrat Euroopassa" (1) ja etenkin kohdassa 3.5 esitetyissä aloitteissa. Niiden tarkoituksena on edistää kaikkia hyödyllisiä toimia, joilla pyritään luomaan edellytykset kehitysprosessien käynnistämiseksi maastamuuttoalueilla. Lisäksi komitea viittaa saman lausunnon päätelmien kohtaan 4, jossa pyritään erittelemään soveltuvia toimia takaamaan sellaisten politiikkojen toteutus, joilla varmistetaan paras mahdollinen sopeutuminen alkuperämaahan.

17.3. Alueiden komitean mielestä on lisäksi torjuttava mahdollisuus, että jäsenvaltiot arvioivat 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisessa tapauksessa paluun mahdollisuutta epäyhtenäisesti ja että osa jäsenvaltioista ryhtyy palauttamaan tilapäistä suojelua saaneita lähtömaahan, kun taas osa jatkaa heidän oleskelulupaansa. Paluuta tukevien koordinoitujen toimien kannalta olisi hyödyllistä, että myös 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainituissa tapauksissa paluun mahdollisuudesta päättäisi neuvosto 6 artiklan 2 kohdan perusteella. Kosovon kriisin kokemusten perusteella ajantasaiset ja luotettavat tiedot kriisialueen tilanteesta ovat erityisen arvokkaita. Niiden saamiseksi kansalaisjärjestöjen osallistuminen jo varhaisessa vaiheessa toimintaan paikan päällä on välttämätöntä.

18. Oleskeluoikeuden jatkaminen lääketieteellisen hoidon jatkuessa (22 artikla)

18.1. Alueiden komitea tukee voimakkaasti ehdotetun direktiivin 11 artiklaa, jossa säädetään, että suojelua saaville henkilöille on tarjottava asianmukaisen majoituksen lisäksi sosiaalipalveluja sekä tarvittavaa lääketieteellistä ja psykologista hoitoa. Komitea ymmärtää täysin tilapäistä suojelua tarvitseville henkilöille etenkin sodan kokemisesta aiheutuneiden traumojen lääketieteellisen hoidon välttämättömyyden.

19. Euroopan pakolaisrahastosta saatava rahoitus (24 artikla)

19.1. Alueiden komitea pitää tervetulleena ehdotettua yhteisvastuuseen perustuvaa rahoitusmallia, jonka mukaan direktiiviehdotuksessa hahmotellut toimet rahoitetaan Euroopan pakolaisrahastosta. Komitea kuitenkin kehottaa joko luomaan yhteisön varoista vararahaston suuren joukkopaon varalle tai varautumaan siihen, että laajamittaisen paon toteamisen yhteydessä päätetään myös Euroopan pakolaisrahaston varojen lisäämisestä.

19.2. Komitean arvion mukaan Euroopan pakolaisrahaston nykyiset varat eivät ole läheskään riittävät tilapäisen suojelun antamisesta jäsenvaltioissa aiheutuvien kulujen rahoittamiseksi. Vaikka rahoitus järjestettäisiin yhteisrahoituksena, on yhteisvastuullinen rahoittaminen rahastosta järkevää ainoastaan siinä tapauksessa, että samanaikaisesti 5 artiklassa ehdotetun laajamittaisen siirtymään joutumista koskevan neuvoston päätöksen kanssa esitetään Euroopan pakolaisrahaston varoihin huomattavaa määräraikaista lisäystä.

20. Molemminpuolisen vapaaehtoisuuden periaate (25 artikla)

20.1. Alueiden komitea pitää tervetulleena ehdotusta, jonka mukaan tilapäisen suojelun antamisesta ja sitä tarvitsevien henkilöiden vastaanottamisesta koituva rasitus jaetaan yhteisvastuullisesti. Komitea pitää kuitenkin toivottavana, että direktiivissä esitettäisiin jäsenvaltiokohtainen tilapäistä suojelua tarvitsevien sijoitus suunnitelma, joka perustuisi kunkin valtion vastaanottokyvyn määrittelyyn. Kiintiöiden määrittely ja niihin liittyvä vastaanottovelvoite edistäisivät suojelun antamista sekä selkeää ja avointa rasituksen jakoa.

20.2. Komitean mielestä esitetty molemminpuolisen vapaaehtoisuuden periaate ei sitä vastoin vaikuta kovin tehokkaalta. Jo Kosovon pakolaisten vastaanoton yhteydessä sovellettu menettely (*pledging*) mahdollisti vain rajoitetusti nopean ja epäbyrokraattisen avustamisen. Jäsenvaltioiden päätös ilmoittaa valmiudestaan ottaa vastaan pakolaisia ei riippunut pelkästään niiden toimintakyvystä tai -valmiudesta vaan myös yleisistä poliittisista näkökohdista ja yhteiskunnallisesta ilmapiiristä. Tällaiset vaikeasti ennakoitavat seikat eivät edistä tehokkaan suojelun antamista.

21. Yhteinen evakuoitavien valinta

21.1. Alueiden komitea katsoo, että direktiivissä tulisi säätää suojelua tarvitsevia henkilöitä vastaanottavien jäsenvaltioi-

(1) CdR 227/1999 fin – EYVL C 57, 29.2.2000, s. 67.

den edustajista muodostettavan asiantuntijaryhmän perustamisesta, joka vastaisi kyseisten henkilöiden valinnasta lähtömaassa, mikäli heidän evakuointinsa käy tarpeelliseksi.

21.2. Esimerkiksi Kosovon pakolaisten evakuoinnista makedonialaisilta pakolaisleireiltä saatu kokemus on osoittanut,

että kriisialueita koskevissa evakuointisuunnitelmissä kukin jäsenvaltio soveltaa paikan päällä omia valintaperusteitaan. Mikäli evakuointiin ryhdytään olisikin perustettava jäsenvaltioiden (ja mahdollisesti kansalaisjärjestöjen) edustajista muodostettava asiantuntijaryhmä, joka valitsisi evakuoitavat henkilöt yhtenäisin perustein jäsenvaltioiden puolesta ja niitä sitovasti.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonannosta – Työllisyysstrategiat tietoyhteiskunnassa”

(2001/C 357/03)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Työllisyysstrategiat tietoyhteiskunnassa” KOM(2000) 48 lopullinen,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa komission vihreästä kirjasta ”Julkisen sektorin tieto: Euroopan avainresurssi – Vihreä kirja julkisen sektorin tiedon käytöstä tietoyhteiskunnassa”, KOM(98) 585 lopullinen – CdR 190/1999 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Oppiminen tietoyhteiskunnassa – Koulutusta koskevan eurooppalaisen aloitteen toimintasuunnitelma (1996–1998)”, KOM(96) 471 lopullinen – CdR 368/96 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa vihreästä kirjasta ”Elämä ja työ tietoyhteiskunnassa – ihmisläheisyys etusijalle”, KOM(96) 389 lopullinen – CdR 365/96 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon päätöslauselmansa aiheesta ”Tietoyhteiskunta Korfusta Dubliniin – Uudet esiin nousevat ensisijaiset tavoitteet” ”Tietoyhteiskunnan vaikutus Euroopan unionin politiikkoihin – Seuraavien vaiheiden valmistelu”, KOM(96) 395 lopullinen – CdR 337/96 fin ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhteisön monivuotisesta ohjelmasta Euroopan multimedia-alan tiedontuottajayritysten kehityksen tukemiseksi ja multimediatiedon edistämiseksi syntymässä olevassa tietoyhteiskunnassa (INFO 2000)”, KOM(95) 149 lopullinen – CdR 22/96 fin ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 11.

⁽²⁾ EYVL C 116, 14.4.1997, s. 89.

⁽³⁾ EYVL C 116, 14.4.1997, s. 81.

⁽⁴⁾ EYVL C 42, 10.2.1997, s. 31.

⁽⁵⁾ EYVL C 129, 2.5.1996, s. 39.

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Euroopan tietoyhteiskuntaan – toimintasuunnitelma”, KOM(94) 347 lopullinen – CdR 21/95 fin (1),

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Teleyleispalvelu täysin vapautetun ympäristön näkökulmasta – tietoyhteiskunnan olennainen tekijä”, KOM(96) 73 lopullinen – CdR 371/96 fin (2),

ottaa huomioon päätöslauselmansa aiheesta ”Euroopan työllisyysstrategian täytäntöönpano”, CdR 461/1999 fin (3),

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Oppiminen tietoyhteiskunnassa – Koulutusta koskevan eurooppalaisen aloitteen toimintasuunnitelma 1996–1998” KOM(96) 471 lopullinen – CdR 368/96 fin (4),

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Alue- ja paikallisviranomaisten tehtävä oppilaitosten ja yritysten lähentämisessä”, CdR 346/96 fin (5),

ottaa huomioon valiokunta 5:n huhtikuun 19. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 303/2000 rev. 2, jonka esittelijä oli Tilman Tögel (D/PSE),

sekä katsoo seuraavaa

1. Maailmantalous on muuttumassa yhä enemmän tietoyhteiskunnaksi, johon pätevät uudet säännöt ja joka vahvan dynaamisen perustansa ansiosta tarjoaa valtavia kasvu- ja työllisyysmahdollisuuksia.
2. Euroopan unioni on siksi ottanut tehtäväkseen joukkotyöttömyyden poistamisen seuraavan kymmenen vuoden aikana tietoyhteiskuntaa johdonmukaisesti kehittämällä.
3. Tietoyhteiskunta luo jo tänään huomattavan osan yhteisön BKT:sta, ja se kasvaa nopeammin kuin talouden muut sektorit. Tietoyhteiskunta työllistää nykyään jo miljoonia ihmisiä.
4. Vaikka EU ei vielä täysin hyödynnä tietoyhteiskunnan tarjoamaa työllistämispotentiaalia, marraskuussa 1997 Luxemburgissa pidetyssä huippukokouksessa korostettiin kuitenkin tietoyhteiskunnan mahdollisia työllisyysvaikutuksia. Lisäksi joulukuussa 1998 kokoontuneen Wienin Eurooppa-neuvoston aloitteesta perustettiin korkean tason ryhmä, jossa jäsenvaltiot voivat vaihtaa tietoja tietoyhteiskuntaa koskevista kansallisista strategioistaan. Eurooppalaiseen työllisyysstrategiaan liittyy sitä täydentäviä kansallisia työllisyyttä koskevia toimintaohjelmia, joihin vuodesta 1999 lähtien on sisällytynyt tietoyhteiskuntaa koskevia toimia. Nyt ala onkin EU:ssa todettu ensiarvoisen tärkeäksi, kuten alkuvuodesta Lissabonin huippukokouksessa hyväksytty eEurooppa -aloite osoittaa.
- 4 a. Komitea huomauttaa kuitenkin, että komission tiedonannossa ei käsitellä lainkaan maaseudun ja syrjäisten alueiden erityistä tilannetta. Ellei näihin alueisiin kiinnitetä erityistä huomiota, ne syrjäytyvät yhä pahemmin tietoyhteiskunnan kehittyessä.

Komitea tähdentää vielä, ettei tiedonannossa viitata maatalousalaan tai maaseudun kehittämiseen eikä alan yrittäjiin, työntekijöihin tai maatalouteen liittyviin aloihin.

5. Samoin todettiin, että tehtävästä voidaan selvittää ainoastaan, mikäli elinikäisestä oppimisesta tehdään kaikilla yhteiskunnan aloilla elämäntapa. Tällaiselle projektille on luotava myös sen vaatimat edellytykset. Ainoastaan tällä tavoin on mahdollista kouluttaa valtava asiantuntijapotentiaali tietojen viestintätekniikan alalle.

(1) EYVL C 210, 14.8.1995, s. 109.

(2) EYVL C 116, 14.4.1997, s. 33.

(3) EYVL C 226, 8.8.2000, s. 43.

(4) EYVL C 116, 14.4.1997, s. 89.

(5) EYVL C 116, 14.4.1997, s. 98.

6. Tietoyhteiskunnan työllistämispotentiaalin toteuttamiseksi tulisi hyödyntää EU:n korkeaa koulutustasoa, työvoiman luovuutta ja monipuolisuutta, sisämarkkinoita, euron käyttöönottoa sekä yritysten sopeutumiskykyä. Lisäksi on tarpeen varmistaa, että toimet soveltuvat maaseudulle ja syrjäisille alueille ja että nimenomaan näitä toimia toteutetaan ensisijaisesti.
7. Eräät paikallis- ja alueyhteisöt ovat toteuttaneet innovatiivisia ja erityistoimia tällä alalla. Tällaisia kokemuksia voitaisiin hyödyntää vastaavien hankkeiden kasvualustana muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Paikallis- ja alueyhteisöille on siis välttämättä annettava mahdollisuus todelliseen kokemustenvaihtoon.
8. Jotta tätä positiivista lähtöasetelmaa voitaisiin vielä vahvistaa, työllistämistä tietoyhteiskunnassa edistävän strategian ei tulisi pohjautua pelkästään kaupallisiin intresseihin, vaan siinä olisi otettava huomioon myös sosiaaliset näkökohdat.
9. Siksi strategian kehittämisessä tulisi painottaa työntekijöiden elämänlaatua, uusien teknisten sovellutusten todellista hyötyä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä näiden sosiaalista, ekologista, demokraattista ja eettistä hyväksyttävyyttä.
10. Jatkuvaa joukkotyöttömyyttä ja sen alue- ja paikallisviranomaisia koskevia seuraamuksia ajatellen tärkein haaste kaikille toimijoille on saada tietoyhteiskuntaan siirtymisestä seuraavat työllisyysvaikutukset tasapainoiksi ja positiivisiksi. Tavoitteen saavuttaminen vaatii huomattavia poliittisia ja yhteiskunnallisia ponnisteluja.
11. Tietoyhteiskunta ei itsessään ratkaise työllisyyskriisiä tai edes lievennä sitä. Päinvastoin on olemassa vaara, että uusien tieto- ja viestintäteknikoiden käyttö rationalisointitarkoituksiin aiheuttaa tulevina vuosina työpaikkojen menetyksiä, jotka voidaan kompensoida uusilla tuotanto- ja palvelualoilla vasta pitkällä aikavälillä.

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. pitää yhtenä tärkeimmistä tehtävistään tukea sopivia, uusia työllistäjäaloja koskevia aloitteita ja osallistua näin uusien työpaikkojen luomiseen ja entisten työpaikkojen säilyttämiseen EU:n alueella.
 2. huomauttaa, että tieto- ja viestintäteknikan ala voi kehittyä yhdeksi 21. vuosisadan avainaloista ja että se on siksi otettava huomioon, kun muokataan koulutus- ja työllisyysjärjestelmiä ja luodaan aktiivista EU:n työmarkkinapolitiikkaa.
 3. tukee komission aikomusta kehittää sosiaalisesti hyväksyttäviä strategioita tietoyhteiskunnan työllisyyspotentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi Euroopan työllisyysstrategian puitteissa.
 4. pitää komission tiedonantoa merkittävänä. Komitean mielestä se tukee hyvin eEurooppa -aloitetta, jonka tarkoituksena on valmistaa Eurooppaa digitaalista aikakautta varten.
5. toteaa, että tietoyhteiskunnassa elinikäisellä oppimisella on osaamisen kannalta erityisen tärkeä asema, koska työntekijöiltä vaaditaan pitkälle vietyä koulutusta, osaamista ja sopeutumiskykyä.
 6. pitää tarpeellisena, että läheisyysperiaatteen mukaisesti alue- ja paikallisviranomaisille annetaan mahdollisuudet
 - sisällyttää tietoyhteiskunnassa tarvittavia välineitä omiin koulutusjärjestelmiinsä
 - tukea tietoyhteiskunnassa tarvittavien välineiden ja median saattamista kiinteäksi osaksi opintosuunnitelmia (julkisten ja yksityisten tahojen väliset kumppanuussuhteet)
 - rakentaa koulutussektorin sisällön kehittämistä koskevia alueellisia ja paikallisia verkkoja

- varmistaa, että kaikilla opettajilla on osoitettavissa oleva pätevyys tietoyhteiskuntaan liittyvissä taidoissa
- taata Internet-liittymä jokaiselle koululle
- parantaa kouluissa käytettyjen tietokoneiden multimedia-
valmiuksia.

7. haluaa kuitenkin korostaa, että mainitut toimet tulee toteuttaa ainoastaan mikäli julkista koulutusjärjestelmää laajennetaan ja uudet teknologiat saatetaan kaikkien oppilaiden ulottuville. Tämä edellyttää varojen saamista henkilökunnan ja tekniikan hankkimiseksi, opettajien kouluttamiseksi ja sellaisten opetusmallien kehittämiseksi, jotka edistävät uusien viestimien sisällyttämistä opetukseen järkevällä tavalla.

8. toteaa, etteivät tietoyhteiskunnan tarjoamat työllisyysperspektiivit saisi tuoda mukanaan rakenteellisia ja teknologisia edellytyksiä julkisen koulutusjärjestelmän syrjäyttämiseksi. Koska koulutuslalla on myös vastaisuudessa suuri merkitys, alue- ja paikallisviranomaisten vastuuta julkisen koulutuksen alalla ei tulisi missään tapauksessa poistaa. Siksi olisi myös tutkittava yksityisen talouselämän ja oppilaitosten välisen yhteistyön sääntelymahdollisuuksia.

9. huomauttaa, että työskentely tietoyhteiskunnassa ei tapahdu enää vanhojen organisaatiomallien mukaan, vaan vaatii joustavia, sopeutumiskykyisiä ja laaja-alaisen pätevyyden omaavia työntekijöitä, koska monet tulevat työskentelemään tiedon hankinnan ja jakelun parissa. Joustavuudella ja sopeutumiskyvyllä ei saa heikentää työn laatua eikä työsuhteturvaa.

10. muistuttaa, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat jo pitemmän aikaa yhdessä teollisuuden, eri järjestöjen ja ammattiyhdistysten kanssa työskennelleet tiiviisti tämän kysymyksen parissa. Koska alue- ja paikallisviranomaiset ovat samalla sekä koulutuksesta vastaava taho että taloudellista kehitystä edistävä voima, ne voivat auttaa lähentämään oppilaitoksia ja yrityksiä toisiinsa. Tärkeä askel monilla alueilla ja lukuisissa kunnissa oli uusien oppisopimuskoulutusohjelmien käyttöönotto tieto- ja viestintäteknikan alalla. Näin luotiin mahdollisuus kouluttaa käytännönläheisesti verrattain lyhyessä ajassa ammattihenkilöitä, joilla on suuri pätevyys etenkin käyttäjäpuolella, ja saatiin suljettua huomattava aukko alan työllisyysrakenteessa. Ala oli siihen asti ollut enimmäkseen riippuvainen korkeakoulutuksen suorittaneista sekä muista ammateista tulleista ja sitten itse paikalla työhön koulutetuista työntekijöistä.

11. pitää siksi myös tarpeellisena, että alue- ja paikallisviranomaisille annetaan keinot

- antaa jokaiselle työntekijälle mahdollisuus hankkia tietoyhteiskuntaan liittyvät taidot

– laatia reunaehdot ja ryhtyä käytännön järjestelyihin alue- ja paikallistasolla laajamittaisen etätönn mahdollistamiseksi siten, että etätönn avulla luodaan työpaikkoja uudella tavalla ja edistetään maaseudulla asuvien nuorten sijoittumista työelämään, mikä auttaa pitämään yllä alueellista tasapainoa. Tietoyhteiskuntaan liittyvillä aloitteilla on niin ikään luotava työpaikkoja naisille ja mahdollistettava työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen

- lisätä korkea-asteen koulutuksen kapasiteettia ja kysyntää siten, että sukupuolten tasapaino säilyy

- edistää tietotekniikan kurssien järjestämistä keskiasteen opetuksessa

- parantaa vammaisten työllistymismahdollisuuksia

– suunnitella erityistoimia maatalousalalla, maaseudun kehittämässä ja maatalouteen liittyvillä aloilla toimiville yrittäjille ja työntekijöille tavoitteena tietoyhteiskunnan välineiden, tekniikoiden ja erikoistermistön käytön helpottaminen

- ryhtyä toimiin elinikäisen oppimisen vauhdittamiseksi ja varmistaa toimilla erityisesti, että kaikilla on mahdollisuus opetella hyödyntämään digitaalitekniikkaa ja että perustetaan paikallisia oppimiskeskuskuksia ja e-oppimiskeskuskuksia.

12. edellyttää ammatillisen jatkokoulutuksen ja työaikapoliitiikan kytkemistä toisiinsa, sillä on olemassa myös työmarkkinaosapuolten tunnustama selkeä tarve sopeuttaa työntekijät tietoyhteiskunnassa ilmeneviin uusiin työelämän vaatimuksiin ja saattaa elinikäinen oppiminen oleelliseksi osaksi työelämän arkea. Työajan lyhennykset, jotka koulutusjaksoiksi yhdistettyinä kehittäisivät ammatillista osaamista, voisivat antaa tärkeitä työllisyyspoliittisia virikkeitä sekä edistää oleellisesti yleisesti vaadittuja koulutusaloitteita.

13. näkee tässä mahdollisuuden täydentää tietoyhteiskunnan ammattikoulutusjärjestelmää lisääntyvässä määrin yritysten rahoittamalla koulutuksella. Kuitenkin on muistettava, että nykyinenkin koulutusjärjestelmä on uudella, tieto- ja viestintäteknikka-alan ammattien oppisopimusjärjestelmällä

edistänyt merkittävällä tavalla taloudellista rakennemuutosta ja osoittanut kelpoisuutensa tietoyhteiskuntaan siirryttäessä.

14. pitää siksi tarpeellisena harkita tässä yhteydessä ja työmarkkinaosapuolten tuella työ- ja sosiaalilainsäädännön sekä koulutusalan säännösten uudistusta, jotta ne saataisiin vastaamaan tietoyhteiskunnan työelämälle asettamia vaatimuksia. Tietoyhteiskuntaa varten suunnitellun työllisyyspolitiikan tulisi huolehtia työn uusien organisaatiomuotojen – kuten etätöiden – ja uusien työsuhteiden – kuten ”yrittäjyys verkossa” – sosiaalisesta hyväksyttävyydestä, jotta niiden työntekijöille ja yhteiskunnalle tarjoamat mahdollisuudet voidaan täysin hyödyntää ja välttää samalla sosiaaliset murrokset ja yhteiskunnan kahtiajaon vaara.

15. suosittelee, että tietoyhteiskunnan työelämässä aiheuttamien muutosten johdosta määritellään uudelleen myös käsitteet työntekijä ja yritys, toteutetaan yhtenäiset suojapuitteet etätöille, taataan työntekijöiden riittävä tietosuojaa ”digitaalisessa työelämässä”, turvataan yritysneuvostojen pääsy elektronisiin yritysverkkoihin, laajennetaan sosiaalisten turvajärjestelmien arviointipohjaa – esimerkiksi ottamalla mukaan ”uudet itsenäiset yrittäjät” – ja asetetaan toimivat sosiaaliset ja työoikeudelliset vähimmäisstandardit.

16. kannattaa ajatusta tieto- ja viestintäteknikka-alan yksittäisten yritysten julkisten ja yksityisten tahojen kumppanuustoimintana kehittämästä koulutusrahastosta, joka on avoin muillekin osapuolille ja josta jaettaisiin varoja muun muassa seuraaviin kohteisiin:

- uusien opintosuuntien tarjoamiseen ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa ja muissa vastaavissa oppilaitoksissa. Korkeakoulututkimuksen suorittaneille on tarjolla tieto- ja viestintäteknikan alan lisäpätevyyden hankkiminen
- tieto- ja viestintäteknikkaa opiskelevien stipendeihin
- alakohtaisen ja monialaisen jatkokoulutuksen tukemiseen. Etenkin voitaisiin kouluttaa ammatillaisia tieto- ja viestintäteknikka-alan koulutusaloitteiden puitteissa, kun julkisilta tahoilta ei tähän varoja ole saatavilla
- henkilöstövaihtoon tutkimuslaitosten kanssa.

17. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että tietoyhteiskunta mullistaa julkiset palvelut ja että se vaatii kaikkien alue- ja paikallisviranomaisten yhteisiä ja päättäväisiä ponnisteluja. Paikallis- ja aluetason julkisten instituutioiden ja viranomaisten on nopeutettava tietoyhteiskuntaan liittyvien välineiden otta-

mista jokapäiväiseen käyttöön ja näin parannettava palveluidensa laatua ja tehoa sekä edistettävä samalla hallinnon ja kansalaisten lähentymistä toisiinsa.

Komitea kannattaa niin ikään ajatusta yksilöllisistä oppimistilastoista, jotka ovat hyödyllinen ja tehokas väline tehdä tunnetuksi tieto- ja viestintäteknikan taitoja ja uusi tapa kohdentaa määrärahoja elinikäiseen oppimiseen.

18. suosittelee siksi, että tarkastellaan mahdollisuuksia alue- ja paikallisviranomaisia tukemiseksi heidän pyrkimyksissään

- ottaa käyttöön käyttäjäystävällisiä ja selkeällä sisällysluettelolla varustettuja Internet-sivustoja, joista saa tietoja kansalaisoikeuksista ja joissa on linkit tärkeimpiin alue- ja paikallisviranomaisiin ja julkisiin palveluihin
- perustaa julkisia Internetin käyttöpisteitä, joissa järjestetään itse paikalla myös työntekijöiden koulutusta tietoyhteiskunnalle ominaisten välineiden käytössä
- perustaa asioimispaikka, josta yritykset saavat keskitetysti tarvitsemansa tiedot
- luoda maaseudun ja syrjäisten alueiden kaupungeissa toimiviin viitekeskuksiin tietotekniikkapisteitä, jotka tarjoavat erityisesti nuorille ja lapsille mahdollisuudet hankkia tietotekniikkataitoja ja käyttää Internetiä; ne ovat ehtona etätöiden tekemiselle.

19. tukee komission käsitystä, että tietoyhteiskunta ja sähköinen kaupankäynti vauhdittavat talouskasvua ja luovat työpaikkoja. Tietoyhteiskunnan uudentilaisille yrityksille tarjoutuu uudenlaisia tapoja liiketoiminnan harjoittamiseen. Kilpailukyvyn ja työpaikkojen synnyn kannalta on ensisijaisen tärkeää, että innovaatio pysyy käynnissä ja sitä edistetään käyttämällä tietoyhteiskunnalle ominaisia välineitä.

20. suosittelee painokkaasti, että alue- ja paikallisviranomaisten pyrkimyksiä tuetaan, jotta

- yritykset kehittävät uusia palveluita itse paikalla
- voidaan korottaa sellaisen riskipääoman osuutta, joka ohjautuu asianomaisiin yrityksiin
- teollisuuden ja tieteen yhteistyötä voidaan tukea alue- ja paikallistasolla
- voidaan ottaa huomioon pk-yritysten tarpeet kaikissa julkisissa ohjelmissa alue- ja paikallistasolla sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla
- voidaan lisätä yritysten määrää, jotka hyödyntävät tieto- ja viestintäteknikka-alan palveluita.

21. on kuitenkin sitä mieltä, että myös tietoyhteiskunnalle on työmarkkinaosapuolet mukaan ottaen luotava säännöksiä, joissa uusia työpaikkoja luotaessa noudatetaan mm. vähimmäispalkkaa, lomapäiviä ja sairausajan palkanmaksun turvaamista koskevia työehtosopimusten määräyksiä.

22. toteaa, että tietoyhteiskunnan epäilemättä mukanaan tuoman positiivisen työllisyyspotentiaalin hyödyntämisessä on päättäväisesti edistettävä työpaikkoja luovia tuoteinnovaatioita sekä maksukykyistä kysyntää, joka on uusien tuotteiden ja palveluiden massakulutuksen ehdoton edellytys.

23. tukee rajatylittävien tieto- ja viestintätekniikka-alan yritysten verkostojen luomista tarvearviointitarkoituksiin, ko-

kemusten vaihtoa sekä yhteistyötä henkilöstön kouluttamisessa ja jatkokoulutuksessa. Tässä yhteydessä tulisi rohkaista etenkin yritysten välisten koulutus- ja jatkokoulutusliittoutumien syntyä sekä niiden laajentamista. Näitä liittoutumia hallinnoitaisiin koordinoitikeskusten tai johtoyritysten kautta ja mukaan kutsuttaisiin myös koulutusalan toimijoita. Vastavia ohjauskeskuksia voi syntyä esimerkiksi kunnallisten rakennetuki- ja taloustuki-instituutioiden ja -järjestöjen yhteyteen. Näin saadaan lisää tieto- ja viestintätekniikka-alan yrityksiä mukaan koulutuspaikkojen tarjontaan.

24. suosittelee, että tarkastellaan mahdollisuuksia Keski- ja Itä-Euroopassa sijaitsevien ehdokasvaltioiden tukemiseksi sosiaalisesti kestävien tietoyhteiskunnassa sovellettavien työllistämistrategioiden kehittämisessä.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttaminen: EU:n tutkimustoimien suuntaviivat (2000–2006)”

(2001/C 357/04)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttaminen: EU:n tutkimustoimien suuntaviivat (2000–2006)” KOM(2000) 612 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission 4. lokakuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 7. helmikuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 5:n huhtikuun 19. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 63/2001 rev., jonka esittelijä oli Giuseppe Torchio (I, PPE),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Yleistä

1.1. Komission asiakirjassa hahmotellaan ja määritellään tieteellisen ja teknologisen toiminnan sekä tutkimuspolitiikan uudet näkymät Euroopan unionissa.

1.2. Asiakirjassa pyritään myös luomaan perusta kansalaisten, tieteen ja tutkimuksen uusille suhteille kansalaisyhteiskunnassa sekä edistämään yhä tarpeellisempaa poliittista keskustelua tutkimustulosten konkreettisten sovellusten vaikutuksista yhteiskuntaan.

1.3. Yli 20 vuotta sitten varoitettiin siitä, että Eurooppa jää Yhdysvalloista jälkeen kolmannen teollisen vallankumouksen keskeisillä aloilla. Euroopan vakavia rakenteellisia heikkouksia ei ole vielä kukaan parannettu. Vuonna 1999 Euroopassa sijoitettiin tutkimustoimintaan yli 70 miljardia euroa vähemmän kuin Yhdysvalloissa eli vain 1,8 % BKT:sta. Yhdysvalloissa tutkimustoimintaan käytettiin 2,7 % ja Japanissa 3,1 % BKT:sta.

1.4. Myös ulkomaille viedyn huipputeknologian, tutkijoiden ja patenttien määrä asukasta kohti on Euroopassa selvästi alhaisempi kuin Yhdysvalloissa ja Japanissa. Komissio ehdottaakin paitsi tutkimustoimien huomattavaa lisäämistä julkisella ja yksityisellä sektorilla myös jäsenvaltioiden tutkimustoimien nykyistä vahvempaa koordinoitua. Näin kansalaisille annettaisiin välineet tietojen kehittämiseen ja synnytetäisiin uutta luottamusta teknologian edistymiseen.

1.5. Lissabonissa 23. ja 24. maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto piti eurooppalaisen tutkimusalueen luomishanketta perustekijänä rakennettaessa eurooppalaista tietopohjaista yhteiskuntaa. Talous- ja sosiaalikomitea, alueiden komitea sekä ehdokasmaat ovat suhtautuneet myönteisesti hankkeeseen, ja Euroopan parlamentti antoi sille tukensa 18. toukokuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa. Lisäksi useat yritykset, tutkimuslaitokset ja teollisuudenalat ovat lukuisissa kannanotoissaan tukeneet hanketta.

1.6. Eurooppalainen tutkimusalue on hanke, joka on toteutettava talouden ja viestinnän maailmanlaajuistumisen, tieteellisen ja teknologisen kehityksen nopeutumisen sekä niistä johtuvien voimakkaiden yhteiskunnallisten vaikutusten vuoksi.

1.7. Eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttaminen edellyttää Euroopan unionin, jäsenvaltioiden ja tutkijoiden rohkeaa ja päättäväistä yhteistoimintaa. Lisäksi on taattava niin tutkijoiden kuin tietämyksen ja teknologian vapaa liikkuvuus. Tärkeitä tekijöitä tässä yhteydessä ovat urakehitys tiedealalla, tutkijoiden ottaminen mukaan toisten jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmiin, teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmät sekä tietämyksen siirtoa ja tulosten levittämistä koskevat säännökset.

1.8. On alueiden komitean intressien mukaista olla selvillä eri aloja koskevien analyysien tuloksista sekä keskeisistä ehdotuksista, jotka perustuvat komission yhdessä jäsenvaltioiden kanssa toteuttamiin arviointeihin.

1.9. Näin ollen EU:n tutkimustoiminnan tukitoimet on määriteltävä uudelleen, jotta niissä otettaisiin huomioon erilaiset tarpeet: kilpailukyvyyn ja kansalaisten odotusten yhdistäminen; huippuosaamisen edistäminen sekä tasapainoisen teknologisen kehityksen takaaminen; unionin alakohtaisten politiikkojen määrittelyyn, täytäntöönpanon ja seurannan tarve. Tukitoimilla on hallitustenvälisen tieteellisen yhteistyön käynnistämistä 1950-luvulta alkaen parannettu merkittävästi eurooppalaisen tutkimustoiminnan valmiuksia.

1.10. Viisivuotiskautena 1995–1999 on luotu vuosittain keskimäärin 50 000 yhteistyöhanketta, mikä on epäilemättä arvokas saavutus. Kyseisiä ohjelmia ei kuitenkaan ole sulautettu tai liitetty kiinteästi jäsenvaltioiden toteuttamiin 15:een kansalliseen ohjelmakokonaisuuteen. Ne ovat myös asianmukaisen johtotahon puuttuessa olleet päällekkäisiä, mikä ei vastaa perustamissopimuksessa tarkoitetun EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimien täydentävyyden periaatetta.

1.11. Jotta tulevat toimet määriteltäisiin aiempaa yhtenäisemmin etenkin viisivuotiskautena 2002–2006, on aiheellista tarkastella komission laatimaa viidennen tutkimuksen puiteohjelman puolivälisarviota kyseisestä puiteohjelmasta tehtyjen päätösten N:o 182/1999/EY ja 1999/64/Euratom 6 artiklan mukaisesti.

2. Tutkimuksen painopistealueiden ja tavoitteiden arviointi

2.1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaan "yhteisön tavoitteena on lujittaa teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa sekä suosia yhteisön teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyyn kehittämistä samoin kuin edistää"

muiden yhteisön politiikkojen kanssa integroitua tutkimustoimintaa. Tutkimusta ja teknologista kehitystä koskevien EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi on

- luotava entistä vankempi tieteellisen ja yhteiskunnallisen tutkimuksen perusta edistämällä kouluissa nykyistä enemmän luonnontieteellisten ja yhteiskunnallisten aineiden opetusta
- tehostettava tutkimustoimintaa koordinoimalla kansallisten ohjelmien sekä korkeakoulujen, julkisen sektorin ja yksityissektorin osaamiskeskusten ja -ryhmien verkottumista sekä toteutettava teollisuudessa harjoitetun kohdentetun tutkimuksen suurhankkeita
- vahvistettava pk-yritysten hyväksi tehtävää ja pk-yritysten toteuttamaa tutkimustoimintaa, edistettävä tietämyksen ja teknologian levittämistä, siirtoa ja omaksumista sekä tutkimustulosten hyödyntämistä ja huipputeknologiayritysten kehittämistä politiikalla, jonka yhteydessä otetaan huomioon käyttömahdollisuudet, eurooppalaisten tutkimusinfrastruktuurien luominen ja rahoittaminen sekä suuritehoisten tietoverkkojen laajentaminen
- tuettava tietopohjaista taloutta tieteen, teknologian ja innovoinnin aloilla edistämällä rajanylittävää liikkuvuutta ja urakehitystä eurooppalaisen tutkimuksen alalla, vahvistamalla naisten osuutta tutkimustoiminnasta, lisäämällä tiedealan ammattien houkuttelevuutta nuorten keskuudessa sekä tekemällä nykyistä enemmän yhteistyötä unionin ulkopuolisten maiden tutkijoiden kanssa
- luotava tieteen ja yhteiskunnan uusi suhde, jonka yhteydessä sovelletaan ennalta varautumisen ja kestävä kehityksen periaatteita sekä otetaan huomioon tieteellisen ja teknologisen edistymisen eettiset ja yhteiskunnalliset vaikutukset.

2.2. Suunniteltujen toimien toteutuksessa on otettava huomioon

- 1) unionin tieteellisen ja teknologisen yhteistyön yhdenmukaisuus ja jatkuvuus parantamalla eri tahojen keskinäistä koordinoitua ja pyrkimällä entistä järjestelmällisemmin yhteisiin ja samaan tavoitteeseen tähtääviin toimiin
- 2) alueiden mahdollisuuksien hyödyntäminen verkottamalla alueiden tutkimus-, innovointi- ja teknologiansiirtovalmiuksia samoilla toiminta-aloilla
- 3) yhteistyö ehdokasvaltioiden ja erityisesti muiden unionin ulkopuolisten maiden kanssa, sillä sen ansiosta eurooppalaiset tutkijat ja eri teollisuudenalat pääsevät osallisiksi

muualla maailmassa saavutetusta tietämyksestä ja teknologiasta, sekä EU:n valmiuksien tarjoaminen kansainvälisesti käyttöön aloilla, joilla Euroopalla on tunnustettu asiantuntemus.

2.3. Komissio suosittaa, että luodaan yleisen eurooppalaisen hallitustenvälisen tieteellisen yhteistyön rakenteen ja organisaation toimintaa täydentäviä toimia. Tällaisia rakenteita ja organisaatioita ovat yleisellä tasolla Euroopan tiedesäätiö, Tieteellisen ja teknisen tutkimuksen eurooppalainen yhteistyö (Cost) ja Eureka sekä erityisosaamisen tasolla Euroopan avaruusjärjestö ESA, Euroopan molekyylibiologian laboratorio (EMBL), Euroopan synkrotronisäteilyn tutkimuslaitos (ESRF) ja Euroopan ydintutkimusjärjestö (CERN).

2.4. On myös otettava huomioon rakennerahastot, alueelliset aloitteet ja Euroopan investointipankin toimet sekä Keski- ja Itä-Euroopan maille ja yhteisön ulkopuolisille maille suunnatut taloudellisen ja teknisen avun ohjelmat ja muut kansainvälisen yhteistyön rahoitusvälineet.

2.5. Tutkimustoiminnan julkisen tuen perustelemiseksi tutkimustuloksista on oltava yleistä hyötyä, joka on tutkimuksen tekijöille koituvaa suoraa hyötyä suurempi. Tämä koskee niin perustutkimusta kuin kohdennettua tutkimusta.

2.6. Euroopan kilpailukyvyyn lisäämiseen tähtäävien politiikkojen toteuttamiseksi on määritettävä julkinen tuki ja puolustettava sitä myös silloin, kun tuetaan riskialtista ja pitkäaikaista tutkimustoimintaa, josta ei ole välitöntä käytännön hyötyä.

2.7. Lisäksi on ajanmukaistettava eurooppalaisen lisäarvon kriteeriä, jonka mukaan valitaan EU:n ensisijaiset tutkimusalat.

2.8. Aiemmin hyväksytyjen, tutkimustoiminnan kustannuksia ja laajuutta sekä yhden maan valmiuksia koskevien valintaperusteiden ohella on luotava henkilöresurssien ja rahoitusvarojen kriittinen massa sekä hyödynnettävä mittakaavaetuja tekemällä tutkimukseen suuntautunutta taloudellista yhteistyötä.

On yhdistettävä eri alojen toisiaan täydentävä asiantuntemus, kun käsitellään monitieteisiä ongelmia, toteutettava vertailututkimuksia Euroopan tasolla ja yhdistettävä EU:n ensisijaiset toimet ja intressit erilaisiin pk-yritysten toimintaympäristöihin tietoyhteiskunnasta maatalouteen ja ympäristöön jne.

2.9. Ensisijaisia aloja ovat

- postgenomitutkimukset ja vakavia sairauksia koskevat tutkimukset

- monitieteinen nanoteknologia
- tietoyhteiskunnan kehittäminen ja erityisesti eEurope-aloite
- Euroopan tason tutkimus- ja kehittämistoiminta riskialtiilla teollisuusaloilla
- ilmailu- ja avaruustutkimus
- luonnon monimuotoisuus, kasvi- ja eläinlajien geenivarojen tunnistaminen ja suojeleminen
- elintarvikkeiden ainesosien jäljitettävyyden ja elintarviketurvallisuuden.

2.10. Kestävän kehityksen mallia koskevat tutkimukset edellyttävät valintaperusteiden hyväksymistä ja mahdollisten hylkäämisperusteiden tutkimista.

2.11. On myös luokiteltava asetettujen tavoitteiden mukaiset ensisijaiset toimet ja yhdistettävä eri toimia erilaisiin aloihin, kuten erityyppisiin tutkimus- ja innovaatiotoimiin, perusrakenteisiin, henkilöresursseihin jne.

2.12. Tiettyjen alojen tukemisen ohella osa rahoituksesta tulisi kohdistaa eri aloilla toteutettavien toimien integrointiin.

3. Aiempien ja meneillään olevien toimien arviointi sekä suositukset

3.1. On tärkeää arvioida riippumattomien asiantuntijoiden lausuntoa sekä komission toteuttamaa arviointia.

3.2. Yksitoista asiantuntijaa on arvioinut kuluneen viisivuotiskauden aikana käynnissä olleesta puiteohjelmasta saatuja tuloksia seuraavasti:

- Yleisellä tasolla EU:n tutkimustoimet on yhdistettävä todelliseen eurooppalaiseen tutkimuspolitiikkaan. Komission on etenkin laajentumista ajatellen edistettävä yhteisiä politiikkoja.
- Aiempien toimien suhteen asiantuntijat toteavat, että puiteohjelman keskittämisen on ollut myönteinen vaikutus, sillä puiteohjelman ansiosta ”on voitu toteuttaa monia sovelletun tutkimuksen hankkeita etenkin yliopistoissa ja teollisuudessa”. Puiteohjelman rakenteita ja hallintomenettelyjä on kuitenkin tarkistettava.

3.3. Tulevaisuutta ajatellen asiantuntijat suosittelevat, että

- jatketaan avaintoiminto-käsitteen hyödyntämistä ohjelmien keskittämisen välineenä
- vahvistetaan tutkimustoimintaa EU:n poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi
- säilytetään painopiste huippuosaamisen lujittamisessa ja tarjotaan parhaille eurooppalaisille tutkijoille mahdollisuus toteuttaa vaativia ja riskialttiita tutkimuksia
- lisätään joustavuutta hyödynnettäessä perustamissopimuksen tarjoamia välineitä.

3.4. Viidennen puiteohjelman puoliväliarvioinnin ansiosta komissio voi ehdottaa huomattavia tarkistuksia niin ohjelman sisältöön kuin sen toteuttamistapaan.

3.5. Komission mukaan on kehitettävä uusia toimia sekä toiminta- ja takuumekanismeja, analysoitava jäsenvaltioiden tutkimustoimintaa luotavien yhteyksien synnyttämää tehokainta yhteisvaikutusta sekä tutkittava entistä tarkemmin perustamissopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia.

3.6. Lisäksi on keskitettävä toimet rajoitettuun määrään painopistealoja, jotka on määritelty eri toiminta-aloilla tapahtuneiden muutosten perusteella. Tällaisia aloja ovat etenkin uusi virtuaalitalous sekä elintarvikkeiden turvallisuus ja eri tuotannonalojen turvallisuus.

4. Erityissuosituksukset

4.1. EU:n osuus tutkimustoiminnan rahoituksesta on ollut keskimäärin 700 000 euroa hanketta kohti neljännessä puiteohjelmassa ja 1,7 miljoonaa euroa viidennessä puiteohjelmassa.

4.2. Tuetut hankkeet ovat myös olleet lyhytkestoisia (keskimäärin kolme vuotta), ja komissio on valinnut ne julkisten ehdotuspyyntöjen perusteella. Nyt pyritään ottamaan käyttöön uusia toimintatapoja. Jäsenvaltioiden ja EU:n on kuitenkin ennen kaikkea toteutettava hankkeet entistä tiiviimmässä yhteistyössä.

- Komissio ehdottaa, että siirrytään EU:n kokonaan rahoittamien yksittäisten hankkeiden järjestelmästä yleisten rahoitussuunnitelmien järjestelmään, jossa EU:n rahoitusosuus on vain osa kokonaisrahoituksesta.

- Lisäksi hankkeiden tulisi kestää yli neljä vuotta, ja niiden tukimuodon tulisi olla hankekohtaisen tuen ja pysyvän institutionaalisen rahoituksen yhdistelmä. Näin voitaisiin toimia entistä yksilöllisemmin liikkuvuuden ja perusrakenteiden suhteen sekä lisätä tutkimustoiminnan vaikutusta jäsenvaltioiden hankkeisiin.
- Lopuksi perustamissopimuksen mukaisten, tähän mennessä vähän käytettyjen "vaihtelevan geometrian" välineiden hyödyntäminen lisää joustavuutta.

4.3. Julkisen ja yksityisen sektorin tutkimustoiminnassa, perustutkimuksessa, kohdennetussa tutkimuksessa sekä eri teollisuudenalojen tutkimuksessa on otettava huomioon erilaiset tarpeet. On myös lisättävä huomattavasti EU:n rahoittamien toimien laajuutta ja kevennettävä hallintomenettelyjä.

4.4. Jäsenvaltioiden tutkimusohjelmien verkottaminen on varmistettava kahdenlaisilla toimilla: ensinnäkin Lissabonissa 23. ja 24. maaliskuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston edistämällä "avoimella koordinoitimenetelmällä", joka perustuu kansallisten ohjelmien vastavuoroiseen avaamiseen. Toiseksi kansalliset ohjelmat on toteutettava koordinoitusti useiden jäsenvaltioiden kesken (perustamissopimuksen 169 artikla) panemalla ne täytäntöön siten, että pyydetään niitä koskevia yhteisiä ja koordinoituja ehdotuksia, sekä tukemalla nykyistä enemmän sellaisia ylikansallisia ohjelmia, joihin myös assosioituneet maat voivat osallistua.

4.5. On säilytettävä olemassa olevat tai parhaillaan valmisteltavat yhteistyöjärjestelmät.

4.6. Huippuosaamisen verkoissa on nivottava ennen kaikkea korkeakoulut, julkinen sektori ja yksityissektori toisiinsa yhteisillä ja pitkäaikaisilla ohjelmilla, jotka joka tapauksessa ylittävät kestoaltaan ja tehokkuudeltaan nykyiset tutkimushankkeet. Kyseisten ohjelmien yhteydessä hyväksytään yhteinen tutkimusohjelma, toteutetaan pitkäaikaista henkilöstön vaihtoa ja hyödynnetään tehokkaasti telemaattisia välineitä ja tietoverkkoja sekä interaktiivisia työtapoja.

4.7. Alueiden käynnistämien ja puiteohjelmaan sisältyvien erityisohjelmien piiriin kuuluvan tutkimuksen strategisia linjoja ja rahoitusta määriteltäessä on pohdittava perusteellisesti yhteistyö-, yhteishallinnointi- ja yhteisvastuumekanismeja.

4.8. Kohdennetun tutkimuksen suuret hankkeet ovat suuruusluokaltaan kymmeniä tai satoja miljoonia euroja. Niitä toteuttavat yritysten, yliopistojen ja tutkimuskeskusten yhteenliittymät yleisten ja etukäteen vahvistettujen rahoitussuunnitel-

mien sekä vertaisarvioinnin mahdollistavien avoimien sääntöjen perusteella.

4.8.1. EU:n rahoitusosuus kokonaiskustannuksista tulisi määritellä tutkimustulosten, teknologisten saavutusten sekä taloudellisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten perusteella.

4.8.2. Toinen mahdollisuus on, että suuret hankkeet koostuvat yhteen ryhmitellyistä (klusteroiduista) erillisistä hankkeista.

4.8.3. Teollisuuden tutkimustoiminnan suhteen komissio ehdottaa "teknologisiin kokonaisuuksiin" integroitujen eri teknologioiden validointia prototyyppinä, mitä voitaisiin tukea Eureka-hankkeella.

4.9. Tutkimuksen ja innovoinnin, yritysten käynnistämisen sekä pk-yritysten osalta alueellinen ja kansallinen tuki pk-yrityksiä varten ja pk-yrityksissä suoritettavalle tutkimustoiminnalle sekä teknologiayritysten perustamiselle on säilytettävä tiedonannon "Innovaatiot osaamiselle rakentuvassa taloudessa" mukaisesti. Komissio suunnittelee "yhteisen tutkimuksen" toimia, joilla tuetaan teollisuudenalojen Euroopan tason järjestöjä tai jäsenvaltioiden järjestöjen ryhmittymiä jäsenvaltioiden pk-yritysten kannalta kiinnostavilla aloilla.

4.9.1. Myös "tutkimusyhteistyötoimiin" tulee kiinnittää huomiota.

4.9.2. Komissio kehottaa vahvistamaan taloudellista ja teknologista tietämystä koskevia toimia, joita ovat pk-yrityksiä kiinnostavien tietojen kerääminen, käsittely ja levittäminen, tutkijoiden, yrittäjien ja rahoittajien verkottuminen sekä tutkimustoiminnan sivutuotteina syntyneiden yritysten perustamisen ja teknologiayrityshautomoiden kehittämisen tukeminen.

4.9.3. Tässä yhteydessä yritysten, teollisuudenalojen järjestöjen, Euroopan investointipankin ja Eureka-hankkeen välillä voi syntyä merkittävää yhteisvaikutusta rahoituksen suhteen.

4.10. EU tukee sitä, että palveluja Euroopan tasolla tarjoavien jäsenvaltioiden tutkimusinfrastruktuureja voidaan hyödyntää ylikansallisesti.

4.10.1. Komissio ehdottaa kehitys- ja rakennuskustannusten kattamista osittain siten, että osallistutaan Euroopan laajuisesti kiinnostavien uusien perusrakenteiden toteutettavuustutkimusten yhteisrahoitukseen noudattaen yhteisvaikutusperiaatetta, jonka mukaisesti yhdistetään jäsenvaltioiden ja alueiden varoja, Euroopan investointipankin varoja, rakennerahastojen varoja jne. Tarkoituksena on tukea tutkimustoiminnassa käytettävien suurten nopeuksien tietoverkkojen käyttöä ja kehittämistä.

4.11. Henkilöresurssien osalta tulisi lisätä huomattavasti EU:n jäsenvaltioiden, ehdokasmaiden ja muiden unionin ulkopuolisten maiden tutkijoiden liikkuvuuteen tarkoitettuja apurahoja.

4.11.1. Komissio ehdottaa lisäksi apurahajärjestelmän perustamista pk-yrityksiä koskevaa tietämyksen ja teknologian siirtoa varten. Samalla tulisi edistää naisten osallistumista tieteelliseen toimintaan sekä rohkaista nuoria opiskelemaan tieteellistä uraa varten tietopohjaisessa taloudessa ja toimimaan korkean tason tutkijoiden ympärille muodostuneissa ryhmissä.

4.11.2. Tieteen, yhteiskunnan ja kansalaisten suhde on hyvin tärkeä. Aihepiiriin liittyvässä tutkimuksessa on otettava huomioon tieteen ja teknologian kehittymisen yhteiskunnalliset vaikutukset. Kyseiset tutkimusalat voidaan ryhmitellä seuraavasti: poliittisen päätöksenteon tukeminen ja eurooppalainen tieteellinen viitejärjestelmä, tutkimustoiminta ja yhteiskunnan tarpeet, tieteen ja yhteiskunnan välinen vuoropuhelu, naiset ja tiede sekä etiikka.

4.11.3. Hankkeiden valinta julkisten ehdotuspyyntöjen perusteella sekä vertaisarvioinnit tulisi säilyttää. Olisi kuitenkin sovellettava myös perinteisistä tutkimushankkeiden ehdotuspyynnöistä poikkeavia tarjouskilpailuja ja ehdotuspyyntöjä.

4.11.4. Hallinnointitavan muuttaminen suosii laajamittaisien toimien kokonaisuuksien toteuttamista. Tämä koskee huippuosaamisen verkkojen toimintaa, kohdennetun tutkimuksen suuria hankkeita, pk-yrityksiä varten toteutettavia yhteisen tutkimuksen hankkeita, yhteisön kanssa tehtyjen assosiaatiosopimusten mukaisesti toteutettavia tutkimusinfrastruktuuritoimia sekä "vastaanottoapurahojen" järjestelmän avulla myönnettyjä tutkijoiden liikkuvuutta edistäviä apurahoja, joiden hallinnointi tulisi antaa tehtävään erikoistuneille "täytäntöönpanoelimille".

4.11.5. Davignonin ryhmä ei ole arvioinnissaan käsitellyt yhteisen tutkimuskeskuksen toimintaa, vaan keskittyy yhteisön politiikkojen täytäntöönpanon ja Euroopan tason poliittisen päätöksenteon tieteelliseen ja teknologiseen tukemiseen etenkin mahdollisimman suurta eurooppalaista lisäarvoa tuottavilla aloilla.

4.12. Hanke-ehdotuksen jättämisen ja sen hyväksymisestä saatavan ilmoituksen välinen aika on lyhennettävä minimiin.

4.13. Yksi suurimmista esteistä eurooppalaisen tutkimusalueen toimivuudelle on, että patenttien saaminen Euroopassa vie Yhdysvaltoihin verrattuna huomattavasti enemmän aikaa ja rahaa. Tämä johtuu ennen kaikkea eri maiden erilaisista vaatimuksista, pakosta käyttää aina asianomaisen maan asiasta sekä käännskustannuksista.

4.14. CRAFT-tukia on vahvistettava, arviointitermiinien määrä on kaksinkertaistettava, ennakkovaatimuksia tuen saamiselle lievennettävä ja pk-yritysten oman tutkimuksen osuutta huomattavasti lisättävä.

5. Päätelmät

5.1.1. Operatiivisella tasolla on otettava huomioon asiakirjat, joissa käsitellään Euroopan avaruusstrategiaa, esikuva-analyysejä (*benchmarking*), menetelmiä ja indikaattoreita, tiedettä, yhteiskuntaa ja kansalaisia, tutkimusinfrastruktuureja, huippuosaamisen kartoittamista sekä vuoden 2001 ensimmäisen puoliskon aikana henkilöresursseja ja liikkuvuutta, alueellista ulottuvuutta sekä muiden maiden osallistumismahdollisuuksia.

5.1.2. Komissio aikoo viidennen puiteohjelman yhteydessä laajentaa hankkeita, lisätä rahoitusta sekä ottaa käyttöön tutkimustuloksiin sidotun rahoitusjärjestelmän.

5.1.3. Lyhyellä aikavälillä muutetaan tutkimushankkeiden työohjelmia, jotta tiedeyhteisöjä kannustettaisiin käyttämään tehokkaita tietoverkkoja hajautettuun suurtehoiseen tietojenkäsittelyyn perustuvan GRID-järjestelmän pohjalta.

5.1.4. Komissio kaavailee "hankekokonaisuuden" käsitteen soveltamista useisiin ohjelmiin. Käsite perustuu tutkimushankkeiden, koordinoitujen toimien ja koulutusapurahojen ryhmittämiseen (klusterointi). Tarkoituksena on käynnistää "hankekokonaisuuksia" genomitutkimuksen ja nanoteknologian aloilla sekä vaikeiden sairauksien torjumisessa.

5.1.5. Komissio tähtää keskipitkällä aikavälillä osaamiskeskusten verkottamiseen, mutta EU:n toimet ja eurooppalaisen tutkimusalueen tavoitteet voidaan kuitenkin täysin konkretisoida vasta seuraavassa puiteohjelmassa.

5.1.6. Alueiden komitea arvostaa komission pyrkimyksiä luoda tutkimuksiin tehtävillä EU:n sijoituksilla eurooppalaista lisäarvoa.

5.1.7. Komitean mielestä on erityisesti vältettävä samaa aihetta käsittelevien yksittäisten tutkimusten päällekkäisyyttä sekä tutkittava tutkimustulosten välitön ja odotettu vaikutus etenkin teollisuudessa ja pk-yrityksissä toteutettavien konkreettisten sovellusten kannalta.

5.1.8. Äskettäin järjestetyillä asianomaisilla eurooppalaisilla foorumeilla on korostettu sitä, että on tärkeää lisätä tutkimukseen kohdistettuja varoja, jotta estettäisiin yhä huolestuttavammaksi käyvä "aivovuoto" valtameren taakse.

5.1.9. Erityisesti on edistettävä todellista yhteisvaikutusta luovia jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden ja unionin ulkopuolisten maiden toimia sekä taattava tutkijoille asianmukainen palkkaus ja sosiaaliturva.

5.1.10. Alueiden ja paikallisyhteisöjen erityisenä koordinoitavina tässä yhteydessä on nivoa alueilla harjoitettava tieteellinen ja teknologinen toiminta jäsenvaltio- ja unionitason toimiin innovaatiota ja tutkimuksen edistämistä koskevan yhteisrahoituksen puitteissa. Lisäksi on pyrittävä saamaan

tutkimustoimintaan uutta energiaa etenkin nuorten ja yliopistojen taholta sekä vaihdettava kokemuksia eri maiden, myös Yhdysvaltojen yliopistojen kanssa.

5.1.11. Alueiden komitea haluaa alueiden ja paikallisyhteisöjen intressien vuoksi taata Euroopassa Yhdysvaltojen ja Japanin kanssa tasavertaiset kilpailuolosuhteet.

5.1.12. Eurooppalaista tutkimusjärjestelmää tuetaan tällä hetkellä heikosti tärkeimpiin kilpailijoihin verrattuna. Onkin pyrittävä tasapainottamaan tilannetta sekä muuttamaan saavutettujen tulosten arviointi entistä avoimemmaksi. Lisäksi on vakuutettava elinkeinoalat, yritykset ja nuoret siitä, että tutkimus tarjoaa konkreettisia kehitysmahdollisuuksia tietämyksen, uusien teknologioiden ja suuritehoisten tietoverkkojen suhteen.

5.1.13. Tutkimuksen laajat kehittämistoimet koituvat epäilemättä paikallisyhteisöjen eduksi. On myös muistettava sairauksien torjuntatehtävä sekä yleisesti vapautuminen riippuvuudesta unionin ulkopuolisten maiden teknologiaan.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarvikeviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuutta koskevista kiireellisistä toimenpiteistä”

(2001/C 357/05)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarvikeviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuutta koskevista kiireellisistä toimenpiteistä (KOM(2000) 716 lopullinen – 2000/0286 COD),

ottaa huomioon neuvoston 22. joulukuuta 2000 perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan ja 152 artiklan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 5:n huhtikuun 19. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 64/2001 rev., jonka esittelijänä oli Pauliina Haijanen (FIN/PPE).

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon,

Alueiden komitean kanta ja suositukset

1. Elintarvikeeturvallisuuteen on viime vuosina kohdistettu suuria epäilyjä Euroopassa. Pahimmillaan kriisit, kuten dioksiini tai BSE, ovat vieneet uskottavuutta koko yhteisön toiminnalta. Komission ehdotus luo tärkeän pohjan elintarvikeeturvallisuuden parantamiselle. On tärkeää, että elintarvike- ja rehulainsäädännön lähtökohdaksi otetaan selkeästi ihmisten terveyden suojele.

2. Yleiset ja yhtenäiset periaatteet selkeyttävät rehu- ja elintarvikelainsäädäntöä. Nykyinen lainsäädäntö on kehittynyt 40 vuoden aikana osittain ristiriitaisistakin lähtökohdista. Siksi yhteisön ja kansallinen lainsäädäntö on ollut usein vaikeasti sovellettavaa niin elinkeinonharjoittajien kuin valvonnasta vastaavien viranomaisten kannalta.

3. Asetusehdotus korostaa koko elintarvikevalmistusketjun merkitystä pellolta pöytään tai vedestä vadille. Elintarvikelainsäädännössä kiinnitetään huomiota keskeisiin periaatteisiin ja vaatimuksiin, jotka koskevat elintarvikkeiden saattamista markkinoille ja joiden avulla voidaan taata kuluttajien saatavilla olevien elintarvikkeiden turvallisuus. Siksi alkutuotannon, mukaan lukien rehut, saaminen saumattomasti mukaan valvontaan on tärkeää.

4. Euroopan elintarvikeviranomaisen perustaminen on kannatettavaa, koska yhteisön on pystyttävä perustamaan elintarvikelainsäädäntönsä tieteelliseen asiantuntemukseen. Viranomaisen riippumattomuus ja toiminnan avoimuus on varmistettava.

5. Elintarvikevalmistukselle on tyypillistä sen koostuminen pienistä yksiköistä ja toimijoista. Maatilat, vähittäismyymälät tai ravintolat ovat Euroopassa yleensä yrityskooltaan pieniä. Myös elintarvikkeiden jalostus tapahtuu edelleen valtaosin pienissä tai keskisuurissa yrityksissä. Elintarvikelainsäädännössä olisi näin ollen otettava huomioon perinteisten tuotteiden erityisluonne, joka on tietyille paikkakunnille ja alueille tärkeää. Uusilla säännöillä ei saa heikentää tällaisten tuotteiden asemaa, koska ne auttavat säilyttämään EU:n kulttuurisen monimuotoisuuden. Tämän vuoksi alue- ja paikallistason toiminta on avainasemassa elintarvikeeturvallisuuden varmistamisessa.

6. Asetusehdotus osoittaa vastuun elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuudesta kuuluvan niiden tuottajalle. Tämä on perusteltua, sillä valmistaja itse tuntee parhaiten ne vaiheet, jotka elintarvikkeisiin kohdistuvat hänen vastualueellaan. Lainsäädäntöön otettava periaate on omiaan muistuttamaan yrittäjiä tästä vastuusta.

7. Vaikka eurooppalaiselle elintarvikelainsäädännölle voidaan, ja on syytä, antaa yhtenäiset periaatteet, tulee antaa riittävästi liikkumavaraa alueellisille ja paikallisille tekijöille. Elintarviketuotanto on ala, jossa Euroopassa on rikas paikallinen perinne. Alueellisesti tuotetuilla elintarvikkeilla on tärkeä työllisyys- ja muu taloudellinen vaikutus. Elintarvikkeiden tuottaminen ja kuluttaminen lähietäisyydellä säästää energiaa ja kuljetuskustannuksia. Myös elintarvikkeiden laatu paranee, koska ne eivät viivy varastoissa ja kuljetuksissa.

8. Euroopassa on eroavaisuuksia elintarviketurvallisuuden esiintymisen suhteen. Nämä erot johtuvat mm. ilmastosta, tuotantomuodoista ja -tavoista ja tuotantohistoriasta. Joillakin alueilla on voitu tehdä vuosikausia työtä tiettyjen elintarviketurvallisuuden poistamiseksi. On välttämätöntä, ettei tällaisia saavutuksia vaaranneta esimerkiksi siirrettäessä eläimiä tai elintarvikkeita alueelta toiselle.

9. Paikallisuus elintarviketuotannossa ja -jakelussa on otettava huomioon siten, etteivät elintarviketurvallisuuden yleiset periaatteet, kuten vaatimus turvallisista elintarvikkeista, vaarannu. Korkeatasoinen ja turvallinen elintarviketuotanto on myös tuottajan etu. Laadukkaasti tuotetuille elintarvikkeille voidaan löytää markkinoita oman alueen ulkopuoleltakin. Siksi alueelliselle tai pienimuotoiselle elintarviketuotannolle ei saisi keinotekoisesti luoda markkinointiesteitä. Mikäli elintarvike ja sen tuotanto täyttää lainsäädännön yleiset tavoitteet, tulisi tuotetta voida markkinoida koko yhteisön alueella.

10. Elintarviketurvallisuuden paikallisuus ja pienimuotoisuus luo merkittävän haasteen myös sitä koskevalle valvonnalle. Oli valvonnan perusta mikä tahansa – valtiollinen, kunnallinen, tai sertifioitu yksityinen järjestelmä – valvonta toimii vain, mikäli sitä toteutetaan paikallisesti. Lainsäädännön toimeenpanon uskottavuus vaatii säännöllistä valvontaa. Paikalliset valvojat ovat tässä avainasemassa. Komissio on ilmoittanut antavansa elintarvikevalvonnasta asetusehdotuksen vuoden 2001 aikana. Jäsenvaltioiden tulisi huolehtia paikallisen valvonnan voimavaroista ja tarvittaessa lisätä niitä. Valvonnan yhdenmukaisuus tarvitsee puolestaan jäsenvaltio- ja yhteisötason koordinointia.

11. On perustavan tärkeää, että kaikki yhteisön ulkopuolisista maista tuodut ihmisen tai eläimen ravinnoksi tarkoitettut hyödykkeet täyttävät yhteisön elintarvikelainsäädännön vaatimukset ja että niitä valvotaan samanlaisin menettelyin. Näin voidaan välttää sellaisten aiheettomien etujen muodostuminen, jotka ovat yhteisössä toimivien tuottajien etujen vastaisia.

12. Asetusehdotuksessa esitetyt periaatteet koskevat myös paikallisia valvontaviranomaisia. Hyvät periaatteet eivät saa kuitenkaan tehdä käytännön työstä mahdotonta. Esitetty ajatus tieteellisestä riskinarvioinnista päätöksenteon eli riskinhallinnan pohjana harvoin voi täydellisesti toteutua paikallisviranomaisten keinoin. Valvonnassa tulee voida käyttää valvojan ammattitaitoon perustuvaa yleistä järkeä. Tämän vuoksi tieteellisen riskinarvioinnin olisi oltava nimenomaan Eurooppaan perustettavan uuden elintarvikeviranomaisen tehtävä.

13. Asetusehdotuksessa luodaan myös yleiset säännöt elintarvikkeisiin liittyvissä erityistilanteissa, kuten ruokamyrkytyksissä. Tällaiset tapahtumat ovat useimmiten paikallisia. Myös laajat, jopa maan rajat ylittävät epidemiat tai kriisit, alkavat usein paikallisesti. Siksi paikallinen toiminta ja tehokas yhteistyö eri viranomaisten ja elintarvikealan yrittäjien kesken on avainasemassa kriisitilanteiden ehkäisemisessä ja hoidossa.

14. Komitea ehdottaakin, että elintarvikealan rikollista toimintaa koskevat juridiset käsitteet tarkistetaan ja yhtenäistetään yhteisymmärryksessä jäsenvaltioiden kanssa valvonnan helpottamiseksi ja yhteisön sisäisen kilpailun ehtojen yhdenmukaistamiseksi.

15. Elintarviketurvallisuus on siis mitä suurimmassa määrin paikallinen ja alueellinen kysymys. Asetusehdotuksessa ei ole kuitenkaan huomioitu alueiden komitean roolia lainkaan. Alueiden komitealla tulee olla edustajansa Euroopan elintarvikeviranomaisen johtokunnassa ja komitean on lisäksi tarvittaessa voitava pyytää siltä tieteellisiä lausuntoja.

16. Lisäksi alueiden komitea katsoo, että Euroopan elintarvikeviranomaisen on toimittava mahdollisimman avoimesti. Johtokunnan päätösten ja asiakirjojen on oltava kaikkien kansalaisten saatavilla.

Bryssel 14. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle TIDE-hankkeen jatkovaiheen arviointi (Vammaisia ja vanhuksia koskeva teknologia-aloite)”

(2001/C 357/06)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”TIDE-hankkeen jatkovaiheen arviointi” (Vammaisia ja vanhuksia koskeva teknologia-aloite) (KOM(2000) 727 lopullinen),

ottaa huomioon komission 20. marraskuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 7. helmikuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 5:n ”sosiaalipolitiikka, kansanterveys, kuluttajansuoja, tutkimus, matkailu” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 5:n huhtikuun 19. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 65/2001 rev., jonka esittelijä oli Roberto Pella (I/PPE),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Yleistä

1.1. Vammaisia ja vanhuksia koskeva yhteisön teknologia-aloite (TIDE) oli teknologian edistämisen ja soveltamishanke, jonka tavoitteena oli edistää Euroopan sisämarkkinoiden luomista kuntoutusteknologian alalla vammaisten ja vanhusten sosioekonomisen integroitumisen helpottamiseksi.

1.2. Aloitteen ”Bridge”- eli jatkovaiheeksi kutsuttu osa kattoi vuodet 1993–1994. Se oli tarkoitettu siirtymävaiheeksi TIDE:n vuonna 1991 alkaneen pilottivaiheen ja vuonna 1994 alkaneen telemaattisten sovellusten ohjelmaa varten kaavaillun tutkimus- ja kehitystoiminnan välille.

1.3. Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistiin 21. huhtikuuta 1993 ehdotuspyyntö, jonka perusteella komissio valitsi marraskuussa 1993 ja huhtikuussa 1994 rahoitettavaksi 55 hanketta.

1.4. Hankkeiden päätyttyä koko toiminnasta on tehty arviointi vuosina 1999–2000.

1.5. Riippumaton asiantuntijaryhmä laati TIDE-aloitteen jatkovaiheesta arvion, joka perustuu toiminnan tuotosten, tulosten ja vaikutusten arviointiin 21. syyskuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen edellyttämällä tavalla. Päätös muodostaa aloitteen oikeusperustan.

2. TIDE:n jatkovaiheen tulosten arviointi

2.1. Arvioidut 55 hanketta koskivat seuraavia teknologian sovellusaloja:

- a) teknologian ja siihen liittyvien palveluiden saatavuus
- b) elämä kotona ja etähoito
- c) liikkuvuus ja liikenne
- d) ohjaus ja manipulointi
- e) toimintojen palauttaminen ja tehostaminen
- f) käyttäjiin ja markkinoihin liittyvät asiat.

2.2. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota viiteen periaatteen, joita hankkeiden toiminnalta edellytettiin neuvoston päätöksen perusteella:

- käyttäjäkeskeisyyden periaate
- markkinasuuntautuneisuuden periaate
- innovaation ja teknologian mukauttamisen periaate
- monitieteellisen lähestymistavan periaate
- teknologian varmentamisen periaate.

2.3. Tuloksia tutkiessaan arviointiryhmä löysi paljon eroja siinä, miten hankkeiden tavoitteet oli saavutettu ja missä määrin niissä noudatettiin näitä viittä periaatetta.

2.4. Saavutettujen tulosten yleisessä hyödyntämisessä ja niiden markkinoille saattamisessa on suuria eroja eri sovellusalojen välillä.

3. Arviointiryhmän yleissuositukset

3.1. Arviointiryhmä antaa TIDE-aloitteen jatkoarvioinnin perusteella kolme yleissuositusta.

- ”Euroopan unionin tulisi jatkossakin tukea laajaa ja kokonaisvaltaista toimenpidekokonaisuutta vanhuksia ja vammaisia varten, jotta voitaisiin edistää kuntoutusteknisten tuotteiden ja palvelujen kehittämistä ja käyttöönottoa.”
- ”Keskeisellä sijalla tässä tulisi olla uskottava ja hyvin rahoitettu vanhuksia ja vammaisia hyödyttävä teknologian tutkimus- ja kehittämistoiminta niin tietoyhteiskunnan tekniikoiden kuin muidenkin tutkimusalojen piirissä.”
- ”Tätä tutkimus- ja kehitystoimintaa tulisi täydentää vahvalla Euroopan unionin sosiaalipoliittisella viitekehyksellä, jonka avulla voidaan levittää ja ottaa käyttöön uusia tietoyhteiskunnan tekniikoihin perustuvia järjestelmiä ja palveluja vanhuksille ja vammaisille niiden käytön mahdollistamiseksi kaikille.”

4. Arviointiryhmän yksityiskohtaiset suositukset

4.1. Arviointiryhmä antaa lisäksi 13 yksityiskohtaista suositusta, jotka löytyvät lausunnon kohteena olevasta asiakirjasta.

4.2. Komissio vastaa erikseen kaikkiin arviointiryhmän asiantuntijoiden esittämiin suosituksiin toteamalla, että niistä suuri osa on jo toteutunut ohjelmissa, joita komissio on käynnistänyt TIDE:n jatkovaiheen jälkeen.

5. Arviointiryhmän suositusten täytäntöönpano

5.1. Alueiden komitea on tyytyväinen vastauksiin, jotka komissio on antanut arviointiryhmän asiantuntijoiden suosituksiin.

5.2. Komitea on erityisen tyytyväinen siihen, että useat suosituksista, etenkin kolme yleissuositusta, jotka tarjoavat suuntaviivat kaikille aiheesta annettaville seuraaville aloitteille, on toteutettu komission ohjelmissa ja aloitteissa, jotka on käynnistetty ennen TIDE-hankkeen jatkovaiheen arvioinnin laatimista.

5.3. Ensimmäinen yleissuosituksesta (”Euroopan unionin tulisi jatkossakin tukea laajaa ja kokonaisvaltaista toimenpidekokonaisuutta vanhuksia ja vammaisia varten, jotta voitaisiin edistää kuntoutusteknisten tuotteiden ja palvelujen kehittämistä ja käyttöönottoa”) on toteutettu neljännessä puiteohjelmassa (1994–1998) ja se on otettu huomioon myös viidennessä puiteohjelmassa (1998–2002).

5.4. Toinen yleissuositus (”Keskeisellä sijalla tässä tulisi olla uskottava ja hyvin rahoitettu vanhuksia ja vammaisia hyödyttävä teknologian tutkimus- ja kehittämistoiminta niin tietoyhteiskunnan tekniikoiden kuin muidenkin tutkimusalojen piirissä”) on toteutettu tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) viidennen puiteohjelman (1998–2000) toimenpiteissä.

5.5. Kolmas yleissuositus (”Tätä tutkimus- ja kehitystoimintaa tulisi täydentää vahvalla Euroopan unionin sosiaalipoliittisella viitekehyksellä, jonka avulla voidaan levittää ja ottaa käyttöön uusia tietoyhteiskunnan tekniikoihin perustuvia järjestelmiä ja palveluja vanhuksille ja vammaisille niiden käytön mahdollistamiseksi kaikille”) on otettu huomioon komission aloitteessa ”eEurope – Tietoyhteiskunta kaikille” ja tiedonannossa ”Esteetön Eurooppa vammaisille”.

5.6. Myös kolmetoista yksityiskohtaista suositusta on toteutettu osin viidennessä puiteohjelmassa.

5.7. Komitea on komission kanssa sama mieltä siitä, että monitieteellisen lähestymistavan periaatetta koskevaa suositusta ei ole toteutettu tällä hetkellä käynnissä olevissa aloitteissa. Komitea suositaa, että komissio ryhtyisi tehokkaisiin toimiin asian hyväksi.

6. Loppuhuomiot

Alueiden komitea

6.1. toistaa äskettäin aiheesta ”Esteetön Eurooppa vammaisille⁽¹⁾” antamassaan lausunnossa esittämänsä huomion, joka voidaan laajentaa koskemaan myös vanhuksia: synergiaetuihin pyrkiminen työllisyydessä, yleissivistävässä ja ammatillisessa

(¹) KOM(2000) 284 lopullinen – CdR 301/2000 fin – EYVL C 144, 16.5.2001, s. 67.

koulutuksessa, liikenteessä ja sisämarkkinoilla sekä tietoyhteiskunnan, uuden teknologian ja kuluttajapolitiikan alalla edistää tasavertaisia mahdollisuuksia.

6.2. on tyytyväinen siihen, että uudenaikaisille joukkoviestintävälineille on annettu tärkeä sija tehtäessä tunnetuksi teknologian edistämistä- ja soveltamishankkeita, joiden tavoitteena on "edistää sisämarkkinoiden luomista kuntoutusteknologian alalla Euroopassa vammaisten ja vanhusten sosioekonomisen integroitumisen helpottamiseksi".

6.3. huomauttaa kuitenkin, että tietojen levittämiseksi vanhuksille on käytettävä jatkossakin perinteisiä välineitä (radio ja lehdistö), sillä on otettava huomioon, että kyseisestä ikäluokasta vain hyvin pieni osuus on perehtynyt uusiin viestintävälineisiin (Internet).

6.4. toivoo, että tämä otetaan huomioon määriteltäessä menettelyitä hankkeiden tuloksista tiedottamiseksi. Menettelyt täytyy sopeuttaa kulloisenkin kohderyhmän mukaan.

6.5. huomauttaa, että on kiinnitettävä lisäksi huomiota teknologian merkitykseen pyrittäessä takaamaan vanhusten ja vammaisten erityistarpeet täyttävät sosiaalipalvelut ja asuinympäristö.

6.6. katsoo, että on välttämätöntä suunnitella taloudellisia tukimuotoja niille, jotka aikovat hankkia kyseisiä apuvälineitä, samalla kun kehitetään yhteisrahoitusta tuotantotoimille, joissa aiotaan hyödyntää yhteisön hankkeista ja tutkimuksista saatua uusia tekniikkoja innovatiivisten tuotteiden valmistamiseksi.

6.7. toivoo, että komissio edistää kaikkia aloitteita, joiden tavoitteena on synnyttää synergiaa yhteisön toimien, yliopistolaisen tutkimuksen ja asianomaisten osapuolten välille, hyödyntämällä alue- ja paikallisviranomaisten, jäsenvaltioiden, kansalaisjärjestöjen ja kaikkien muiden alan toimijoiden yhteistyötä.

6.8. toteaa, että TIDE-hankkeen jatkovaiheen arviointikertomus paljastaa puutteita vanhuksille tarkoitettujen teknologian erityisohjelmissa. Komitea kehottaakin komissiota toteuttamaan erityisesti kyseiselle alalle tarkoitettuja aloitteita, mutta

on samalla tietoinen, että joka tapauksessa on vaikeaa tutustuttaa vanhuksat uuteen teknologiaan ja saada heidät luottamaan siihen. Juuri näiden vaikeuksien takia on aiheellista pyrkiä uuteen teknologiaan liittyvien tuotteiden hankinnan lisäksi myös ennen kaikkea vanhuksille suunnattujen palveluiden parantamiseen.

6.9. korostaa, että kaikissa pyrkimyksissä tehdä uusi teknologia vanhuksille tutuksi välttämättömänä välikätenä ovat alue- ja paikallisviranomaiset, jotka voivat ehdottaa alueellaan tähän tavoitteeseen sopivia aloitteita sekä hyödyntää luottamussuhdetta, jonka pienet alue- ja paikalliselimet onnistuvat usein luomaan kyseiseen ikäryhmään.

Muistuttaa, että koska alue- ja paikallisviranomaiset tuntevat paikalliset olosuhteet ja koska niillä on vastuu sosiaaliasioissa, ne pystyvät antamaan tarvittavan tuen vanhuksille, sillä ne rahoittavat yleensä suuren osan vanhuksille tarkoitetuista tukitoimista.

6.10. suositaa, että komissio ottaa huomioon TIDE-hankkeen jatkovaiheen arviointiryhmän suositukset myös liikenne- ja muotojen uudenaikaistamisessa ja yhdistämisessä unionin sisällä erityisesti lentoliikenteessä, jossa näyttää edelleenkin olevan puutteita vammaisten vaatimusten kannalta. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota tiettyjen liikennevälineiden ilmaisen käytön tarjoamiseen vanhuksille.

6.11. huomauttaa, että maantieteelliseltä sijainniltaan ja ilmastoiltaan houkuttelevien alue- ja paikallis-yhteisöjen tulee toteuttaa erityisiä poliittisia toimia, joiden avulla voidaan vastata entistä paremmin kyseisen väestöosan tarpeisiin.

6.12. Komitea korostaa, että niiden toimien osalta, joilla pyritään helpottamaan vammaisten ja vanhusten liikkumista unionissa, alue- ja paikallisviranomaisilla on ratkaiseva rooli kaupunkien historiallisten keskustojen ja laita-alueiden palvelujen uudenaikaistamisessa erityisesti liikkumista haittaavien ratkaisujen poistamiseksi.

6.13. Lopuksi komitea painottaa, että vanhusten ja vammaisten tarpeet tulee ottaa huomioon rakennusten suunnittelu- ja vaiheessa sekä julkisessa rakentamisessa, jota jo säädelään tehokkaalla lainsäädännöllä, että erityisesti yksityisellä sektorilla.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Euroopan maatalous- ja maaseutupolitiikan alueelliset vaikutukset (kehityssuunnitelmien arviointi)"

(2001/C 357/07)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon 13. kesäkuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemänsä päätöksen laatia lausunto aiheesta "Euroopan maatalous- ja maaseutupolitiikan alueelliset vaikutukset (kehityssuunnitelmien arviointi)" ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n "maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous" tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 2:n huhtikuun 20. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 253/2000 rev. 4), jonka esittelijöinä toimivat Axel Endlein (Saksan piirikuntaliiton puheenjohtaja, Norheimin piirikunnanjohtaja, D, PSE) ja Wim van Gelder (kruunun asiamies Zeelandin läänissä, NL, PPE),

ottaa huomioon lausunnon pohjana olevan kyselyn, johon vastasivat valiokunta 2:n työryhmän piirissä EU:n 15:ttä jäsenvaltiota edustaneet jäsenet (CdR 253/2000 rev. 4 liite),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean suositukset

1. Poliitiikkaa muotoiltaessa tulee kaikilla tasoilla alusta alkaen kiinnittää huomiota arviointiin, ei pelkästään sen osalta, milloin ja miten tarkkaillaan vaan erityisesti siltä kannalta, mitä indikaattoreita arvioinnissa käytetään.

2. Jotta politiikan vaikutuksista ei syntyisi yksipuolista kuvaa, on kokonaisarvio syytä asettaa menetelmällisistä syistä etusijalle. Siksi on noudatettava lähestymistapaa, jossa tarkkailun kohteena ovat kaikkien asiaankuuluvien viranomaisten luontoalueiden/maaseudun kehittämiseen soveltamien toimintalinjojen yhteisvaikutukset, jotta talous- ja ympäristövaikutusten lisäksi saadaan käsitys myös sosiaalisista vaikutuksista sekä vaikutuksista kulttuuriin ja ekologiseen infrastruktuuriin. Tämä edellyttää määrällisen tiedon keräämistä nykyistä useammista muuttujista.

3. Läheisyysperiaatteen mukaisesti tiedonkeruu voi tai sen tulee tapahtua pääosin jäsenvaltioiden, alue- ja paikallistason viranomaisten sekä paikalla toimivien tutkimuslaitosten voimin, ja kysymyksenasettelua tulee kokonaisuudessaan rajoittaa.

4. Jotta näin kerätyt tiedot voidaan koota yhteen, on yksiselitteisyys välttämätöntä, ja se edellyttää tiedonkeruumenetelmien tiukkaa keskitettyä hallinnointia. Kyseisen hallinnonin tulee ehdottomasti tapahtua yhteisön tasolla. On erittäin tärkeää, että jäsenvaltiot ja muut luontoalueiden/maa-

seudun hallinnosta vastaavat viranomaiset tarjoavat vilpittömästi apuaan kyseisen (pysyvän) valvontajärjestelmän perustamisessa. Komitea ymmärtää täysin, miten huomattava tehtävä tällaisen valvontajärjestelmän perustaminen on, mutta katsoo politiikan asianmukaisen arvioinnin kuitenkin edellyttävän sitä.

5. Euroopan unionin omien yksiköiden arvokkaan panoksen ohella unionin johdolla käytävät toimijoiden väliset neuvottelut ja toimijoiden keskinäinen yhteisymmärrys ovat välttämättömiä asiaankuuluvien tahojen keskinäiseen täydentävyyteen perustuvan arviointijärjestelmän toteuttamiseksi. On suositeltavaa, että Euroopan unioni kutsuu kaikki toimijat osallistumaan arviointijärjestelmän laadintaan järjestämällä symposiumeja, kongresseja ja vastaavia tilaisuuksia.

6. Koska mainitunlaista järjestelmää on mahdotonta luoda lyhyellä aikavälillä siten, että se voisi tarjota käyttökelpoista tietoa, komitea ilmaisee tässä yhteydessä aikomuksensa laatia kolme vuotta nyt käsillä olevan lausunnon laatimisen jälkeen seurantaraportin tällä kertaa järjestettävästä kyselystä sekä aikomuksensa noudattaa tällöin samaa työtapaa kuin nyt. Seurantaraportissa käsitellään myös maaseudun kehittämssuunnitelman vaikutuksia, sillä suunnitelma on nyt vielä liian tuore vaikutusten arvioimiseksi.

7. Komitea suosittelee kaikille asianomaisille viranomaisille, että ne asettavat tulevien vuosien toimintalinjoissaan keskeiselle sijalle kulttuurimaiseman säilyttämisen eurooppalaisen maatalousmallin mukaisen monitoimisen maatalouden integroivana osana, saaristoalueiden lisävaikeudet, telematiikan hyödyn-

tämisen maaseudulla, maaseudun väestön – myös maanviljelijäperheiden – elämänlaadun parantamisen ja erityisesti taloudellisten ja sosiaalisten olosuhteiden pysyvän parantamisen, jotta nuoret maanviljelijät voivat saada tiloiltaan pysyvän toimeentulon.

8. Neljää ensimmäistä suositustaan täydentäen komitea viittaa maaseudun kehittämisohjelmien ja -suunnitelmien laatimista tai uudistamista koskevaan tarpeeseen määrätä järjestelmällisesti myös arvioinnista. Lisäksi se katsoo aiheelliseksi laatia koko EU:n maaseutualueiden tyyppijärjestelmän, jotta kyseisten alueiden tasapuolinen luokittelu ja siten myös niiden eriytetty arviointi olisi mahdollista.

9. Lisäksi komitea suosittaa käyttämään laajemmin ja tehokkaammin kansalaisjärjestöjen erityisosaamista suunnitelmien ja ohjelmien laatimisessa, toimeenpanossa, toteuttamis-

essa ja arvioinnissa. Tähän osaamiseen tulee yhdistää myös tutkijaosaaminen ja arviointi tulee toteuttaa tieteellisellä tavalla.

10. Lopuksi komitea toteaa kyselytuloksista ilmenevän, että Leader-ohjelmat saavat suurta arvostusta lähes kaikilta tahoilta. Olisikin tarkasteltava mahdollisuuksia sekä ohjelmien soveltamisajan pidentämiseksi että etenkin niiden soveltamisalan laajentamiseksi. Lisäksi tulisi tutkia kuinka paljon muissa ohjelmissa voitaisiin hyötyä Leader-ohjelmien menettelytavoista saaduista myönteisistä kokemuksista.

11. EU:n laajentuminen vaatii ennakoivaa politiikkaa ehdokasvaltioihin rajoittuvien lähinnä maaseutualueiden suhteen. Ennen kaikkea tulee hyödyntää EU:n poliitikoissa jo olemassa olevia mahdollisuuksia. Raja-alueiden kestäväan taloudelliseen ja sosiaaliseen vahvistamiseen tähtäviä toimenpiteitä tulisi täydentää Eurooppa-neuvoston ehdotusten mukaisella erityisellä raja-alueiden tukiohjelmalla, jolle asetettaisiin rajallinen voimassaoloaika.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitea

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Nuoret Euroopan maataloudessa”

(2001/C 357/08)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 10. marraskuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia kyseisestä aiheesta lausunto sekä antaa lausunnon valmistelu valiokunta 2:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, kalatalous” tehtäväksi,

ottaa huomioon Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999⁽¹⁾, jossa määritellään yhteisökehitys maaseudun kestäväksi kehittämiseksi tammikuun 1. päivästä 2000 lähtien,

ottaa huomioon komission asetuksen (EY) N:o 1750/1999⁽²⁾ edellä mainitun asetuksen soveltamissääntöistä,

ottaa huomioon komission kertomuksen aiheesta ”Nuoret maanviljelijät ja maatilojen toiminnan jatkamisen ongelma” KOM(96) 398 lopull. sekä komitean aiheesta laatiman lausunnon CdR 457/96 fin⁽³⁾,

ottaa huomioon valiokunta 2:n huhtikuun 20. päivänä 2001 hyväksymän lausunnotuonnoksen CdR 417/2000 rev. 2, jonka esittelijä oli Guido Gonzi, Albareton kunnanvaltuutettu, (I, PPE),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 13. päivän kokouksessa) enemmistön äänin seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. katsoo, että Euroopan maanviljelijöiden ikääntyminen on huolestuttava ja vakavia seurauksia aiheuttava ilmiö, sillä nuoret siirtyvät yhä harvemmin hoitamaan maatilaa tai ryhtyvät maatalousyrittäjiksi.

Monin paikoin kyseessä ovat alan asianmukaiset kehitysmahdollisuudet, alueen asuttaminen sekä ympäristön ja maiseman suojelu. Etenkin vuoristoalueilla ja muilla epäsuotuisilla alueilla maaseutualueita koskevan uuden politiikan tehokkaan täytäntöönpanon mahdollisuudet ovat uhattuina. Maaseutualueet ovat vaarassa taantua.

2. pitää tilanteen jatkuvaa huonontumista ajatellen välttämättömänä, että käytettävissä on erilaisia välineitä, joilla voidaan useasta eri näkökulmasta analysoida eri tekijöitä, eritellä syitä sekä vaikuttaa ratkaisujen löytämiseen.

Onkin välttämätöntä, että komissio perustaa

– tilastollisen järjestelmän, jonka avulla seurataan maataloustoiminnan lopettavia viljelijöitä sekä – sukupuolija-

kauma huomioon ottaen – maataloustoiminnan aloittavia nuoria viljelijöitä vuosittaisen vertailun tekemiseksi

– arviointivälineitä unionin maatalouspolitiikan ja muiden politiikan alojen sekä kyseisten politiikkojen johdosta maataloustoimintaa aloittaviin nuoriin maanviljelijöihin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi

– ”Maatalous”-pääosastoon erityisryhmän, jonka tehtävänä on kehittää soveltuvia toimintaratkaisuja.

3. pitää kiireellisenä ja välttämättömänä, että hankitaan tietoja KIE-maiden nuorista maanviljelijöistä ja sovitaan kyseisten maiden viranomaisten kanssa siitä, että yhteisön tuki suunnataan ensisijaisesti, jopa olennaisesti, maataloustoimintaa aloittaviin nuoriin, heidän koulutukseensa, heille annettavaan tekniseen tukeen sekä maatalousyrittäjien rakennemuutuksiin.

4. katsoo, ettei ilmiön vakavuutta eikä toteutettavien ratkaisujen monitahoisuutta ole riittävästi ymmärretty yhteisön toimielimissä eikä yksittäisissä jäsenvaltioissa.

Komitea onkin sitä mieltä, että komission tulisi pikaisesti järjestää konferenssi aiheesta ”Maaseudun nuoret”. Konferenssissa tulisi kiinnittää Euroopan kansalaisten sekä hallintotahojen huomio kaikilla tasoilla kyseiseen aiheeseen, herättää

⁽¹⁾ EYVL L 160, 26.6.1999, s. 80.

⁽²⁾ EYVL L 214, 13.8.1999, s. 31.

⁽³⁾ EYVL C 215, 16.7.1999, s. 31.

kiinnostusta aihetta kohtaan sekä laatia ehdotuksia ja asianmukaisia toimintalinjoja samaan tapaan kuin Corkin konferenssissa, jonka myötä maaseutualueiden kestävä kehittäminen tuli tunnetuksi Euroopassa ja jossa määriteltiin asianomaiset täytäntöönpanopolitiikat. Alueiden komitea katsoo, että sillä on oltava tärkeä rooli valmisteltaessa ja toteutettaessa "Maaseudun nuoret" -konferenssia, sillä alue- ja paikallisyhteisöt tuntevat hyvin nuoria maanviljelijöitä koskevat eri näkökohdat erilaisilla alueilla.

5. ehdottaa, että kyseisessä konferenssissa käsitellään "Nuoret Euroopan maataloudessa" -hankkeen pääkohtia, joissa pyritään

- määrittelemään maatilojen sukupolvenvaihdokseen liittyvät tavoitteet
- luomaan toimia, joilla maatalousalan ja maaseudun kehityspolitiikan voimassa olevia säännöksiä voidaan korjata ja yhdistää
- määrittelemään puitteet suuntaviivojen laatimiselle niiden valtion sekä alue- ja paikallisviranomaisien eri alojen toimivaltaan kuuluvien toimien osalta, joilla pyritään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen koko yhteisössä
- luomaan suuntaviivat ja tavoitteet, joilla pyritään edistämään samankaltaisia toimia KIE-maissa
- suunnittelemaan erityistoimet, jotka tulisi ottaa käyttöön unionin koulutus-, kulttuuri-, tutkimus-, sosiaaliturva-, tiedotus-, viestintä- ja matkailupolitiikassa.

6. katsoo, että sen on tästä lähin kiinnitettävä komission ja jäsenvaltioiden huomio seikkoihin, joita monet tahot pitävät nuorten maanviljelijöiden vaikeuksien syinä. Kyseisiä seikkoja ovat

- maatalouskäyttöön tarkoitettujen alueiden kaupungistamisprosessien puutteellinen rationalisointi
- varmojen taloudellisten näkymien puute, sillä unionissa ei ole poliittista tahtoa asettaa maaseudun kehittämistä etusijalle
- maaseudulla tarjottavien henkilö-, perhe- ja yrityspalvelujen ja toisinaan koko elämänlaadun huonontuminen, mikä saa nuoret ja etenkin naiset luopumaan aikeista tuoda uusia perheitä maataloustoiminnan pariin
- epäedulliset sosiaaliset olot verrattuna muiden toimintalojen sekä elin- ja työympäristöjen tarjoamiin mahdollisuuksiin

- maa-alueiden liian korkea ostohinta ja vuokra toimeentulomahdollisuuksiin verrattuna
- yritysten korkeat aloitus-, laite- ja parannuskustannukset
- korkeat hallinnolliset kulut sekä oikeudelliset ja verotukselliset esteet yritystoimintaa aloitettaessa; säännösviidakko, josta on vaikea selviytyä ilman asianmukaista apua

- puutteellinen koulutus ajanmukaisen maatalousyrityksen toimintaa ajatellen, sillä yrityksen on oltava teknisesti oikein suuntautunut ja sen hoitamiseksi on tunnettava tuotantoon ja myyntiin liittyviä kysymyksiä; lisäksi on kyettävä täydentämään toimintaa ja tuloja maatalouden monitoimisuutta hyödyntämällä

- markkinoiden puutteesta ja korkeista kustannuksista johtuva vaikeus – ja usein mahdottomuus – hankkia tuotanto-osuuksia; tämä koskee erityisesti vuoristoalueita ja muita epäsuotuisia alueita, sillä markkinat suuntautuvat vahvemmillä maatalousalueilla vallitsevan kysynnän mukaisesti.

7. vahvistaa, että tarvitaan unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason täydentäviä ja integroitavia toimia nuoria maanviljelijöitä koskevien ongelmien ratkaisemiseksi. Komitean mielestä kaikki jäsenvaltiot olisi esimerkiksi velvoitettava tarpeen mukaan myöntämään nuorille maanviljelijöille aloitustukea.

8. kehottaa komissiota tästä lähtien sopimaan jäsenvaltioiden kanssa nuoria maanviljelijöitä kannustavasta politiikasta, johon sisältyvät

- sukupolvenvaihdosta koskevat määräykset, joiden avulla pyritään pitämään maatila toiminnassa
- maanviljelijöiden enemmistöä koskeva verotusjärjestelmä, jolla taataan maanviljelijöiden tasa-arvoinen kohtelu muihin talouden aloihin nähden; komission on laadittava selvitys maanviljelijöitä koskevista verotusjärjestelmistä eri jäsenvaltiossa
- asianmukainen sosiaaliturva nuorille naisille raskauden ja äitiyden varalta.

9. myöntää, että maaseutua on kehitettävä monitoimisen maatalouden avulla, ja pitää kiireellisenä sitä, että Euroopan unioni, jäsenvaltiot ja alueet takaavat kukin toimivaltansa mukaisesti maatalousyrittäjien ja maataloustyöntekijöiden monipuolisen toiminnan edellytykset. Näin pyritään sekä nostamaan kokonaistuloja henkeä kohti että mahdollistamaan metsätalouteen, suojelu- ja puistoalueiden valvontaan ja hallintoon, maaseudun perusrakenteiden ja peruspalvelujen ylläpitoon,

kulttuuriperintökohteisiin, palveluihin, kausimatkailuun jne. liittyvä toiminta etenkin vuoristoalueilla ja muilla epäsuotuisilla alueilla.

- On määriteltävä ja toteutettava edullisimmat edellytykset yhdistää täydentävää toimintaa harjoittavalle maanviljelijälle sosiaaliturvasta, veroista ja säännöksistä aiheutuvat maksut
- On määriteltävä sellaiset uudet säännöt eriytettyä toimintaa harjoittavia (monitoimisia) maatalousyrittäjiä varten, joiden mukaan kaikki sallittu toiminta voidaan sovittaa yhteen yrityksen pääasiallisen toiminnan kanssa.

10. katsoo, että "Nuoret Euroopan maataloudessa" -hankkeen yhteydessä on otettava huomioon seuraavat seikat:

- nuorille maanviljelijöille myönnettävät suorat tuet, joilla rahoitetaan yritystoiminnan aloittaminen ja kehitys; Euroopan sosiaalirahastosta tulisi myös myöntää suoraa työllistämistä ja starttitukia vähintään neljän ensimmäisen toimintavuoden ajaksi
- nuorille naisille suunnatut erityistoimenpiteet, joiden avulla tähdätään itsenäistymiseen ja tasa-arvoon työelämässä ja joilla edistetään nuorten naisten asettautumista pysyvästi maaseudulle
- laitteistohankintoja varten myönnettävät tuet kahdeksan vuoden ajaksi Euroopan parlamentin ehdotuksen mukaisesti
- lisälainat investointeja varten etenkin vuoristoalueilla ja muilla epäsuotuisilla alueilla
- varhaiseläkkeelle siirtymisen edistäminen asianmukaisin taloudellisin toimin maatalon siirtyessä nuorelle yrittäjälle ja todellisen "eläkepaketin" tarjoaminen sukupolvenvaihdon yhteydessä; tässä yhteydessä on hyödynnettävä mahdollisimman paljon vanhemman viljelijän kokemusperäistä tietämystä sekä helpotettava nuoren viljelijän sosiaalista sopeutumista
- maatalousluottojen takaaminen
- erityisluottojen myöntäminen maatalon rakennemuutossuunnitelmiin
- tuotanto-osuuksilla keinottelun lopettaminen ja tuotanto-osuuksien omistamisen ja siirtämisen ensisijaisuuden edistäminen; vuoristoalueilla ja muilla epäsuotuisilla alueilla valtion on – kyseisten osuuksien merkityksettömän kokonaismäärän vuoksi – jaettava tuotanto-osuudet ilmaiseksi valtiokohtaisten osuuksien lisäksi

- maanviljelystä kiinnostuneiden EU- ja ehdokasmaiden nuorten kouluttaminen ja informoiminen sekä nuorten maanviljelijöiden kannustaminen, jotta he voisivat suorittaa harjoittelujakson ulkomaisella maatilalla
- maaseudun perusrakenteiden sekä erityisesti peruskoulutusta ja terveydenhuoltoa koskevien palvelujen parantaminen
- maaseutu ympäristön elävöittäminen suosimalla asutuksen keskittämistä.

11. pitää välttämättömänä, että nuorten maanviljelijöiden eduksi vähitellen toteutettavia ratkaisuja pidetään ehdokasmaissa yhteisön säännöstöön kuuluvina seikkoina.

12. ehdottaa, että komissio sopii jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisyhteisöjen kanssa ohjelmista, joissa määritellään paikalliset kehittämistoimistot. Niiden tulisi

- edistää maataloustoimintaa nuorten keskuudessa (esimerkiksi toimilla, jotka kohdistettaisiin sekä alalla jo toimiviin maanviljelijöihin, joiden tulee säilyttää myönteinen suhtautuminen ammattiinsa, että maatalousalan ulkopuolelle järjestämällä maataloustaustaisille ja muille nuorille suunnattu imagokampanja)
- tarjota koulutusta ja täydennyskoulutusta maanviljelijöille, maataloustyöntekijöille, teknikoille ja paikallisyhteisöissä toimiville virkamiehille
- avustaa yrittäjiä tiedottamalla hinnoista, kustannuksista, tuotteista, markkinoiden tarjoamista mahdollisuuksista, vaihtoehtoisista täydentävistä ja innovatiivisista tuotteista, ajanmukaisesta tekniikasta sekä tavoista hyödyntää yhteisön, jäsenvaltioiden ja alueiden tarjoamia etuja
- antaa teknistä ja hallinnollista tukea
- tarjota käyttöön tietotekniikkaa
- tarjota oikeudellista ja verotuksellista tietoa
- perustaa tietokanta, johon kootaan tietoja eläkkeelle haluavista maanviljelijöistä ja tilan perustamisesta kiinnostuneista henkilöistä, ylläpitää tätä tietokantaa ja tällä tavoin edistää kyseisten osapuolten pääsyä sopimukseen.

On muistettava, että hyvin usein toimistot ja toimielimet, yksityiset tai julkiset yritykset, joille valtio tai alue voi antaa edellä mainittujen tehtävien hoidon, ovat jo olemassa. Siinä tapauksessa on määriteltävä niiden erityistehtävät.

Kyseisille toimistoille, joiden mahdollisuudet olisi kartoitettava asianmukaisesti, tulisi antaa usean vuoden kattava kokonaisvaltainen ohjaustehtävä nuorten maatalousyrittäjien parissa. Tätä tehtävää varten tulisi tehdä toimiston, nuoren yrittäjän ja rahoituselimen välinen, vähintään kolmivuotinen sopimus ”nuoren maanviljelijän ohjauksesta”. Ohjaukseen sisältyisi myös lähestymistavan suunnittelu ja yrityksen kehittäminen sekä julkisista varoista myönnettävä hallintokulujen osarahoitus.

13. pitää tarpeellisena, että nuorten maanviljelijöiden toimeentulo asetetaan etusijalle kehitettäessä edelleen aloitteita, joilla pyritään toteuttamaan maatalouteen ja ympäristöön, biologiseen viljelyyn, maatalo- ja maaseutumatkailuun, tuotantoalueelle tyypillisten ja perinteisten laadukkaiden elintarvikkeiden mainontaan ja markkinointiin sekä metsän ja sen aluskasvillisuuden tuotteiden hyödyntämiseen, jalostamiseen ja markkinointiin liittyviä toimia.

Komitea on sitä mieltä, että yhteiskunnan maanviljelijöille asettamat vaatimukset ovat äskettäin muuttuneet: maanviljelijät ovat nyt keskeisessä asemassa informoitaessa kuluttajia elintarvikkeiden alkuperästä. Maanviljelijöille tulisikin tarjota esiintymistaidon kurssuja, jotta he voisivat harjaantua kertomaan ammatistaan julkisuudessa.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Komitean mielestä Euroopan komission tulisi käynnistää yhteistyössä kansallisten, alue- ja paikallisviranomaisten sekä nuorten maanviljelijöiden kanssa kattava tiedotuskampanja maaseutumatkailun, maatilojen avointen ovien päivien, opetusmaatilojen ja maatalousalan oppimispolkujen kehittämiseksi edelleen.

14. kehottaa kaupunkien viranomaisia solmimaan uusia suhteita kaupunkeihin rajoittuviin maaseutualueisiin, jotta edistettäisiin niiden sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista kehitystä sekä vaikutettaisiin osaltaan siihen, että suurelle yleisölle muodostuu maaseudusta kuva, joka sisältää sen arvot ja erityispiirteet. Kaupunkien viranomaisten on myös tunnustettava maaseutualueiden yhteiskunnallinen rooli: maaseutu tarjoaa monenlaista hyötyä siellä säännöllisesti käyville kaupunkilaisille.

15. katsoo, että ”Nuoret Euroopan maataloudessa” -hanketta toteutettaessa on otettava huomioon Euroopan investointipankki ja sen ehdoton strateginen arvo.

16. kehottaa kaikkia Leader+ -hankkeen toteutukseen osallistuvia viranomaisia keskittämään ohjelman rahoituksen nuoria maanviljelijöitä koskeviin hankkeisiin. Nuorten maanviljelijöiden keskeinen asema alhaalta ylöspäin suuntautuvassa lähestymistavassa maaseutualueilla on tunnustettava.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisten ja vähemmistökielten edistäminen ja suojeleminen”

(2001/C 357/09)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen antaa lausunto aiheesta ”Alueellisten ja vähemmistökielten edistäminen ja suojeleminen” sekä antaa lausunnon valmistelu valiokunta 7:n ”koulutus, ammattikoulutus, kulttuuri, nuoriso, urheilu, kansalaisten oikeudet” tehtäväksi,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin kielellisiä ja kulttuurisia vähemmistöjä koskevat päätöslauselmat (Arfe – 1991 ja 1993, Kuijpers – 1987, Reding – 1990, Kililea –1994),

ottaa huomioon neuvoston päätöslauselman, annettu 20 päivänä tammikuuta 1997, kulttuuriin liittyvien näkökohtien sisällyttämisestä yhteisön toimintaan (97/C 36/04)⁽¹⁾ sekä alueiden komitean 16. tammikuuta 1997 antaman lausunnon aiheesta ”Komission tiedonanto: kulttuurinäkökohtien ottaminen huomioon Euroopan yhteisön toiminnassa”,

ottaa huomioon 17. helmikuuta 2000 antamansa lausunnon ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan kielten teemavuodesta 2001, CdR 465/1999 fin⁽²⁾,

ottaa huomioon 14. joulukuuta 2000 antamansa lausunnon ehdotuksesta neuvoston päätökseksi yhteisön monivuotisen ohjelman hyväksymisestä maailmanlaajuisten verkkojen eurooppalaisen digitaalisen sisällön kehittämisen ja käytön sekä tietoyhteiskunnan kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi, CdR 316/2000 fin⁽³⁾,

ottaa huomioon Euroopan neuvoston alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan peruskirjan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 22 artiklan,

ottaa huomioon valiokunta 7:n huhtikuun 23. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 86/2001 rev., jonka esittelijät olivat Tony McKenna (IRL, EA) ja José María Muñoa Ganuza (E, EA),

ottaa huomioon perustamissopimuksen johdanto-osasta ilmenevän pyrkimyksen kansojen välisen solidaarisuuden kasvattamiseksi niiden historiaa, kulttuuria ja perinteitä kunnioittaen sekä niiden sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen samanaikaiseksi edistämiseksi sisämarkkinoiden puitteissa,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan 4 kohdan, jossa määrätään, että ”yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi”,

(1) EYVL C 36, 5.2.1997, s. 4.

(2) EYVL, C 156, 6.6.2000, s. 33.

(3) EYVL, C 144, 16.5.2001, s. 38.

ottaa huomioon Kööpenhaminassa 21. ja 22. kesäkuuta 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, joissa vähemmistöjen kunnioittaminen ja suojeleminen mainitaan Euroopan unionin jäsenyyden ehtona,

ottaa huomioon neuvoston 12. kesäkuuta 1995 kielellisestä monimuotoisuudesta Euroopan unionissa antamat päätelmät, joissa se tähdensi, että kielellinen monimuotoisuus unionissa on säilytettävä ja sen monikielisyttä tasapuolisesti edistettävä kaikkia unionin kieliä kunnioittaen ja toissijaisuusperiaate huomioon ottaen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston Lissabonissa 23. ja 24. maaliskuuta 2000 pitämän kokouksen, jossa se nimenomaisesti totesi Euroopan kulttuurisen monimuotoisuuden myönteisen vaikutuksen eurooppalaisen sisältöteollisuuden kilpailukykyyn,

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. Alueiden komitean kanta alueellisten ja vähemmistökielten edistämiseen ja suojelemiseen

1.1. määrittelee "alueelliset ja vähemmistökielet" kieliksi, (i) joita yksittäisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin jollain alueella puhuu perinteisesti kyseisen jäsenvaltion kansalaisten ryhmä, joka on lukumääräisesti vähäisempi kuin kyseisen jäsenvaltion muu väestö, (ii) joihin ei lasketa murteita ja (iii) joihin ei myöskään lasketa maahanmuuttajien kieliä.

1.2. pitää alueellisia ja vähemmistökieliä (harvinaisia kieliä) merkittävänä osana Euroopan unionin kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja yhteistä eurooppalaista kulttuuriperintöä. Näiden kielten arvon tunnustaminen edistää kansojen välistä ymmärrystä ja Euroopan yhdentymistä.

1.3. on vakuuttunut siitä, että alueellisten ja vähemmistökielten (harvinaisten kielten) vaaliminen ja edistäminen vahvistaa alueellista identiteettiä.

1.4. pitää toimintaa kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden alalla hyödyllisenä Euroopan alueelliselle yhteenkuuluvuudelle, koska se tuottaa kerrannaisvaikutuksia ja tuo lisäarvoa alue- ja paikallistason kehityshankkeisiin.

1.5. on sitä mieltä, että kaikissa Euroopan unionin kielipiirissä toimissa tavoitteena tulisi olla alueellisten ja vähemmistökielten käyttö, säilyttäminen, laadullinen parantaminen sekä siirtäminen seuraavalle sukupolvelle.

1.6. pitää alueellisten ja vähemmistökielten (harvinaisten kielten) käytön edistämisen kannalta oleellisena, että tavaroita ja palveluita on saatavina kyseisillä kielillä ja että voidaan hyödyntää uusia tieto- ja viestintätekniikoita.

1.7. on sitä mieltä, että kieli koskettaa elämän kaikkia osa-alueita. Kieliasiat ovat luonteeltaan kattavia ja laaja-alaisia, ja siksi ne tulisi ottaa huomioon kaikkien toimintalinjojen laadinnassa ja toimeenpanossa.

1.8. katsoo, että alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja edistää Euroopan kulttuurisen perinnön ja rikkauten vaalimista ja kehitystä Euroopan neuvoston puitteissa tehdyn, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen mukaisesti, sillä viimeksi mainitussa korostetaan kulttuurien välisten yhteyksien ja monikielisuuden arvoa.

1.9. yhtyy peruskirjan määritelmään keskeisistä toiminta-alueista, joita ovat koulutus, oikeusjärjestelmä, julkiset palvelut, tiedotusvälineet, kulttuuripalvelut, talous- ja yhteiskuntaelämä sekä rajanylittävä kokemusten vaihto. Komitea pitää tervetulleena

– allekirjoittaneiden valtioiden sitoumusta pyrkimykseen tarjota kaikilla tasoilla koulutusta alueellisilla ja vähemmistökielillä

– aikomusta edistää asteittain alueellisten ja vähemmistökielten osaamista ja käyttöä julkisissa palveluissa

– rajanylittävien yhteyksien helpottamista kulttuurin, tiedonvälityksen sekä yleissivistävän, ammatillisen ja täydentävän koulutuksen alalla.

1.10. ehdottaa Eurooppa-neuvostolle, että se harkitsee määränemmistö päätöksen käytön ulottamista Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklaan (kulttuuri), joka ei kuitenkaan merkitse jäsenvaltioiden ja alueiden oikeudellisten ja hallinnollisten sääntöjen yhdenmukaistamista. Jäsenvaltioiden ja alueiden sisäistä toimivaltajakoa on kunnioitettava, ja yhteisön toimissa on noudatettava subsidiariteettiperiaatetta.

1.11. kehottaa Euroopan komissiota käyttämään peruskirjan periaatteita ja tavoitteita vertailukohtina, kun arvioidaan, miten hyvin ehdokasvaltiot ovat täyttäneet Kööpenhaminassa 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston määrittelemät vähemmistöjen suojelua koskevat velvoitteet.

2. Alueiden komitean suositukset

2.1. uskoo, että Euroopan unionilla on ainutlaatuinen tilaisuus vaikuttaa – omalla vastuualallaan ja läheisyysperiaatetta kunnioittaen – yli neljäkymmenen perinteikkään kielen ja siten Euroopan kulttuuriperinnön merkittävän osan säilymiseen ja kehitykseen

- kasvattamalla kansalaisten tietoisuutta heidän kulttuuriperinnöstään
- innovatiivisia lähestymistapoja kehittämällä erityistietämyksen ja -osaamisen vaihdolla
- alan toimijoiden välisiä verkkoja luomalla sekä hyviä käytänteitä hyödyntämällä.

2.2. kehottaa valtioita – lukuun ottamatta Irlantia ja Luxemburgia, joissa iirin ja letzëburgin kielet ovat valtion virallisena kielenä – allekirjoittamaan ja ratifioimaan varauksetta Euroopan neuvoston alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan peruskirjan osoitukseksi siitä, että ne kannattavat peruskirjassa ilmaistuja periaatteita ja siinä asetettuja tavoitteita sekä ulottavat annettavan tuen koskemaan vähemmistö- ja alueellisia kieliä, etenkin niiden käyttöä julkispalveluissa. Peruskirjan allekirjoittaneita valtioita kehoitetaan hyväksymään tarjotuista vaihtoehtoista sellaiset vähemmistön suojelutasoa koskevat määräykset, jotka takaavat korkean suojelutason ja sisältävät konkreettisia velvoitteita. Niiden on syytä välttää murentamista peruskirjassa tavoiteltua kieli- ja vähemmistösuojaa tyytyväisellä vain vähän velvoittaviin määräyksiin ja alentamalla allekirjoittamisen pelkkäksi suhdetoiminnaksi.

2.3. kehottaa Euroopan komissiota noudattamaan perusoikeuskirjan 22 artiklaa ja ottamaan kielellisen monimuotoisuuden huomioon kaikissa yhteisön politiikoissa ja ohjelmissa

erityisesti alueellisten ja vähemmistökielten (harvinaisten kielten) käyttöä painottaen. Tämä koskee etenkin seuraavia aloja: tietotekniikka, audiovisuaalipolitiikka, koulutus, kulttuuri, kieltenopiskelu, rajanylittävä yhteistyö, kulttuurimatkailu, kieliteknologia, aluekehitys ja aluesuunnittelu.

2.4. suosittelee komissiolle sellaisen monivuotisen ohjelman laatimista, jonka tarkoituksena on Euroopan unionin alueellisten ja vähemmistökielten (harvinaisten kielten) edistäminen ja vaaliminen.

2.5. kehottaa komissiota välittömiin toimiin sen varmistamiseksi, että EU:n jokaisen nykyisen ohjelman toteutuksessa alueelliset ja vähemmistökielet (harvinaiset kielet) otetaan huomioon. Tämä koskee erityisesti tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen viidettä puiteohjelmaa, Kulttuuri 2000 -puiteohjelmaa, Media Plus -ohjelmaa, nykyisiin Sokrates-, Leonardo- tai Nuoriso-ohjelmiin sisältyvää toimintasuunnitelmaa, yhteisön koulutusta ja pk-yrityksiä tukevia toimia, rakennerahastoja ja koheesiorahastoja, eEurope-toimintasuunnitelmaa, eContent-ohjelmaa sekä riskipääomaa koskevaa toimintasuunnitelmaa.

2.6. katsoo tarpeelliseksi, että Euroopan komissio tehostaa kampanjoita unionin kansalaisten keskuudessa Euroopan kulttuurista rikkautta ja moninaisuutta koskevan tiedon ja tietoisuuden lisäämiseksi, alueiden kielellistä ja kulttuurista pääomaa unohtamatta. Lisäksi kieliyhteisöjen tulisi olla edustettuina Euroopan unionin tasolla.

2.7. ehdottaa, että komissio kuulee kielipolitiikasta vastaavia tahoja sekä kieliyhteisöjä edustavia yhdistyksiä alueellisia ja vähemmistökieliä koskevasta rahoituksesta ja pitkän aikavälin strategiasta.

2.8. pitää tarpeellisena, että komissio tukee jatkuvaa tutkimushanketta, jolla kerätään tarkkaa, luotettavaa ja säännöllisesti päivitettyä tietoa Euroopan sosiolingvistiksen kehityksestä, määritellään kielten vahvistumiseen ja heikentymiseen vaikuttavat tekijät ja analysoidaan tältä kannalta myös julkishallinnon toimet. Hanke käsittää tutkimusta, tavoitteiden asettamista, politiikan muotoilemista sekä aloitteiden ja institutionaalisten toimien edistymisen seuraamista kieliasioissa.

2.9. esittää, että menetelmää käytetään kielten eurooppalaisen teemavuoden saavutusten arviointiin ja että teemavuoden vaikutuksia alueellisiin ja vähemmistökieliin (harvinaisiin kielisiin) tarkasteltaisiin erikseen.

2.10. korostaa, että kun syntyneiden sopimusten perusteella saadaan viimein laadittua puiteohjelma, sitä tulee toteuttaa läheisyysperiaatteen mukaisesti, eli sekä Euroopan unionin että jäsenvaltioiden, alue- ja paikallisviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja koko yhteiskunnan on päästävä osallistumaan siihen aktiivisesti eri yhteistyö- ja koordinaatiomuotojen avulla.

2.11. suosittaa, että komissio perustaa toimielinten välisen erityisryhmän, johon alueiden komitea kuuluu täysivaltaisena jäsenenä alueellisten ja vähemmistökielten (harvinaisten kielten) suojelemiseksi ja edistämiseksi.

2.12. kehottaa paikallisia, alueellisia ja jäsenvaltioiden valtakunnallisia viranomaisia edistämään alueellisten ja vähemmistökielten (harvinaisten kielten) käyttöä kulttuurituotannossa, audiovisuaalisissa viestimissä, lehdistössä ja julkaisu-toiminnassa, sekä tarjoamaan täyden valikoiman opetusmateriaalia ja elinikäistä koulutusta, koska nämä keinot soveltuvat parhaiten rikkaiden ja monimuotoisten kielimallien levittämiseen.

2.13. suosittelee alueellisten ja vähemmistökielten (harvinaisten kielten) kysymyksen asettamista mahdollisimman pian vuoden 2004 hallitustenvälisen konferenssin esityslistalle niin, että tavoitteeksi otetaan näille kielille kuuluvan aseman myöntäminen Euroopan unionin perussopimuksissa.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission valmisteluasiakirja: Elinikäinen oppiminen ”

(2001/C 357/10)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission valmisteluasiakirjan: ”Elinikäinen oppiminen” SEK(2000) 1832 lopullinen,

ottaa huomioon komission 9. tammikuuta 2001 perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 7:n ”koulutus, ammattikoulutus, kulttuuri, nuoriso, urheilu, kansalaisten oikeudet” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 7:n huhtikuun 23. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 19/2001 rev. 2), jonka esittelijä oli Christina Tallberg (S, PSE),

ottaa huomioon Lissabonissa 23. ja 24. maaliskuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajavaltion päätelmät, Feirassa 19. ja 20. kesäkuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajavaltion päätelmät ja Tukholmassa 23. ja 24. maaliskuuta 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajavaltion päätelmät,

ottaa huomioon komission vuonna 1995 julkaiseman valkoisen kirjan ”Opettaminen ja oppiminen – kohti kognitiivista yhteiskuntaa”, KOM(95) 590 lopullinen sekä komission tiedonannon ”Tietojen ja taitojen Eurooppaan” KOM(97) 563 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon "eLearning – katse huomispäivän koulutukseen" KOM(2000) 318 lopullinen sekä komission kertomuksen mahdollisuuksista saada täydennyskoulutusta Euroopan unionissa KOM(97) 180 lopullinen,

ottaa huomioon 16. marraskuuta 1994 antamansa lausunnon vuoden 1996 julistamisesta elinikäisen oppimisen vuodeksi Euroopassa (CdR 244/94 fin⁽¹⁾, KOM(94) 264 final) sekä 15. heinäkuuta 1998 antamansa lausunnon komission kertomuksesta mahdollisuuksista saada täydennyskoulutusta Euroopan unionissa (CdR 424/97 fin⁽²⁾, KOM(97) 180 lopullinen),

ottaa huomioon 14. joulukuuta 2000 komission tiedonannosta "eLearning – katse huomispäivän koulutukseen" antamansa lausunnon (CdR 314/2000 fin⁽³⁾, KOM(2000) 318 lopullinen),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean näkemyksiä

1.1. Alueiden komitea on tyytyväinen komission valmisteluasiakirjaan, joka on tärkeä lähtökohta kaikkien asianomaisten toimijoiden saamiseksi mukaan tehostamaan eri koulutusalojen kehitystä. Se puolestaan edistää aktiivista kansalaisuutta ja vastaa samalla uuden osaamiselle rakentuvan talouden tarpeisiin.

1.2. Alueiden komitea pitää valmisteluasiakirjassa eräänä merkittävänä näkökohtana sitä, että siinä korostetaan oppimisen elämänlaajuista ja elinikäistä ulottuvuutta ja viitataan koulutusjärjestelmän ulkopuolella tarjoutuviin merkittäviin oppimismahdollisuuksiin.

1.3. Komitea on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että nyt on aika toteuttaa ajatus elinikäisestä oppimisestä käytännössä. Lisäksi on laadittava strategioita sekä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla että alueellisesti ja paikallisesti. Tässä yhteydessä lähtökohdaksi on luonnollisesti otettava läheisyysperiaate.

1.4. Komission ajatus käydä keskustelua elinikäisestä oppimisestä mahdollisimman lähellä kansalaisia tarjoaa uuden ja kiintoisan lähtökohdan. Alueiden komitealla on tähän liittyvää asiantuntemusta, ja se kannattaa ajatusta.

1.5. Komitea on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että elinikäinen oppiminen kuuluu kaikenikäisille, heidän taustaan ja edellytyksistään riippumatta. Alue- ja paikallistasolla tunnetaan niin lasten, aikuisten kuin vanhustenkin arki.

1.6. AK katsoo, että oppimisympäristöt, joiden hyödyntäminen edellyttää kaikkien paikallisten ja alueellisten toimijoiden mahdollisimman laajaa ja järjestelmällistä panosta, tarjoavat huomattavia mahdollisuuksia.

1.7. Komitea on tyytyväinen, että komissio aikoo valmisteluasiakirjan pohjalta

- aloittaa lähellä kansalaisia käytävän keskustelun heidän koulutustarpeistaan, siihen osallistuvat kaikilla tasoilla asiasta vastaavat toimijat

- käynnistää keskustelun elinikäisen oppimisen toteuttamiseen liittyvästä kattavasta strategiasta yksilötasolla sekä kaikilla julkisen ja yksityisen elämän aloilla

- tarjota elinikäisestä oppimisesta kaikilla tasoilla vastaaville tärkeimmille toimijoille sekä EU:n toimielimille ja työmarkkinaosapuolille tilaisuuden osallistua neuvonpitoon, ja ehdottaa tämän laajan neuvottelun tuloksen perusteella tavoitteita, toiminta-aloja ja vertailuarvoja, joiden avulla elinikäisen oppimisen strategia voitaisiin panna täytäntöön.

1.8. Alueiden komitea tukee tällaista työskentelymuotoa, koska elinikäisestä oppimisestä käytävään keskusteluun tulee saada mukaan kaikki kansalaiset ja oppimiseen liittyvät mahdolliset toimijat.

1.9. Komitealle on tärkeää osallistua tähän keskusteluun ja edistää sitä. AK edustaa alue- ja paikallistasoa, joka vastaa siitä, että kuntalaiset voivat tulla toimeen, kehittää itseään ja osallistua aktiivisesti yhteiskuntaelämään ja erityisesti yhteiskunnan demokraattisiin prosesseihin.

1.10. Paikallis- ja aluetaso toimii myös

- kouluviranomaisena ja opetustoimesta vastaavana tahona, koska paikallis- ja alueviranomaiset vastaavat usein sekä yleissivistävästä että ammattikoulutuksesta

⁽¹⁾ EYVL C 210, 14.8.1995, s. 74.

⁽²⁾ EYVL C 315, 13.10.1998, s. 9.

⁽³⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 34.

- kansalaisten, eli niin lasten, aikuisten kuin vanhusten hyvinvoinnista vastaavana sosiaaliviranomaisena ja muita epäsuotuisammassa asemassa olevien, erityisesti fyysisestä ja/tai henkisestä vammasta kärsivien kansalaisten osallistamisen ja integraation välineenä
- paikallisen ja alueellisen kehityksen ja kasvun koordinoijana, ja näin työvoiman valmiuksien kehittäminen palvelee paikallis- ja aluetason etuja
- työnantajana, ja siinä ominaisuudessa sen omien työntekijöiden valmiuksien kehittäminen on paikallis- ja aluetason edun mukaista
- osuus- ja yhteisötalouden toimijoiden paikallis- ja aluetason kumppanina antaakseen kansalaisille virikkeitä osallistumaan demokraattisiin prosesseihin.

Elinikäinen ja elämänlaajuinen oppiminen

1.11. Alueiden komitea on täysin samaa mieltä siitä, että elinikäinen oppiminen koskee kaikkia iästä, taustasta ja edellytyksistä riippumatta. AK pitää elinikäistä oppimista perusedellytyksenä myös alueiden ja yhteisöjen elinkelpoisuudelle ja kehitykselle sekä Euroopan unionin johtoasemalle osaamiselle rakentuvan talouden kärjessä.

1.12. Komitean mielestä on lisäksi erityisen merkittävää, että valmisteluasiakirjassa käsitellään myös elämänlaajuista oppimista, joka kehittyy oppijan koko elinkaaren ajan (elinikäinen oppiminen) ja korostetaan monia erityisesti virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolisia oppimismahdollisuuksia. Näitä ovat

- epävirallinen eli nonformaali oppiminen mm. järjestötyössä, vapaaehtoisilla kursseilla, kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, avoimessa yliopistossa sekä
- arkioppiminen, eli informaali oppiminen työ- ja arkielämässä. AK katsoo, että arkioppimisen laajuutta ja merkitystä on pohdittava nykyistä perusteellisemmin.

1.13. Alueiden komitea katsoo, että elinikäisen oppimisen käsitteen laajentamisen myötä myös tarkastelunäkökulma muuttuu, eikä oppimisen enää katsota tarkoittavan pelkästään virallisen koulutusjärjestelmän tarjoamaa opetusta tai rajoittuvan koskemaan erityisaloihin liittyvän tiedon hankkimista. Sen sijaan keskipisteeseen asetetaan entistä enemmän yksilön oppimis- ja kehitysmahdollisuudet.

1.14. AK katsoo lisäksi, että tämä näkemys tulee vaikuttamaan myös virallisen koulutusjärjestelmän asemaan. Komitea pitää tärkeänä keskustelua siitä, miten kouluopetusta voidaan suunnata entistä enemmän lisäämään tietoisuutta oppimisen

eri muodoista ja tukemaan yksilöissä asennetta, jonka mukaan oppimista tapahtuu koulujärjestelmän ulkopuolellakin eri yhteyksissä ja elämän eri vaiheissa.

1.15. Lasten ja nuorten koulutus on elinikäisen ja elämänlaajuisen oppimisen lähtökohta. Yksi sen tärkeimmistä tavoitteista on tarjota kulttuurinen ja menetelmällinen perusta uteliaisuuden ja oppimisenhalun stimuloimiseksi.

Valmisteluasiakirjan keskeisin viesti tiivistyy kuuteen kohtaan, jotka tarjoavat lähtökohdan avoimelle keskustelulle.

1) *Uusia perustaitoja kaikille*

1.16. Alueiden komitea pitää tervetulleena keskustelua kaikkia koskevista uusista perustaidoista. Se on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että keskustelun lähtökohdaksi tulee ottaa perinteisten kouluaineiden kattamaa alaa laajemmat tiedot- ja taidot. AK haluaa osallistua aiheesta käytävään keskusteluun.

1.17. Luku-, kirjoitus- ja laskutaidon kaltaiset perustaidot ovat edelleen erittäin tärkeitä. Niitä voidaan kuitenkin tarkastella myös tiedonhankinta-, viestintä- ja ongelmanratkaisukeinoina. Myös tieto- ja viestintätekniikan osaamista ja kielitaitoa voidaan pitää edellä mainittuja valmiuksia tukevin seikkoina. Muita valmisteluasiakirjassa mainittuja valmiuksia ovat lisäksi "henkilökohtaisen kehityksen käyttövoima", "kypsä suhtautuminen omaan oppimiseen" ja "yrittäjyys".

1.18. Muiden ihmisten ymmärtäminen ja kunnioittaminen sekä empatia riippumatta etnisestä, kielellisestä tai uskonnollisesta taustasta ovat esimerkkejä mainitunlaisesta kaikkien tarvitsemasta tietämyksestä, jota oppimisen eri muotojen on tuettava. Esimerkkinä mainittakoon myös, että Euroopan kielellisen, kulttuurisen ja luonnon monimuotoisuuden ymmärtäminen luo lisäarvoa, joka voi rikastaa ja vahvistaa eurooppalaista identiteettiä.

1.19. Samoin näkemys paikallisesta ja alueellisesta monimuotoisuudesta voi parantaa tietoyhteiskunnan dynaamisuutta ja toimivuutta.

1.20. Huomiota tulee niin ikään kiinnittää tasa-arvonäkökohtiin ja ympäristökysymyksiin.

2) *Lisää investointeja henkilöresursseihin*

1.21. AK pitää komission tavoin asianmukaisena keskustelua henkilöresursseihin suunnattavista lisäinvestoinneista, vaikka komitean mielestä keskeinen kysymys on se, miten kyseinen panostus tuottaa tehokkaimmin tulosta. Paikallis- ja alueviranomaisilla on tärkeä rooli siltana yritysten ja työelämän sekä paikallisten koulutusta järjestävien tahojen ja kouluttajien

välillä. Paikallis- ja alueviranomaisilla on ainutlaatuiset edellytykset luoda rakentavia kumppanuuksia työmarkkinaosapuolten sekä oppilaitosten ja jatkokoulutusta tarjoavien laitosten välille ja siten räätälöidä koulutusmahdollisuudet paikallisia tarpeita ja vaatimuksia vastaaviksi.

1.22. AK haluaa kuitenkin korostaa, että tällaisia järjestelmiä muodostettaessa on tärkeää muistaa, ettei luoda kuiluja työssäkäyvien ja työttömien tai työvoimaan kuulumattomien – tai pitkälle koulutettujen ja vähemmän koulutettujen välille.

1.23. Edellä mainitun vuoksi elinikäisen oppimisen rahoitusta ei voida rajata työmarkkinaosapuolten kesken sovittavaksi, vaan rahoitus tulee sopeuttaa komission asiakirjassa esitetyn oppimista ja kehitystä edustavan uuden näkemyksen mukaisesti.

1.24. On välttämätöntä, ettei elinikäisen koulutuksen merkitystä ymmärretä ainoastaan taloudelliseksi eduksi. Oppiminen on ensisijaisesti yksilön kehittämistä ja vasta toissijaisesti ammattitaidon saavuttamista.

3) Innovaatiot opettamisessa ja oppimisessa

1.25. Alueiden komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että tieto- ja viestintätekniikkaan perustuvat opetusvälineet tarjoavat suuria mahdollisuuksia opetus- ja oppimismenetelmien innovaatioihin. Niitä tulee kuitenkin hyödyntää sopivissa yhteyksissä. Vähän koulutettujen on muita vaikeampi oppia yksin käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa sekä etäopetusvälineitä, ja he tarvitsevat muita enemmän ohjausta. AK korostaa, että myös sellaisten oppimisympäristöjen kehittämisestä ja muodostamisesta on keskusteltava, joissa ihmiset voivat oppia yhdessä.

4) Oppimisen arvostaminen

1.26. Alueiden komitea katsoo, että loppuun suoritettun koulutuksen ja hankitun pätevyyden arvostusta on tarpeen lisätä. Komitea katsoo kuitenkin, että tämä tarve voi johtaa monimutkaiseen ja tekniseen tietojen arviointiin tai menetelmiin, joissa yksilöä tarkastellaan objektina sen sijaan, että tuettaisiin hänen tarvettaan saada osaamiselleen tunnustus ja siitä todistus.

1.27. Tällaiset järjestelmät voivat pelottaa ja kääntyä alkuperäistä tarkoitustaan vastaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että tiedon- ja osaamisenvälittäjänä toimii yksilö itse. Tästä mielenkiintoisen esimerkin tarjoaa eurooppalainen kieliportfolio.

5) Ohjauksen ja neuvonnan uudistaminen

1.28. Alueiden komitea on yhtä mieltä siitä, että ohjaus- ja neuvontapalvelujen on oltava paikallisia ja niiden edistämiseksi on luotava verkkoja. Nykyaikaisen tietotekniikan saatavuus paikallistasolla on välttämätöntä. On tärkeää, ettei panostusta rajoiteta opintojen- tai ammatinvalinnanohjaukseen, vaan yksilökohtaisten suunnitelmien laatimista ja urasuunnittelua tuetaan tehokkaasti. Lisäksi tulee rohkaista niitä, joiden kouluikäiset kokemukset eivät ole olleet kovin myönteisiä.

6) Oppiminen lähellä kotia

1.29. Alueiden komitea on täysin samaa mieltä komission kanssa siitä, että paikallistason resurssit on olennaista aktivoida elinikäisen oppimisen tueksi. On tärkeää, että keskustelu aloitetaan paikallis- ja aluetasolla.

1.30. Komitea panee merkille valmisteluasiakirjassa esitetyn toteamuksen, että oppiminen kehdestä hautaan tapahtuu useimpien kohdalla paikallisyhteisössä. Lisäksi juuri paikallisia ja alueviranomaiset tarjoavat infrastruktuurin, joka mahdollistaa elinikäiseen oppimiseen osallistumisen: esimerkiksi lasten ja omaisten hoito- ja sosiaalipalvelut sekä liikennevälineet. Siksi on olennaisen tärkeää aktivoida resurssit elinikäisen oppimisen tueksi alueellisesti ja paikallisesti.

1.31. Alueiden komitea on yhtä mieltä siitä, että koulutuksen ja elinikäisen oppimisen järjestäminen mahdollisimman lähellä oppijoita on erittäin tärkeää. Mikäli osaamiselle rakentuvan talouden halutaan kehittyvän eri puolilla EU:ta, tulee sekä ammattipätevyydestä huolehtimisen edellytyksiä että elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia tukea oppijoiden kotiseuduilla.

1.32. Oppimismahdollisuuksien maantieteellistä saatavuutta on tarkasteltava yhteydessä muihin seikoihin, joilla parannetaan opetustarjonnan saatavuutta yksilön kannalta, niin tarjonnan muodon kuin sijainnin osalta. Näitä seikkoja ovat mm.

- opetuksen tarjoaminen päiväsaikaan / iltaisin sekä pyhinä
- opetuksen tarjoaminen kesällä ja perinteisinä loma-aikoina
- kurssitiheys
- etäopiskelu
- joustava opiskelu ja opinto-ohjaus.

1.33. Paikallisen perusrakenteen luomisen elinikäiselle oppimiselle ei tarvitse välttämättä johtaa erityisten ja erillisten toimintojen luomiseen, vaan se rakentuu niin laajalti kuin mahdollista jo olemassa oleviin mahdollisuuksiin, joita täydennetään puuttuvilla avaintoiminnoilla. Tämän vuoksi standardoidut paikalliset oppimiskeskukset eivät ole alueiden komitean tavoitteena.

1.34. Komitea on täysin yhtä mieltä komission kanssa siitä, että elinikäinen oppiminen kuuluu kaikenikäisille, taustasta ja edellytyksistä riippumatta, koska osaamisen jatkuva kehittäminen on jokaisen alueen ja yhteisön elin- ja kehityskelpoisuuden perusedellytys.

2. Alueiden komitean suosituksia

2.1. Alueiden komitea katsoo, että eurooppalaisen elinikäisen oppimisen strategian onnistuminen edellyttää paikallis- ja aluetasolla asetettuja tavoitteita sekä vastaavan seurantajärjestelmän kehittämistä. Tavoitteena on kehityssuuntausten ja tavoitteiden toteuttamisen kuvaaminen sekä vertailuanalyyysien laatiminen.

2.2. Elinikäisen oppimisen strategia edellyttää myös tilastojen ja indikaattoreiden kehittämistä. Komission asiakirjan mukaan nykyiset koulutustilastot painottuvat kuvaamaan koulutusinstituutioiden toimintaa ja vähemmän yksilöiden tai yritysten oppimista ja koulutusta.

2.3. AK pitää todennäköisenä, että epävirallisen ja arkioppimisen tukeminen edellyttää resurssien uusjakoa.

2.4. Komitean mielestä on myönteistä, että toimintaohjelmien Sokrates, Leonardo da Vinci, Nuoriso, eLearning ja Kulttuuri 2000 katsotaan tarjoavan keinoja elinikäisen oppimisen eurooppalaisen ulottuvuuden kehittämiseksi.

2.5. AK:n näkemyksen mukaan kaikki oppimiskentän paikalliset ja alueelliset toimijat on tarpeen saada järjestelmällisesti mukaan toimintaan.

2.6. Komitea katsoo, että valmisteluasiakirjassa asetettu elinikäisen ja elämänlaajuisen oppimisen kunnianhimoinen tavoite asettaa vaatimuksia koordinoinnille, perusrakenteille, institutionaaliselle kehitykselle ja yhteistoiminnalle. Elinikäinen ja elämänlaajuinen oppiminen kattaa kuitenkin unionin eri puolilla eri-ikäisiä ja tiedoiltaan erilaisia ihmisiä, eikä sitä voida kehittää ja toteuttaa ylhäältä päin. Sen muotoilun tulee perustua kansalaisten tarpeisiin ja edellytyksiin. Lisäksi lähtökohdaksi tulee asettaa paikallis- ja aluetasolla ilmenevät tarpeet ja edellytykset.

2.7. Alueiden komitea katsoo, että yksinomaan paikallis- ja alueviranomaisilla on edellytykset käsitellä kohdassa 1.30 käsiteltyjä kysymyksiä. Valtiotason tai tietyissä tapauksissa osavaltio- tai vastaavan tason tärkeäksi tehtäväksi jää sen sijaan kannustaa yksilöitä, yrityksiä ja julkisia toimijoita investoimaan koulutukseen ja oppimiseen sekä luoda niille siihen edellytykset.

2.8. Sen sijaan komitea pitää asianmukaisena, että onnistunut elinikäisen oppimisen perusrakennetta edustavista esimerkeistä otetaan oppia ja niitä levitetään. Käytännössä tätä voitaisiin toteuttaa luomalla Internet-tietokanta, jossa olisi tarjolla paikallisia esimerkkejä eri puolilla Eurooppaa luoduista perusrakenteista ja joka edistäisi yhteyksien luomista. AK pitää myös eurooppalaisen tietokannan kehittämistä tarpeellisenä.

2.9. Koska elinikäiseen oppimiseen liittyvät kysymykset koskettavat voimakkaasti alue- ja paikallisviranomaisia, alueiden komitea pitää välttämättömänä komission ja AK:n välisen yhteistyökomitean perustamista elinikäiseen oppimiseen liittyvien toimien edistämiseksi. Yhteistyökomitea voi olla myös tärkeässä asemassa laajentuneen unionin tulevaisuutta silmällä pitäen.

Bryssel 14. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta:

- ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille ihmiskaupan torjumisesta ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta”,
- ”Ehdotus: Neuvoston puitepäätös ihmiskaupan torjumisesta”, ja
- ”Ehdotus: Neuvoston puitepäätös lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta”

(2001/C 357/11)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja parlamentille ihmiskaupan torjumisesta ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta, ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi ihmiskaupan torjumisesta sekä ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta, KOM (2000) 854 lopullinen – 2001/0024 (CNS) – 2001/0025 (CNS),

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 7:n ”koulutus, ammattikoulutus, kulttuuri, nuoriso, urheilu, kansalaisten oikeudet” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 7:n huhtikuun 23. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 87/2001 rev., jonka esittelijä oli Nicole Morsblech (D, ELDR),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

ALUEIDEN KOMITEAN KANTA JA SUOSITUKSET

Alueiden komitea

1. on huolissaan siitä, että työvoiman hyväksikäyttötarkoituksessa ja seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuva ihmiskauppa sekä lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografian levittäminen ovat muodostuneet vakaviksi ongelmiksi Euroopassa.

2. on erittäin tyytyväinen siihen, että Euroopan unioni on tunnistanut kyseiset ongelmat, sekä toiminut jo muutaman vuoden ajan niiden ratkaisemiseksi ja esittää nyt uudelleen ehdotuksia ihmiskaupan ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi.

3. on vakuuttunut siitä, että ongelmia tulisi lähestyä Euroopan laajuisesti tehden yhteistyötä myös aluetasolla sekä ehdokasvaltioiden ja muiden unionin ulkopuolisten maiden kanssa.

4. on vakuuttunut siitä, että puitepäätöksillä tavoiteltu rikoslainsäädäntöjen yhtenäistäminen ja lainvalvontaviranomaisten yhteistyön parantaminen ovat ehdottomia edellytyksiä ihmiskaupan ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön tehokkaaksi torjumiseksi ja että tavoitteiden saavuttamista on tuettava lisätoimin unioni-, jäsenvaltio- ja aluetasolla. Komitea kannattaa näin ollen komission pyrkimystä toteuttaa lainsäädäntötoimien ohella lisätoimia.

5. katsoo, että pyrkimys sopia yhteisistä määritelmistä ja rikostunnusmerkistöistä on keskeinen tavoite yhtenäisen kriminalisoinnin ja nykyistä tehokkaamman syytteen esittämisen kannalta.

6. on samaa mieltä siitä, että kriminalisointia sekä oikeushenkilöiden vastuuta, uhrin suojausta, lainkäyttövaltaa ja rajanylittävää yhteistyötä koskevien säännösten tulisi olla molempien puitepäätösten painopisteitä.

7. kannattaa sitä, että myös ehdokasvaltioille selvitetään ajoissa, että niiden on otettava huomioon yhtenäisen rikoslainsäädännön luomisen edellyttämät toimenpiteet ja osallistuttava lainvalvontaviranomaisten yhteistyön parantamiseen. Komitea on sitä mieltä, että vastaavia toimia tulisi käsitellä myös niiden EU:n naapurimaiden, jotka eivät ole hakeneet unionin jäsenyyttä (esim. Albania ja Jugoslavia), tai ehdokasvaltioiden naapurimaiden (esim. entiseen Neuvostoliittoon kuuluneet valtiot) kanssa käytävissä keskusteluissa.

8. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että mukautettua ja yhtenäistä toimintaa ihmiskaupan sekä lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumiseksi tarvitaan nimenomaan EU:n laajentumista ajatellen. Komitean mielestä asianomaiset toimet kuuluvat niin EU:n kuin ehdokasvaltioidenkin alueiden välisen yhteistyön piiriin.

9. kannattaa yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa, sillä näin toimiin voitaisiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden lisäksi nivoa useita muita, etenkin Keski- ja Itä-Euroopan maita.

10. on tyytyväinen siihen, että ihmiskauppaa torjuviin toimiin sisältyy sekä seksuaalisen hyväksikäytön että työvoiman hyväksikäytön torjuminen. Kyseiset toimet ovat näin ollen osa laittomien maahanmuuttajien järjestäytyneen salakuljetuksen vastaisia toimia.

11. kannattaa sitä, että EU tukee etenkin Kaakkois- ja Itä-Euroopan maiden kanssa koordinoituja ihmiskaupan vastaisia toimia ja osallistuu niiden toteutukseen.

12. kannattaa ihmiskaupan uhrien kotimaan, kauttakulkuun ja kohdemaan välistä entistä tiiviimpää yhteistyötä, johon liittyy etenkin tietojen, rikostietojen ja tutkimustulosten vaihto.

13. korostaa, että etenkin naiset joutuvat ihmiskaupan uhreiksi kotimaansa taloudellisen ja yhteiskunnallisen tilanteen vuoksi. Komitean mielestä onkin voimakkaasti tuettava kyseisten maiden myönteistä taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä, jotta naiset eivät taloudellisen ja yhteiskunnallisen näköalattomuuden vuoksi joutuisi ihmiskaupan uhreiksi.

14. kannattaa myös EU:n jäsenvaltioiden ja unionin ulkopuolisten maiden entistä tiiviimpää yhteistyötä, esimerkkinä Itävallan ja Sveitsin nykyinen sopimus yhteisten rajavartiostojen käyttöönotosta.

15. kannattaa sellaisten organisaatioiden verkoston perustamista ja tukemista, jotka kuljettavat ihmiskaupan uhreja takaisin kotimaahan, auttavat heitä integroitumaan uudelleen yhteiskuntaan ja tukevat heitä.

16. katsoo, että ihmiskaupassa on estettävä erityisesti ihmisten kuljettaminen toiseen maahan seksuaalista hyväksikäyttöä tai työvoiman hyväksikäyttöä varten, ja tukee tavoitetta, jonka mukaan ihmiskaupasta on EU:n jäsenvaltioissa annettava sama rangaistus.

17. katsoo, että etenkin Internet helpottaa huomattavasti lapsipornografian levittämistä, ja muistuttaa, että tällainen levittämiskanava vaikeuttaa huomattavasti lapsipornografian torjumista ja siitä rankaisemista. Komitea korostaakin, että toimet lapsipornografian torjumiseksi ovat erittäin kiireellisiä, ja pelkää, että lapsipornografian levittäminen kehittyy joukkojen rikollisuudeksi, jollei sitä torjuta tehokkaasti.

18. on sitä mieltä, että lapsipornografian levittämisestä Internetin välityksellä on ehdottomasti asetettava ankarat rangaistukset kyseisten rikosten ehkäisemiseksi, ja pitää komission ehdotusta hyvänä perustana tätä varten.

19. kannattaa komission ehdotusta asettaa lapsipornografian suhteen 18 vuoden suojaikäraja, joka on tosin korkea, mutta lasten ja nuorten suojelun sekä selkeän rikosoikeudellisen rangaistavuuden kannalta toivottava ja järkevä.

20. muistuttaa siitä, että sähköisissä verkoissa levitettyä lapsipornografiaa koskeva rikostutkinta vaatii etenkin talteen otettujen laitteiden arvioinnin vuoksi paljon henkilökuntaa ja aikaa, minkä vuoksi toimivaltaiset tahot tarvitsevat lisää henkilöstöä.

21. korostaa tarvetta hyödyntää kaikkia tarvittavia välineitä sen tukemiseksi, että unionin jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat hankkia ammattikoulutuksen ja uusimmat tietotekniset laitteet, jotka ovat välttämättömiä ihmiskauppaan liittyvän rikollisuuden uusien leviämismuotojen ja erityisesti Internetissä levitetyn lapsipornografian torjumiseksi.

22. korostaa painokkaasti, että komission ehdotuksen mukaan myös lapsipornografian hallussapidon on määrä olla Euroopan laajuisesti samalla tavalla rangaistava teko, mikä on komitean mielestä etenkin Internetin välityksellä tapahtuvan levittämisen teknisiä mahdollisuuksia ajatellen välttämätöntä.

23. muistuttaa siitä, että uusien teknologioiden ja etenkin Internetin mahdollisuuksia käytetään myös naiskauppaa koskevan tarjonnan ja kysynnän väylänä, ja kehottaa jäsenvaltioita torjumaan ilmiötä tehokkaasti rikoslainsäädännöllä ja lainvalvontaviranomaisten toiminnalla.

24. kannattaa ehdokasmaissa ja unionin ulkopuolisissa maissa etenkin kansalaisjärjestöjen avustuksella järjestettävien tiedotuskampanjoiden edistämistä. Tiedotuskampanjoissa tulee keskittyä uhanalaisten henkilöryhmien suojeluun ihmiskaupalta sekä lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseen.

25. pitää kansalaisjärjestöjä tärkeinä yhteistyökumppaneina, jotka tulisi nivoa yhteisiin toimiin etenkin ehdokasvaltioissa ja muissa unionin ulkopuolisissa maissa.

26. korostaa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien valtioiden välisten sopimusten sekä kansallisen rikoslainsäädännön erityismerkitystä, sillä niiden avulla varmistetaan, että rikoksista rangaistaan aukottomasti myös silloin, kun rikokset on tehty kokonaan tai osittain ulkomailla.

27. pitää lainvalvontaviranomaisten entistä parempaa yhteistyötä keskeisenä lähtökohtana ongelmien ratkaisemiseksi sekä katsoo, että alueilla on valtioiden ohella kansallisen toimivaltajaon mukaisesti merkittävä rooli luotaessa oikeudellisia ja organisatorisia edellytyksiä ja tehtäessä entistä tiiviimpää yhteistyötä.

28. korostaa pitävänsä niin ihmiskaupan uhrien kuin seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten sosiaalista ja oikeudellista neuvontaa tärkeänä tehtävänä ja kannattaa erityisesti sitä, että komissio ehdottaa tämän tehtävän antamista jäsenvaltioille.

29. on sitä mieltä, että naiskaupan uhreille on pyrittävä tarjoamaan erityistä tukea ja neuvontaa, joista esimerkkeinä asianmukainen majoitus, avustaminen työelämään sijoittumisessa oleskelu- tai kotimaassa, taloudellinen, psykologinen ja oikeudellinen tuki sekä tasa-arvoinen kohtelu oleskelu- tai kotimaassa.

30. pitää ihmiskaupan ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumisesta vastuussa olevien tahojen, etenkin tuomioistuinten, poliisin ja julkishallinnon henkilökunnan täydennyskoulutusta ja vaihtotoimintaa tärkeänä ja kannattaa suunnitelmia jatkaa kyseisiä henkilöryhmiä koskevia yhteisiä toimia.

31. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pyrkimään nopeasti yhteisymmärrykseen ehdotuksista puitepäätöksiksi, jotka koskevat ihmiskaupan, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumista.

32. kehottaa EU:n jäsenvaltioita panemaan puitepäätösten ehdotukset pikaisesti täytäntöön ja toteuttamaan yhteistyössä Euroopan unionin ja alueiden kanssa tarvittavat lisätoimet puite-edellytysten parantamiseksi.

Bryssel 14. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheista:

- ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Kuudes ympäristöä koskeva Euroopan yhteisön toimintaohjelma ’Ympäristö 2010: Tulevaisuutemme valinta’ – Kuudes ympäristöä koskeva toimintaohjelma”, ja
- ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta (2001–2010)”

(2001/C 357/12)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon kuudennesta ympäristöä koskevasta Euroopan yhteisön toimintaohjelmasta ”Ympäristö 2010: Tulevaisuutemme valinta – Kuudes ympäristöä koskeva toimintaohjelma” sekä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta (2001–2010) (KOM(2001) 31 lopullinen – 2001/0029 COD),

ottaa huomioon neuvoston 21. helmikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 175 artiklan 3 kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää asiasta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon yhteisön ympäristöä ja kestävää kehitystä koskevan poliittisen toimintaohjelman (viides ympäristöä koskeva toimintaohjelma),

ottaa huomioon komission tiedonannon viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman yleisarviosta (KOM(1999) 543 lopullinen),

ottaa huomioon komission työasiakirjan aiheesta ”Cardiffin ja Helsingin jälkeisiä uusia tulevaisuudennäkymiä”, kertomus Eurooppa-neuvostolle ympäristöä ja kestävää kehittämistä koskevien näkökohtien yhdistämisestä yhteisön toimintaperiaatteisiin (SEK(1999) 1941),

ottaa huomioon Euroopan unionin neuvoston päätelmät yhteisön ympäristöä ja kestävää kehitystä koskevan poliittisen toimintaohjelman yleisarviosta ”Kohti kestävää kehitystä” (8072/2000),

ottaa huomioon viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman yleisarviosta antamansa lausunnon (CdR 12/2000 fin (1)),

ottaa huomioon Euroopan ympäristöviraston vuonna 1999 laatiman selonteon ”Euroopan unionin ympäristö vuosisadan vaihteessa”,

ottaa huomioon valiokunta 4:n toukokuun 3. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 36/2001 rev., jonka esittelijä oli Edite Estrela (PSE, P),

katsoo, että Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa edellytetään ympäristöasioiden sisällyttämistä yhteisön toimintaperiaatteisiin kestävä kehityksen takaamiseksi,

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon yksimielisesti.

(1) EYVL C 317, 6.11.2000, s. 1.

1. Yleistä

1.1. Alueiden komitea katsoo, etteivät kuudennesta toimintaohjelmasta julkaistu tiedonanto eikä sitä koskeva päätösehdotus heijasta riittävästi sitä tosiseikkaa, että vaikka viidennen toimintaohjelman voimassaoloaikana tietyillä osa-alueilla on jonkin verran edistytty, Euroopan ympäristön tila on heikentynyt lähes kaikista näkökohdista tarkasteltuna.

1.2. Alueiden komitea katsoo näin ollen, että kuudennen toimintaohjelman tulisi olla nyt esitettyä konkreettisempi ja toimivampi, jotta lainsäädäntöehdotuksessa edellytettäisiin sitovia päätöksiä. Ohjelmassa olisi määriteltävä täsmälliset tavoitteet ja päämäärät sekä ilmoitettava mahdollisuuksien mukaan tavoitemäärät ja -ajankohta, ja siinä tulisi esittää asianmukaiset arviointivälit ja -osoittimet.

1.3. Edellä esitetyn perusteella alueiden komitea ilmaisee eriävän mielipiteensä komission tekemästä perusvalinnasta, jonka mukaan kuudennessa toimintaohjelmassa ei määritellä ”tarkasti tarvittavia toimia ja toimenpiteitä”. Komitea ehdottaa, että ohjelmaa täydennettäisiin siten, että se olisi todellinen toimintaohjelma.

1.4. Alueiden komitea katsoo, että kuudennen toimintaohjelman osia olisi selkiytettävä, koska ohjelma on osa laajempaa, kestävään kehitykseen tähtäävää strategiaa ja muodostaa sen ympäristöä käsittelevän osion. Euroopan unionin kestävään kehitykseen tähtäävä strategia on tarkoitus esitellä Eurooppa-neuvostolle kesäkuussa 2001.

1.5. Alueiden komitea korostaa sitä, että ympäristönäkökohdat on sisällytettävä kahteen muuhun kestävään kehitystä sivuvaan lähestymistapaan, jotka on esitelty Cardiffissa (talous) ja Lissabonissa (sosiaalasiat/koulutus).

1.6. Alueiden komitea kannattaa ajatusta, jonka mukaan pitkälle edistyneestä ympäristönsuojelusta on paljon muitakin kuin ympäristöetuja. Esimerkkeinä mainittakoon innovaation, uusien markkinarakojen, kilpailukyyn, kannattavuuden ja työllisyyden vauhdittaminen, ja ympäristönsuojelupolitiikalla voidaan vaikuttaa Lissabonissa pidetyssä huippukokouksessa asetettuun tavoitteeseen luoda Euroopan unioniin maailman kilpailukykyisin osaamiseen perustuva talous.

1.7. Alueiden komitea suhtautuu erittäin myönteisesti siihen, että kuudennen ympäristöohjelman voimassaoloaika on pidennetty kymmeneen vuoteen, koska tämä ajanjakso soveltuu entistä paremmin tulosten saavuttamiseen. Komitean käsityksen mukaan se kuitenkin vahvistaa tarvetta määritellä konkreettiset päämäärät ja osoittimet asianmukaisen väliarvioinnin ja seurannan toteuttamiseksi.

1.8. Alueiden komitea kehottaa esittämään komitealle ohjelman neljäntenä toimintavuonna laadittavan välikertomuksen ja viimeisenä vuonna laadittavan loppuarvion.

1.9. Alueiden komitea panee tyytyväisenä merkille, että uudessa toimintaohjelmassa on nähtävissä jälkiä lausunnosta, jonka komitea antoi viidennestä ympäristöohjelmasta. Ohjelmassa pyritään myös selvästi kartoittamaan paikallis- ja aluetason toimet ja erityisvastuualueet.

1.10. Alueiden komitea katsoo kuitenkin, että koska hajautettu hallinto on vastuussa sellaisista merkittävistä ympäristöasioista kuin vedenjakelusta ja -puhdistuksesta, jätehuollosta, kaupunkiliikenteestä tai maankäytöstä ja kaupunkisuunnittelusta, ja koska tämän hallintotason poliittisilla valinnoilla on välittömiä tai välillisiä vaikutuksia kaikkiin muihin ympäristökysymyksiin ilmastonmuutoksesta luonnonsuojeluun, terveyteen tai julkiseen tiedottamiseen, ehdotuksessa kuudennessa toimintaohjelmaksi olisi tarkasteltava tätä seikkaa perusteellemmin kiistattoman todellisuuden valossa.

1.11. Alueiden komitea kannattaa Euroopan komission nimenomaista pyrkimystä kehittää uusia foorumeita vuoropuhelulle ja kokemusten vaihdolle kansalaisten ja kaikkien asiainosaisten kanssa. Alueiden komitea katsoo voivansa täydentää näitä uusia vuoropuhelufoorumeita ja katsoo, että komitean tehtävää vuoropuhelun täydentäjänä on vahvistettava.

1.12. Alueiden komitea suhtautuu erittäin myönteisesti aikomukseen sisällyttää kuudenteen toimintaohjelmaan kestävyden edistäminen EU:n ehdokasvaltioissa.

1.13. Alueiden komitea pahoittelee sitä, ettei maankäytön yhteydessä ole käsitelty asianmukaisesti kaupunkiympäristön erityiskysymyksiä, jotka koskettavat 80:aa prosenttia Euroopan väestöstä.

1.14. Alueiden komitea yhtyy yleisesti ottaen strategisen lähestymistavan ensisijaisiin toimiin sekä kuudennen toimintaohjelman keskeisiin teemoihin. Tämä ei kuitenkaan estä komiteaa tarkastelemasta aiheita kriittisesti, kuten seuraavassa on tehty.

2. Strategista lähestymistapaa koskevia suosituksia

2.1. Alueiden komitea suosittaa, että komission tiedonannossa mainittu strategia, jonka mukaan direktiivien täytäntönnäpön merkittävimmät tai heikoimmat tapaukset julkaisetaan, sisällytettäisiin asianmukaisesti päätösehdotukseen ja että tietojen julkaiseminen kattaisi mahdollisuuksien mukaan sekä lainsäädännön noudattamisen ja noudattamatta jättämisen alue- ja paikallistasolla että vapaaehtoisten sopimusten noudattamisen ja noudattamatta jättämisen.

2.2. Alueiden komitea muistuttaa tiettyihin direktiiveihin liittyvästä raportointivelvollisuudesta ja esittää toivomuksen, että kyseinen väline tarkistettaisiin yhteistyössä Euroopan ympäristöviraston kanssa, jotta se olisi nykyistä tarkoituksenmukaisempi.

2.3. Alueiden komitea suosittaa, että harkittaisiin nykyisen ympäristölainsäädännön ajantasaistamista ja täydentämistä sen lisäksi, että sen soveltamista parannetaan. Komitea kehottaa tarjoamaan paikallis- ja alueviranomaisille tilaisuuden osallistua yhteisön ympäristölainsäädännön laadintaan ja arviointiin. Komitea suosittaa niin ikään, että harkittaisiin erityistoimia, joilla parannetaan yhteisön lainsäädännön tunnettuutta, ymmärtämystä ja soveltamista alue- ja paikallishallinnossa.

2.4. Alueiden komitea suosittaa, että harkittaisiin yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanoa koskevien hyvien käytänteiden verkoston IMPELIN laajentamista kaikkien jäsenvaltioiden paikallis- ja aluetasolle.

2.5. Alueiden komitea suosittaa, että tarkastus- ja valvontastandardien kohentaminen ulottaisiin koskemaan paikallis- ja alueviranomaisten toimia, ja toteaa samalla, että tarkastuksesta ja valvonnasta on huolehdittava läheisyysperiaatteen mukaisesti mahdollisimman alhaisella hallinnon tasolla.

2.6. Alueiden komitea ehdottaa, että tuomioistuinten tuomioissa harkittaisiin nykyistä ankarampia rangaistuskeinoja, jos yhteisön ympäristödirektiivejä on rikottu.

2.7. Alueiden komitea katsoo, että ympäristönäkökohtien sisällyttämistä muihin politiikan lohkoihin on vahvistettava, ja ehdottaa, että Euroopan komissio edistäisi integrointia omissa toimintaperiaatteissaan, etenkin kuvailemalla alakohtaisissa strategisissa asiakirjoissaan erityisesti toimenpiteitä, joiden avulla ympäristönäkökohdat on sisällytetty perusluonteisiin aloihin, kuten liikenteeseen ja maatalouteen.

2.8. Alueiden komitea suosittaa lämpimästi, että määriteltäisiin konkreettiset keinot arvioida ja edistää ympäristökysymysten sisällyttämistä alakohtaisiin toimintaperiaatteisiin sekä jäsenvaltio- että alue- ja kuntatasolla.

2.9. Alueiden komitea ehdottaa, että kaikissa yhteisön ohjelmista rahoitettavissa alueellisissa tai alakohtaisissa hankkeissa tulisi harkita positiivisesti ympäristöpolitiikan sisällyttämistä konkreettisiin hankkeisiin.

2.10. Alueiden komitea kannattaa ympäristöverotuksen uudistamista verokantaa kiristämällä. Luonnonvarojen käytöstä on maksettava ja ympäristökustannukset on sisällytettävä hinnoitteluun, kun taas tuloverotusta on vastaavasti kevennettävä työllisyyden parantamiseksi.

2.11. Alueiden komitea tukee varauksettomasti saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamista siten, että ympäristökustannukset sisällytetään tuotteiden hintoihin ja näin korjataan harhaanjohtava hintakuva.

2.12. Alueiden komitea kehottaa sisällyttämään päätösehdotukseen selkeitä toimia, jotka liittyvät johdonmukaisesti uusiin suuntaviivoihin, joita komissio on ilmoittanut soveltavansa ympäristöön vaikuttaviin valtion avustuksiin ja tukiin.

2.13. Alueiden komitea kannattaa yhteistyötä yritysten kanssa tuotteiden ekologisen kestävyuden parantamiseksi. Komitea kehottaa kuitenkin mainitsemaan selkeästi, että erityisesti alueet ja kunnat voivat tehdä yhteistyötä paikkakunnalla sijaitsevien yritysten ja teollisuuslaitosten kanssa.

2.14. Alueiden komitea kehottaa konkretisoimaan käynnistettävän yhdenmetytyn tuotepolitiikan päämäärät ja välineet.

2.15. Alueiden komitea kehottaa ottamaan ekotehokkuuden erityistoimenpiteiden ja -toimien keskeiseksi osatekijäksi ja laajentamaan Euroopan ympäristöviraston toimivaltaa tällä alalla.

2.16. Alueiden komitea kannattaa voimakkaasti ympäristömyötäisten julkisten hankintojen edistämistä ja suosittaa, että annettaisiin suuntaviivat, jotta Euroopan kaikki julkiset tahot komissiosta parlamenttiin sekä jäsenvaltioista paikallis- ja aluetason elimiin sitoutuisivat arvioimaan kyseisten tuotteiden ja palveluiden elinkaaren ja ympäristökestävyuden ennen julkisten hankintojen ja sopimusten tekoa.

2.17. Alueiden komitea kannattaa sitä, että jatkuvaa ja ajantasaista tiedottamista ympäristön tilasta paikallis- ja aluetasolla pidetään merkittävänä. Komitea kehottaa kuitenkin mainitsemaan päätösehdotuksessa selkeästi, mitä tietoa annetaan esimerkiksi saastepäästöistä ja niiden syistä, sekä käytettävät tiedotuskanavat, etenkin Internetin.

2.18. Alueiden komitea korostaa alueiden ja kuntien korvaamatonta välitystehtävää annettaessa kansalaisille ja kotitalouksille tietoa, koulutusta ja valistusta ympäristöstä ja parhaisista ympäristökäytännöistä. Komitea kiinnittää huomiota siihen, että on syytä suunnitella ja kannustaa yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa koulujen ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

2.19. Alueiden komitea toteaa olevansa pettynyt siihen, että päätösehdotuksen strategisissa lähestymistavoissa kiinnitetään vain niukasti huomiota maankäyttöön, sekä kehottaa tarkistamaan ja laajentamaan strategista lähestymistapaa täydentämällä toimia siten, että kestäväälle maankäytölle saadaan EU:ssa yleissäännöt ja kunnioitetaan samalla läheisyysperiaatetta.

2.20. Alueiden komitea suosittaa, että maankäytön ja kaupunkiympäristön kohentamista tuettaisiin paikallistasolla konkreettisin toimenpitein sekä vaihdettaisiin etenkin käytänteitä ja kokemuksia. Näin vaikutettaisiin erityisesti kaupunkiliikenteeseen ja saataisiin yksityisautoilu kuriin kaupungeissa.

2.21. Alueiden komitea suosittaa, että käytettäessä sellaisia yhteisön varoja, jotka vaikuttavat alueellisesti, olisi ensin arvioitava, vastaako varojen käyttö asianmukaisia maankäytöstandardeja.

3. Ensisijaisia toimia koskevat suositukset

Ilmastonmuutos

3.1. Alueiden komitea pitää myönteisenä sitä, että tälle tärkeälle aihekokonaisuudelle on asetettu määrälliset, ajalliset ja kunnianhimoiset tavoitteet, ja kannattaa ajatusta, jonka mukaan ilmastonmuutoksen ehkäiseminen on nähtävä innovaation, kilpailukyvyn ja ekotehokkuuden liikkeellepanijana.

3.2. Alueiden komitea suosittaa, että kuudennessa toimintaohjelmassa EU sitoutuisi vankasti toteuttamaan Kioton pöytäkirjassa esitetyt päämäärät sekä tämän jälkeen tarpeellisiksi katsotut päämäärät riippumatta siitä, mihin suuntaan asiasta käytävät kansainväliset neuvottelut kehittyvät. Näin taataan EU:n kansainvälinen johtoasema kyseisellä alalla ja se, että unioni hyötyy eduista, joita mukautuminen vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaan talouteen tuo muassaan.

3.3. Alueiden komitea suosittaa, että tutkittaisiin ja harkittaisiin sisäisiä rangaistusmekanismeja, kuten uhkasakkoja, jotka on suhteutettu tasoon, jolla kukin jäsenvaltio on mahdollisesti jättänyt noudattamatta lainsäädäntöä. Alueille tulisi antaa nykyistä aktiivisempi rooli siten, että ne laatisivat alueellisia suunnitelmia ja päämääriä kasvihuonekaasupäästöjen supistamiseksi.

3.4. Alueiden komitea kehottaa asettamaan päästöjen supistamiselle määrälliset tavoitteet ja päämäärät ilmastonmuutokseen eniten vaikuttavilla aloilla, erityisesti liikenteessä.

3.5. Alueiden komitea toistaa kannattavansa päästökauppa-järjestelmän käynnistämistä. Komitea korostaa kuitenkin, että järjestelmä on ulotettava nimenomaisesti EU:n ehdokasvaltioihin. Komitea suosittaa kuitenkin toisaalta, että tällöin sovellettaisiin tuottajavastuulauseketta.

3.6. Alueiden komitea kannattaa energian verotustoimenpiteiden käyttöönottoa, mutta katsoo, ettei niitä tulisi kohdistaa ainoastaan kasvihuonekaasupäästöihin. Toimenpiteet tulisi ulottaa koskemaan eri energialähteiden kaikkia ympäristövaikutuksia, varsinkin ydinenergian tuottamia radioaktiivisia jätteitä.

3.7. Alueiden komitea osoittaa erityistä mielenkiintoa rakennusten ilmastoinnin energiansäästöön tähtäävää ensisijaista toimea kohtaan, koska se saattaa vaikuttaa kunnallishallintoon ja kaupunkiympäristöön.

3.8. Alueiden komitea toteaa, että alueilla ja kunnilla on oma tehtävänsä mukauduttaessa jonkinasteiseen ilmastonmuutokseen. Ne voivat valmistautua lievittämään ilmastonmuutoksen vaikutuksia paikallis- ja aluetasolla sekä tukemaan kansalaistiedotusta. Komitea suosittaa, että päätösehdotuksessa mainittaisiin selkeästi toimenpiteet, joiden avulla kaupunkien järjestyssääntö sopeutetaan nykyistä paremmin vastaamaan tätä tarkoitusta. Tällöin tulisi huomioida rakennusmääräykset ja infrastruktuuri sekä kaupunkien viheralueiden ja luonnonvaraisien alueiden lisääminen.

Luonnonsuojelu ja biologinen monimuotoisuus

3.9. Alueiden komitea katsoo, että tämän asiakohdan tavoitteet on määriteltävä uudelleen asettamalla pääasialliset uhat niiden vakavuuden perusteella hierarkkiseen järjestykseen. Ensimmäisenä ja tärkeimpänä yleistavoitteena on mainittava selkeästi luonnon elinympäristöjen tuhoamisen ehkäiseminen sekä luonnolle ja biologiselle monimuotoisuudelle haitallisen maankäytön aiheuttamien muutosten torjuminen.

3.10. Alueiden komitea suosittaa, että tietyt luontoa ja biodiversiteettiä laaja-alaisemmat ensisijaiset toimet tai toimet, jotka liittyvät ainoastaan toissijaisesti kyseiseen alaan, sisällytettäisiin pikemminkin kuudennen toimintaohjelman muihin teemalohkoihin. Tällaisia seikkoja ovat etenkin koordinoitimet onnettomuuksien ja luonnonkatastrofien yhteydessä, kaivosteollisuudessa tapahtuvien onnettomuuksien torjuminen sekä maaperän suojelu eroosiolta ja epäpuhtauksilta.

3.11. Alueiden komitea suosittaa, että toimissa, joiden avulla ympäristökysymykset on tarkoitus sisällyttää maatalouteen ja kalastukseen näitä koskevia yhteisiä politiikkoja tarkistettaessa, viitattaisiin erityisesti siihen, että tavoitteena on sisällyttää luonnonsuojelu sekä biologisen monimuotoisuuden ja siihen liittyvän kulttuuriomaisuuden vaaliminen pikemminkin edellä mainittuihin politiikan lohkoihin kuin yleiseen ympäristöpolitiikkaan.

3.12. Alueiden komitea suosittaa, että geenimuunnettuja organismeja koskevassa ensisijaisessa toimessa viitattaisiin erityisesti niiden luonnolle ja biologiselle monimuotoisuudelle aiheuttamien riskien arviointiin ja valvontaan.

3.13. Alueiden komitea suosittaa, että ryhdyttäisiin erityis-toimiin ja -toimenpiteisiin Natura 2000 -verkon kehittämiseksi ja käyttöön ottamiseksi. Etenkin olisi harkittava keinoja myöntää alueiden hallinnointiin yhteisön osarahoitusta sen mukaan, miten tärkeä alue on yhteisön kannalta, ja ulotettaisiin Natura-verkosto käsittämään ehdokasvaltiot ja meriympäristö.

3.14. Alueiden komitea suhtautuu erittäin myönteisesti siihen, että metsät on sisällytetty tähän aihekokonaisuuteen, koska näin myönnetään metsien monikäyttöisyys ja arvo luonnonsuojelun ja biologisen monimuotoisuuden kannalta. Komitea kehottaa määrittelemään ensisijaiset toimet Euroopassa jäljellä olevien luonnontilaisten ja puolittain luonnontilaisten metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi erityisesti ehdokasvaltioissa.

3.15. Alueiden komitea kannattaa sitä, että meriympäristölle on määritelty teemakohtainen strategia, ja suosittaa strategian ulottamista koskemaan rannikkoseutujen, rannikoiden ja suistoalueiden luontoa ja biologista monimuotoisuutta sekä erityisesti matkailuelinkeinon vaikutuksia ja innovatiivisen luontomatkailemisen tarjoamia mahdollisuuksia.

3.16. Alueiden komitea suosittaa ensisijaista toimea edistämään kaupunkiluontoa ja biologista monimuotoisuutta sekä pilaantuneiden tai aiheettomasti keinokeinoistuneiden alueiden ja vesiväylien palauttamiseksi ennalleen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ilmastollisten ääri-ilmiöiden, kuten kuivuuden, tulvien tai maanvyöryjen seurausten torjunnasta ja lievittämisestä saataviin myönteisiin vaikutuksiin.

3.17. Alueiden komitea pahoittelee kansainvälisten toimien puutetta ja kehottaa harkitsemaan konkreettisia toimenpiteitä biologisen monimuotoisuuden suojelemiseksi maailmanlaajuisesti, varsinkin ottamalla käyttöön taloudellisia välineitä ja markkinoiden sääntelyvälineitä, joilla pannaan täytäntöön biologista monimuotoisuutta ja uhanalaisten lajien kauppaa koskevat YK:n yleissopimukset ja syvennetään niitä.

Ympäristö ja terveys

3.18. Alueiden komitea muistuttaa, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 152 artiklassa kehoitetaan toimimaan siten, että "kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu". Niinpä alueiden komitea pitää tätä asiakokonaisuutta erittäin tärkeänä ja kannattaa ehdotettua yleistavoitetta, mutta pahoittelee sitä, ettei ympäristöä ja terveyttä ole käsitelty järjestelmällisesti.

3.19. Alueiden komitea muistuttaa, että erityisesti paikallis- ja aluetasolla on tärkeää antaa yleisölle jatkuvasti ajantasaista tietoa teollisuuden ja muiden lähteiden saastepäästöistä. Komitea pahoittelee sitä, ettei päätösehdotukseen ole enää sisällytetty tiedonannossa lueteltuja alan toimia.

3.20. Alueiden komitea suhtautuu erittäin myönteisesti tulevaa kemikaalistrategiaa koskeviin komission ehdotuksiin sekä mainintaan tarpeesta asettaa arvioinnille tarkoin määritelty määräajat ja päivämäärät. Näin ollen komitea suosittaa, että määräajat ja päivämäärät mainittaisiin myös kuudennessa toimintaohjelmassa.

3.21. Alueiden komitea katsoo, että kuudenteen toimintaohjelmaan olisi niin ikään sisällytettävä kemikaalien turvallisuutta koskevien maa-, alue- ja paikkakuntakohtaisten suunnitelmien hyväksyminen.

3.22. Alueiden komitea kehottaa mieltämään kemiallisista aineista tehtyjen merkittävimpien kansainvälisten yleissopimusten noudattamisen ensisijaiseksi toimeksi. Tällaisia yleissopimuksia ovat esimerkiksi YK:n yleissopimus organisaatioista epäpuhtauksista tai OSPAR-yleissopimus meriympäristön suojelusta.

3.23. Alueiden komitea kannattaa yleistavoitetta vähentää torjunta-aineiden käyttöä ja katsoo sen olevan sopusoinnussa nykyistä kestävämmän, pikemminkin laatuun kuin määrään tähtäävän maatalouden harjoittamisen kanssa. Komitea pahoittelee kuitenkin sitä, että päätösehdotuksessa mainitut toimet kuvastavat ainoastaan osittain tiedonannossa kuvattuja toimia. Tämä pätee erityisesti torjunta-aineiden kestäväan käyttöön tähtäävän strategian osatekijöihin.

3.24. Alueiden komitea katsoo, että vesivarojen kestävä käyttö olisi sisällytettävä luonnonvarojen kestäväan käyttöä koskevaan aihekokonaisuuteen, koska veden laatua koskevat ehdotetut toimet kiteytyvät olennaisesti puitedirektiivin soveltamiseen vesialalla.

3.25. Alueiden komitea suosittaa, että käynnistettäisiin konkreettisia, innovatiivisia toimia veden laadun ja jakelun terveysvaikutusten kartoittamiseksi ja että paikallis- ja aluetasolla ryhdyttäisiin toimenpiteisiin vesivarojen kestäväan ja tehokkaan hallinnoinnin edistämiseksi. Ympäristö- ja luonnonvarakustannukset, jotka liittyvät vesiympäristölle aiheutettuihin vahinkoihin tai haittavaikutuksiin, on sisällytettävä veden hintaan vesialan puitedirektiivin mukaisesti.

3.26. Alueiden komitea suosittaa, että ilmanlaadun parantamiseen tähtäävissä toimissa otettaisiin huomioon alueiden ja kuntien perusluonteinen tehtävä seurata tilannetta ja tiedottaa siitä yleisölle etenkin kaupunkien keskustoissa.

3.27. Alueiden komitea kannattaa suljettujen sisätilojen ilmanlaadun arviointia ja valvontaa, koska sillä saattaa olla merkitystä terveydelle ja kaupunkien elämänlaadulle.

3.28. Alueiden komitea pahoittelee sitä, ettei päätösehdotukseen sisälly melua koskevia toimia, ja suosittaa lämpimästi, että komission ehdottamaa meludirektiiviä täydennetään pikaisesti jatkodirektiivein, jotka koskevat erityisesti lentomelua tai liikennemelua sekä ylipäätään nykyistä äänettömämpien liikennevälineiden valmistusta ja tuotantoa.

3.29. Alueiden komitea pahoittelee sitä, ettei ympäristöä ja terveyttä käsittelevässä luvussa ole mainittu nimenomaisesti elintarvikkeiden turvallisuutta, josta unionin kansalaiset ovat nykyisin erityisen huolissaan.

Luonnonvarojen kestävä käyttö ja jätehuolto

3.30. Alueiden komitea katsoo, että tässä luvussa mainituissa tavoitteissa olisi viitattava siihen, että luonnonvarojen kulutus ja jätteiden tuottaminen on pidettävä erillään, jotta kehitys olisi kestävä, pikemminkin kuin erotettava nämä seikat talouskasvusta.

3.31. Alueiden komitea suosittaa, että maaperän suojelua eroosiolta ja saastumiselta tarkasteltaisiin tässä aihekokonaisuudessa eikä luonnonsuojelun ja biologisen monimuotoisuuden yhteydessä ja että kohdassa olisi selkeä maininta saastuneen maaperän tervehdyttämisestä ja aavikoitumisen ehkäisemisestä.

3.32. Alueiden komitea pitää erittäin myönteisenä komission aikomusta lisätä paikallisviranomaisten osallistumista jätelainsäädännön laatimiseen ja tukea viranomaisten välistä kokemusten vaihtoa sekä parhaista käytänteistä tiedottamista.

3.33. Alueiden komitea katsoo, ettei jätteiden vapaa kuljetaminen yli rajojen saa olla ristiriidassa määritellyn hierarkian mukaisesti tehtyjen paikallisten eikä alueellisten jätteenkäsitteilyä koskevien ratkaisujen kanssa.

3.34. Alueiden komitea yhtyy tavoitteeseen antaa etusija jätteiden syntymisen ehkäisemiselle ja sisällyttää se yhdennettyyn tuotepolitiikkaan. Komitea kehottaa mainitsemaan selkeästi, että kyseinen politiikka ulotetaan koskemaan yhteisön ulkopuolisista maista tuotavia tuotteita.

3.35. Alueiden komitea suosittaa, että kaikista markkinoille saatettavista tuotteista syntyviin lajiteltaviin tai kierrätettäviin jätteisiin sovelletaan järjestelmällisesti tuottajan vastuun periaatetta. Periaatteen piiriin on kuuluttava pakkausjätteiden,

käytöstä poistettujen ajoneuvojen tai sähkö- ja elektroniikkajätteiden lisäksi myös käytetyt renkaat, paristot ja akut, tekstiilijätteet, rakennus- ja purkujätteet sekä tietyt vaaralliset talousjätteet. Tuottajavastuun tulisi periaatteessa olla tuottajakohtainen eikä sitä saisi jakaa kaikkien tuottajien kesken. Näin tuottajia kannustetaan ympäristöystävällisempien tuotteiden kehittämiseen.

3.36. Alueiden komitea suhtautuu erittäin myönteisesti siihen, että tiedonannossa viitataan määrällisiin päämääriin ja päivämääriin, joihin mennessä jätteet on ehkäistävä ja kierrätettävä. Komitea kehottaa sisällyttämään samat päämäärät asianmukaisesti päätösehdotuksen ensisijaisiin tavoitteisiin.

3.37. Alueiden komitea pitää myönteisenä sitä, että jätteen kierrätykselle annetaan etusija. Erityisen myönteisiä ovat rakennus- ja purkujätteitä sekä luonnossa hajoavia jätteitä koskevat toimenpiteet. Komitea ehdottaa harkitsemaan kannustimia orgaanisten jätteiden lajittelemiseksi kompostoitaviksi.

3.38. Alueiden komitea kehottaa tarkistamaan lietalainsäädäntöä erityisesti siten, että lietteen saastuneisuusasteen mittaamiseen käytettävät menetelmät yhdenmukaistetaan.

4. Kansainväliset kysymykset

4.1. Alueiden komitea suosittaa lämpimästi, että toimessa, jonka avulla on tarkoitus käynnistää vuoropuhelu EU:n ehdokasvaltioiden kanssa, viitataan selkeästi paikallis- ja alueviranomaisten osallistumiseen kyseiseen vuoropuheluun. Yhteistyö ja kokemusten vaihto ovat erityisen tervetulleita kaupunkisuunnittelun ja julkisen liikenteen alalla.

4.2. Alueiden komitea pahoittelee sitä, että päätösehdotuksesta on poistettu EU:n naapurivaltioiden ympäristönsuojelun tukitoimet, jotka mainitaan tiedonannossa.

4.3. Alueiden komitea kehottaa asettamaan selkeästi EU:n ulkopuoliset painopisteet siten, että yleismaailmallisia vapaa-kauppasopimuksia tehdään vain sillä ehdolla, että ympäristöä koskevia kansainvälisiä yleissopimuksia noudatetaan ja arvioidaan tulevien sopimusten vaikutukset kestäväan kehitykseen.

4.4. Alueiden komitea kannattaa aikomusta lujittaa kansainvälistä ympäristöhallintoa ja suosittaa, että tuetaan varsinaisen kansainvälisen ympäristöjärjestön perustamista. Alueiden komitea kehottaa ilmoittamaan selkeästi, mitä toimia ja toimenpiteitä tarkoitusta varten kehitetään ja miten vahvistetaan Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelmaa.

4.5. Alueiden komitea kannattaa lämpimästi tarvetta määrittellä vuonna 2002 järjestettävän kestäväen kehityksen maailmanlaajuisen huippukokouksen (Rio + 10) päämäärät ja toimenpiteet, joihin huippukokous antaa aihetta. Komitea kehottaa tarjoamaan alueille ja kunnille tilaisuuden osallistua tavoitteen toteuttamiseen, etenkin Agenda 21:n arviointiin ja seurantaan paikallistasolla.

5. Osallistuminen ja tieto

5.1. Alueiden komitea suhtautuu erittäin myönteisesti tavoitteeseen edistää avointa hallintoa ja jaettua vastuuta tarjoamalla kaikille osapuolille mahdollisuus osallistua toimintaan ja käydä laajaa vuoropuhelua. Komitea toteaa toistamiseen alueiden ja kuntien erityisaseman kansallisen ja eurooppalaisen ympäristöpolitiikan toteuttajina sekä kansalaisten läheisimpinä edustajina ja tiedotustahoina.

5.2. Alueiden komitea muistuttaa, että alueet ja kunnat tekevät merkittävää työtä kerätessään tietoja ympäristöongel-

mista, niiden maantieteellisestä jakautumasta sekä paikallisista ja alueellisista sosioekonomisista vaikuttimista. Komitea kehottaa tarjoamaan alueille ja kunnille tilaisuuden osallistua jo varhaisessa vaiheessa kaikkiin toimiin, joilla lisätään tietämystä ympäristön tilasta tai edistetään ympäristötiedon levittämiseksi kehitettyjä hyviä käytänteitä.

5.3. Alueiden komitea kehottaa tukemaan paikallis- ja alueviranomaisten suunnittelemaa ja toteuttamia hankkeita, joiden tarkoituksena on tuottaa päättäjille ja yleisölle suunnattavaa tietoa ja harjoittaa tietojen vaihtoa sekä organisoida yleisön osallistumista ympäristökysymysten käsittelyyn.

5.4. Alueiden komitea suosittaa, että tiedotusjärjestelmää tarkistettaessa ja selontekoja laadittaessa harkittaisiin mahdollisuutta arvioida kuntien, alueiden ja jäsenvaltioiden toimivallan jakoa asiasta tiedottamisessa. EU:n ympäristön tilaa kuvaavien selvitysten ja osoittimien on oltava johdonmukaisia, tehokkaita ja luotettavia. Siksi Eurostatin tulisi kehittää uusi, ympäristökorjattu BKT, jossa otetaan huomioon ympäristötekijät ja energiankulutus ja jota voitaisiin käyttää yhdessä tavallisen BKT:n kanssa Euroopan unionin hyvinvoinnin mittaamiseen.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle uuden uimavesipolitiikan laatimisesta”

(2001/C 357/13)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon uuden uimavesipolitiikan laatimisesta (KOM(2000) 860 lopullinen),

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen laatia lausunto aiheesta ”Uuden uimavesipolitiikan laatiminen” ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 4:n toukokuun 3. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 97/2001 rev.), jonka esittelijä oli Vito D’Ambrosio (I/PSE),

katsoo, että Euroopan unionin perustamissopimuksen mukaan yhteisön politiikkoihin tulee sisällyttää ympäristönäkökohtia erityisesti kestävästä kehityksestä varmistamiseksi,

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta

1.1. Alueiden komitea pitää komission tiedonantoa uuden uimavesipolitiikan laatimisesta myönteisenä, sillä uusi politiikka on käynyt tarpeelliseksi eikä sen laatimista voida enää lykätä. Näin pyritään jatkamaan ympäristön sekä väestön terveyden suojelemiseksi valitulla oikealla tiellä.

1.2. Komitea uskoo, että uusi politiikka voi edistää myös yhteisön taloudellista kehitystä. Siinä tulee hyödyttää etenkin alueita, jotka ovat sitoutuneet ympäristönsuojeluun ja ympäristön tilan parantamiseen. Tämä merkitsee luonnonympäristön suojelua sekä mahdollisuutta käyttää entistä parempia palveluita ja perusrakenteita elämänlaadun parantamiseksi.

2. Alueiden komitean suositukset uuden uimavesipolitiikkaohjelman arvioimiseksi

2.1. Komitea suositaa, että komissio kiinnittäisi erityistä huomiota rehevöitymisen arviointimenettelyihin. Rehevöitymistä pidetään usein saastumisesta johtuvana ekosysteemin poikkeamana, mutta se liittyy usein planktonkannan kasvuun ja juontuu näin ollen jo vuosisatojen ajan toistuneista luonnonilmiöistä. Rehevöityminen ei ole siis sidoksissa saastuttaviin aineisiin liittyviin erityisriskeihin.

2.2. Kun rehevöityminen on erityisen runsasta, se saavuttaa todellisen ympäristökatastrofin mittasuhteet riippumatta siitä, ovatko sen syynä luonnonilmiöt vai liitännäisvaikutukset. Rehevöitymisestä johtuva hapenpuute vedessä ja siitä seuraava

kalojen mahdollinen kuolema sekä kuolleiden kalojen ajelehtiminen ja mätäneminen uimavesissä on terveydellinen ja ympäristöllinen vaaratekijä. Lisäksi siitä on esteettistä haittaa. Rehevöitymistä tulee seurata varsinkin jos se vaikuttaa meren elollisiin luonnonvaroihin. Uimakausi kestää Pohjois-Euroopassa vain noin kuukauden, ja uimareiden määrä on vähäinen Etelä-Eurooppaan verrattuna. Alueiden komitea katsoo, että on tärkeää ottaa huomioon nämä erot. Komitean mielestä uimapaikka tulisi määritellä paikaksi, jota suositellaan aktiivisesti uimakäyttöön ja jonka käyttäjämäärä on kunakin uimakautena huomattava. Näytteitä tulee ottaa muita useammin uimavesistä, joiden vedenlaatu on muita suuremmassa vaarassa vaihdella. Uimarantoihin, joissa uimakausi on lyhyt, tulee soveltaa sellaisia kriteerejä, joiden avulla vältetään se, että yhdellä huonolla näytteellä on suhteellisesti liian voimakas vaikutus siksi, että kyseisillä rannoilla näytteitä ehditään kaikkiaan ottaa muita vähemmän.

2.3. Tässä yhteydessä komitea kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota leväkasvusta johtuviin yhä suurempiin ongelmiin ja levämyrkköjen uimareille aiheuttamiin vaaroihin. Ravinnetilanteen luotettavaan kuvaukseen ei lievien massaesiintymisen yhteydessä riitä pelkästään yksi ravinnettuja.

2.4. Komitea tähdentää komissiolle, että yksi tärkeimmistä ongelmista analyttisten valvontatoimien tehostamiseksi on analyysitulosten saaminen ajoissa, sillä se mahdollistaa nopean reagoinnin. Tulosten nopeaa saatavuutta tulee vaatia ensisijaisesti ihmisten terveyden suojelua edistävilta muuttujilta ja vasta sitten muuttujilta, joita käytetään indikaattoreina veden laadun vaihtelujen mittaamisessa.

2.5. Komitea ehdottaakin komissiolle, että tiedonannossa mainituissa valvonta-analyyseissä käytettäviin saastumisasetta ja saastumisen kehitystä määrittäviin aineisiin lisättäisiin ammoniumtyppi, nitroosi ja nitridi, sillä niiden esiintyminen voidaan todentaa suhteellisen nopeasti. Näin analyysistä saadaan pikaisesti ensimmäiset tulokset odoteltaessa bakteriologisia raportteja, joiden valmistumiseen tarvitaan enemmän aikaa.

2.6. Komitea painottaa väestölle suunnatun oikeanlaisen ja standardisoidun tiedottamisen merkitystä. Erityisesti tilanteissa, joissa saastuminen tekee vesistä uimakelvottomia, on jaettava tietoa siten, ettei synny vääriä tulkintoja tai väärinkäsitteitä. Tiedotuksen tulee olla avointa ja selkeää, ja siinä voidaan käyttää myös tunnuksia erityisesti saastumisen syitä selvitettäessä. Tiedot on jaoteltava eri tasoille:

- paikkaan, erityispiirteisiin ja kriittisiin tekijöihin liittyvät tiedot
- veden laatua vaarantaviin epäedullisiin ilmastollisiin, ilmatieteellisiin ja ympäristöllisiin olosuhteisiin liittyvät tiedot
- analyttisesti arvioituun laadunvaihteluun liittyvät tiedot.

2.7. Komitea korostaa lisäksi, että yhteisön uuden direktiivin teknis-tieteellisten yksityiskohtien seuraavissa kehittämissä vaiheissa on tärkeää, että alueet ja paikallisyhteisöt voivat antaa myönteisen panoksensa omien rakenteidensa tai ympäristönsuojeluasioista vastaavien riippumattomien tahojen välityksel-

lä. Esimerkkinä voidaan mainita muun muassa Italiassa ja muissa yhteisömaissa toimivat alueelliset ympäristönsuojeluvierastot.

2.8. Komitea tähdentää, että tulee kiinnittää huomiota oikea-aikaiseen toimintaan sekä resursseihin, joiden avulla voidaan toteuttaa uimaveden laadun parantamisen ja suojelun kannalta välttämättömiä edistämistoimia. Myös näihin toimiin tarvitaan kaksi erillistä tasoa:

- toimet ja toimenpiteet, jotka liittyvät poikkeuksellisiin ja odottamattomiin tapahtumiin
- toimet, jotka on toteutettava perusrakenteiden riittämättömyyden takia ja jotka jaetaan pieniä ja suuria investointeja vaativien toimien alaluokkiin. Alueiden komitea kiinnittää komission huomion siihen, että alue- ja paikallisviranomaisille aiheutuu erittäin suuria kustannuksia mahdollisesta velvoitteesta erotella jätevesi- ja sadevesiviemäriverkot toisistaan. Tämä toimenpide tulisi toteuttaa ainoastaan, jos kyseisellä riskivähykkeellä tehdystä arvioinnista käy selkeästi ilmi, että yhtenäisestä viemäriverkosta koituu vaaroja.

2.9. Komitea kehottaa komissiota harkitsemaan edellä mainituille toimille asianmukaisia varoja jäsenvaltioiden ja kyseisten alueiden myöntämän rahoituksen lisäksi.

2.10. Komitea kehottaa komissiota yhdenmukaistamaan uuden uimavesidirektiivin voimaan saattamiselle asetetut määräjät vesipolitiikan puitedirektiivin määräaikojen kanssa.

Bryssel 14. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja yhdenntetystä tuotepolitiikasta”

(2001/C 357/14)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Vihreä kirja yhdenntetystä tuotepolitiikasta” KOM(2001) 68 lopullinen,

ottaa huomioon komission 13. helmikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisia tavara- ja palveluhankintoja sekä julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta” ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen alan hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta” (CdR 312/2000 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön jätehuoltostrategian tarkistamisesta” (CdR 339/96 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Yleisarvio Euroopan yhteisön ympäristöä ja kestävästä kehitystä koskevasta poliittisesta toimintaohjelmasta ”Kohti kestävästä kehitystä” (viides ympäristöä koskeva toiminta-ohjelma)” (CdR 12/2000 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon valiokunta 4:n toukokuun 3. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 98/2001 rev., jonka esittelijä oli Jens Kramer Mikkelsen (DK/PES),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnonssa (kesäkuun 13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean näkemykset yhdenntetystä tuotepolitiikasta annetusta vihreästä kirjasta

1.1. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että yhdenntetyn tuotepolitiikan tulee perustua useiden eri välineiden käyttöön. Merkityksellisiä ovat tällöin vapaaehtoisuuteen perustuvat markkinapohjaiset välineet kuten ympäristömerkintä, ympäristötuoteselostukset, ympäristöä säästävät julkiset hankinnat, ympäristöhallinto ja ekologisen tuotesuunnittelun suuntaviivat.

1.2. Alueiden komitea korostaa kuitenkin, että yhdenntetty tuotepolitiikka ja siihen sisältyvät vihreässä kirjassa käsitellyt osatekijät tulee nähdä vain välineinä, jotka täydentävät esimerkiksi vähimmäisdirektiivien muodossa olevaa perinteistä lainsäädäntöä, mutta eivät voi korvata sitä.

1.3. Lainsäädännölliset toimenpiteet ovat välttämättömiä, jotta voidaan säätää painopisteistä, tavoitteista sekä kriteereistä,

joiden perusteella tavoitteiden saavuttamista arvioidaan. On säädettävä erityisesti voimaansaattamistoimista, joita sovelletaan silloin, kun tavoitteita ei ole saavutettu. Alueiden komitea katsoo, että yhdenntetyn tuotepolitiikan tulee pohjautua unionin ympäristöpolitiikan peruseriaatteisiin eli ennalta varautumisen periaatteeseen ja läheisyysperiaatteeseen.

1.4. Erityisesti on tarpeen jatkaa direktiivien laatimista jätteenkäsittelyä ja kemikaalien käyttöä koskevien vähimmäisvaatimusten takaamiseksi. Yhdenntetty tuotepolitiikka voi olla arvokas lisä jätteiden syntymisen ehkäisemiseen ja haitallisten kemiallisten aineiden korvaamiseen valikoiduissa tuotteissa, mutta vapaaehtoisuuteen perustuvat toimenpiteet eivät saa katkaista pyrkimyksiä ympäristönsuojelua koskevan peruslainsäädännön turvaamiseksi.

1.5. Jotta voitaisiin taata, että mm. vihreässä kirjassa mainitut vapaaehtoiset toimet sopivat tarkoituksenmukaisesti yhteen lainsäädännön kehittämisen kanssa ja tukevat sitä, alueiden komitea ehdottaa, että komissio selvittää kyseistä vuorovaikutusta tulevassa tiedonannossaan.

⁽¹⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 23.

⁽²⁾ EYVL C 116, 14.4.1997, s. 74.

⁽³⁾ EYVL C 317, 6.11.2000, s. 1.

1.6. Alueiden komitea katsoo lisäksi, että on selvitettävä, miten yhdenmukainen tuotepolitiikka suhteutetaan yritysten toimintaympäristön perinteiseen sääntelyyn ja alan nykyisiin toimiin (IPPC- ja BAT-selvitykset) ja minkälaisessa vuorovaikutuksessa se toimii näiden kanssa.

1.7. Komission vihreä kirja yhdenmukaisuudesta tuotepolitiikasta ei vastaa jätteiden syntymisen ehkäisemistä koskevien pitkän aikavälin tavoitteiden ja painopisteiden osalta niitä alueiden komitean odotuksia, joita sillä on ollut siitä lähtien, kun komissio hyväksyi kuudennen ympäristöä koskevan toimintaohjelmansa. Kyseisessä toimintaohjelmassa jätteiden syntymisen estämistä kuvataan yhdenmukaisen tuotepolitiikan ratkaisevaksi osatekijäksi.

1.8. Alueiden komitea on kiinnittänyt aiemmin ja viimeksi viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman yleisarviosta⁽¹⁾ antamassaan lausunnossa huomiota tarpeeseen ryhtyä määrätietoisesti toimiin, jotta voidaan taata jätteiden syntymisen ehkäisy. Komitea toistaa nyt kehotuksensa.

1.9. Alueiden komitea kehottaa siksi komissiota selvittämään tulevassa tiedonannossaan tavoitteita ja painopisteitä siten, että jätteiden syntymisen ehkäisy asetetaan sille tärkeimmäksi, jota jätemäärien rajoittaminen edellyttää. Alue- ja paikallisviranomaiset, jotka ovat vastuussa jätteenkäsittelystä useimmissa Euroopan yhteisön maista, tuntevat hyvin nykyisen jätetuotannon luonteen ja määrän aiheuttamat ongelmat. Ne ovat valmiita asettamaan tietämyksensä komission käyttöön tulevaa toimintaa varten ja esittävät, että komissio kutsuu alueiden komitean osallistumaan vastedes tiiviisti työskentelyyn.

1.10. Alueiden komitea on tyytyväinen komission toiveeseen saada kaikki osapuolet kaikilla tasoilla osallistumaan toimintaan sekä komission pyrkimykseen, jonka mukaan yhdenmukainen tuotepolitiikan perustana on avoin vuoropuhelu ja kannustaminen yleisen elinkaariajattelun soveltamiseen kaikissa asiaankuuluviissa päätöksissä.

1.11. Alueiden komitea kiinnittää komission huomion erityisesti siihen, että tulevan tiedonannon laadinnassa tulee ottaa huomioon alue- ja paikallisviranomaisten merkitys yritysten ym. valvonnasta vastaavana tahona.

1.12. Alueiden komitea pitää valitettavana, että vihreässä kirjassa ei käsitellä alue- ja paikallisviranomaisten mahdollisuuksia vaikuttaa varsinaiseen tuotekehittelyyn yritysten kanssa käytävän vuoropuhelun avulla. Tämä on valitettavaa, koska alue- ja paikallisviranomaisilla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa vuoropuhelun avulla yrityksiin, jotta ne keskittyisivät tarkastelemaan tuotteiden ympäristöominaisuuksia elinkaarinäkökulmasta.

1.13. Alue- ja paikallisviranomaisten mahdollisuudet vaikuttaa ostopolitiikkansa välityksellä ympäristöä säästävien tuotteiden edistämiseen riippuvat nykyään suurien ostosopimusten osalta siitä, avataanko yhteisön hankintasäännöissä mahdollisuudet ottaa huomioon asiaankuuluvat ympäristönäkökohdat. Alueiden komitea pitää kyseisenlaisista sopimuksista puhuttaessa valitettavana, että yhdenmukaisen tuotepolitiikan onnistuminen tai epäonnistuminen jätetään vihreässä kirjassa sen varaan, että alue- ja paikallisviranomaiset voivat kannustaa ympäristöä säästävien tuotteiden myyntiä, kun otetaan huomioon kyseisten viranomaisten niukat toimintamahdollisuudet alalla.

1.14. Mikäli hankintasääntöihin ei tehdä riittäviä lievennyksiä, jotka mahdollistaisivat tämän tehtävän hoitamisen, alue- ja paikallisviranomaisilla ei ole mitään mahdollisuuksia täyttää niille asetettuja odotuksia. Siksi on korostettava, että yhdenmukainen tuotepolitiikan täytäntöönpanon onnistuminen edellyttää hankintasääntöjen tulkintoja ja muutoksia, kun otetaan huomioon se keskeinen merkitys, jonka komissio antaa ympäristötietoisille julkisille hankinnoille.

2. Vihreän kirjan yksittäisiä lukuja koskevat alueiden komitean suositukset

Hintamekanismi

2.1. Saastuttaja maksaa -periaate on yhteisön ympäristön-suojelutoiminnan perusperiaate, ja alueiden komitea kannattaa sitä täysin. Komitea yhtyy siten myös komission kantaan, jonka mukaan on varmistettava, että tuotteiden todellisen elinkaaren ajan kertyvät ympäristökustannukset otetaan huomioon tuotteiden hinnassa. Saastuttaja maksaa -periaatteen täytäntöönpanossa on useissa yhteyksissä osoittautunut, että ympäristökustannusten sisällyttämistä tuotteiden hintoihin on käytännössä vaikea taata. Alueiden komitea pitää epätodennäköisenä, että ehdotetut toimenpiteet riittävät asian takaamiseksi lähitulevaisuudessa.

2.2. Alueiden komitea ehdottaa, että yhdenmukaisuudesta tuotepolitiikasta annettavassa tiedonannossa pyritään erityisesti kuvaamaan laajaa valikoimaa erilaisia toimenpiteitä, joilla voidaan vaikuttaa tuotteiden hintoihin siten, että niissä otetaan huomioon ympäristökustannukset. On kiinnitettävä huomiota siihen, onko tietyille raaka-aineille, kemikaaleille ym. tarkoitukseenmukaista asettaa erityismaksu. Lisäksi on korostettava mahdollisuutta lakkauttaa avustusten, valtiontukien ym. myöntäminen mm. maatalous- ja ympäristöalan sellaisten tuotteiden tai prosessien kehittämiseen, joilla on kestävä kehityksen vastaisia vaikutuksia. Tiedonannossa on myös selvitettävä, miten ympäristövahinkovastuun ja mm. ympäristöhaittojen korvaustakuuta koskevien vaatimusten määrätietoisella soveltamisella voidaan vaikuttaa ympäristökustannusten sisällyttämiseen tuotteiden hintoihin.

⁽¹⁾ KOM(1999) 543 lopullinen.

2.3. Tuottajan vastuu voi olla keino sisällyttää loppuun käytettyjen tuotteiden jätekäsittelystä, jätevesihuollosta ym. aiheutuvat kustannukset uusien tuotteiden hintoihin, ja se voi kannustaa ehkäisemään jätteiden syntymistä jo suunnitteluvaiheessa. Alueiden komitea näkee tuottajan vastuun keinona panna täytäntöön saastuttaja maksaa -periaate. Jätehuoltojärjestelmien on monissa tapauksissa tarkoituksenmukaista rakentua tuottajakohtaiselle vastuulle siten, että tuottajalla on jakamaton taloudellinen vastuu kyseisen tuotteen keräilystä ja käsittelystä jätteenä. Käytännön toteutuksessa voi olla ja usein onkin tarkoituksenmukaista hyödyntää alue- ja paikallisviranomaisten perustamia jätehuoltojärjestelmiä, edellyttäen että tuottajat vastaavat kustannuksista. Alueiden komitea on aiemmin yhteisön jätehuoltostrategian tarkistamisesta ⁽¹⁾ antamassaan lausunnossa todennut, että tuottajan vastuun toteuttamisessa on sovellettava periaatetta, jonka mukaan vastuu jaetaan talousvastuuseen ja käytännön vastuuseen.

2.4. Alueiden komitean mielestä kunkin tuoteryhmän osalta on määriteltävä erikseen, missä määrin on tarkoituksenmukaista soveltaa tuottajan vastuuta, johon sisältyy velvollisuus ottaa vastaan käytöstä poistetut tuotteet. Tuottajan vastuu yhdenmukaisen tuotepolitiikan välineenä soveltuu erityisesti tuotteisiin, joiden koko ja arvo ovat sellaiset, että tuotteet käsitellään yksilöllisesti myös sen jälkeen, kun niistä on tullut jätettä. Romutetut ajoneuvot ovat yksi esimerkki tällaisista tuotteista.

Kuluttajien halukkuus ostaa vihreitä tuotteita

2.5. Alueiden komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että on tärkeää edistää uskottavan, asianmukaisen ja ymmärrettävän tiedon tuottamista tuotteiden ympäristöominaisuuksista. Alueiden komitea korostaa tässä yhteydessä, että ympäristötietojen tuottamisen tulee sisältyä laajalti tuottajan vastuuseen.

2.6. Alueiden komitea huomauttaa, että sekä kuluttajien että pk-yritysten keskuudessa esiintyy suurta koulutustarvetta ympäristökysymyksissä, ja että kyseisen koulutuksen tulee sisältyä yhdenmukaisen tuotepolitiikkaan.

2.7. Kukkamerkki eli EU:n vapaaehtoinen ympäristömerkkijärjestelmä on tunnettu väline, joka on ollut olemassa jo vuosia. Alueiden komitea pitää sitä periaatteessa erinomaisena välineenä, sillä kuluttajien on helppo hyödyntää sitä ostotilanteessa, ja lisäksi merkin myöntämiskriteerit ovat monivaihtoiset ja antavat mahdollisuuden jatkuvaan mukauttamiseen tietyssä tuoteryhmässä tapahtuvaan kehitykseen. Alueiden komitean mielestä järjestelmään on panostettava käytännössä

entistä enemmän, minkä komissiokin myöntää vihreässä kirjassaan. Siinä todetaan, että järjestelmä tulee laajentaa kattamaan entistä useampia tuoteryhmiä ja että siihen on varattava lisää julkista rahoitusta. EU:n ympäristömerkkiohjelman lähtökohdaksi on eri tuoteryhmien osalta otettava nykyiset hyvin toimivat ympäristömerkit (esim. pohjoismaainen joutsenmerkki) ja järjestelmien on täydennettävä toisiaan sen sijaan, että EU-merkkiä lähdetäisiin kehittämään tyhjästä ja siitä luotaisiin nykyisille merkeille kilpailija.

2.8. Alueiden komitea katsoo, että vihreässä kirjassa tehty ehdotus laajan markkinastrategian toteuttamisesta ympäristötuoteselostuksia (ISON tyyppi III) hyödyntämällä voi olla hyvin merkityksellinen myös niille tuottajille, jotka eivät ole ekologisten tuotteiden kehittämisen ”edelläkävijöitä” ja jotka eivät siksi voi saada lupaa käyttää ympäristömerkkiä. Hyvin yksityiskohtaiset ympäristötuoteselostukset ovat harvoin hyödyllisiä yksittäiselle yksityiselle kuluttajalle, mutta ne voivat olla erittäin käyttökelpoisia suurille julkisille tai yksityisille hankkijoille ja hankintaketjun ostajille. Ympäristötuoteselostusten avulla myös kuluttajatiedotusorganisaatiot voivat parantaa kuluttajille suunnattavaa neuvontaa. Sen sijaan, että ympäristötuoteselostuksista tehdään hyvin laaja-alaisia ja yksityiskohtaisia, on panostettava käytännönläheisyyteen kommunikoinnin helpottamiseksi.

2.9. Alueiden komitean mielestä on panostettava pakollisten ympäristötuoteselostusjärjestelmien kehittämiseen. Tällaisia tuoteselosteita voidaan myöntää EU:n energiamerkin tapaan kaikille tuotteille kaikilla markkinoilla.

2.10. Ympäristöväittämien ja omaehtoisten väittämien (ISON tyyppi II) muodossa tarjottavaan tietoon ei alueiden komitean mielestä pidä panostaa, koska kuluttajien ei arvioida pitävän sitä kovinkaan uskottavana ja koska se voi aiheuttaa sekavan merkkiviidakon. Sellaisia väittämiä kuin ”ei sisällä – –” tulee hyväksyä vain poikkeustapauksissa. Sen sijaan on annettava tietoa siitä, mitä aineita tuotteessa on käytetty, ja yleisestikin on varmistettava, että tiettyä tuoteryhmää koskevat ilmoitetut ympäristöominaisuudet ovat asianmukaisia.

Julkiset hankinnat

2.11. Alueiden komitea toteaa tyytyväisenä, että komissio ottaa huomioon käytettävissä olevat huomattavat mahdollisuudet edistää ekologisten tuotteiden kehittämistä tarkoituksenmukaisen, ympäristötietoisen julkisen hankintapolitiikan avulla. Samalla komitea kiinnittää huomiota siihen, että alue- ja paikallisviranomaisten halukkuus harjoittaa ympäristötietoista

(1) KOM(96) 399 lopull.

hankintapolitiikkaa on ilmennyt jo useilla Euroopan alueilla. Kyseisten viranomaisten hankintapolitiikka on myötävaikuttanut huomattavasti uusien tekniikoiden kuten sähköautojen, tuulivoimaloiden ym. kehittämiseen.

2.12. Tätä taustaa vasten on erittäin huolestuttavaa, että julkisia hankintoja koskevia säännöksiä tulkitaan siten, että ympäristötietoisien hankintapolitiikan harjoittaminen hankaloituu huomattavasti. Samalla kun alueiden komitea kiinnittää huomiota perustamissopimuksen 6 artiklaan, se korostaa, että tavaroiden ja palvelujen vapaiden markkinoiden ja ympäristökysymysten huomioon ottamisen julkisissa hankinnoissa ei pidä olla keskenään ristiriidassa. Alan nykyiset hyvin suppeat mahdollisuudet ilmenevät siitä, että jo nyt on ryhdytty oikeudellisiin toimiin eräitä kaupunkeja vastaan, jotka ovat osoittaneet halukkuutta ottaa ympäristökysymykset huomioon hankinnoissaan.

2.13. Alueiden komitea on aiemmissa yhteyksissä ja viimeksi 13. joulukuuta 2000 julkisia tavarahankintoja koskevien sopimusten tekemennetelyistä⁽¹⁾ antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, että komissio näyttää olevan taipuvaisempi kiristämään julkisia hankintoja koskevia säännöksiä kuin käyttämään mahdollisuutta asettaa julkisia hankintoja koskevia ympäristövaatimuksia.

2.14. Alue- ja paikallisviranomaiset korostavat jälleen, että julkisia hankintoja koskevien säännösten tulee ainoastaan taata, että hankintatavat ovat yhdenmukaisia yhtenäismarkkinoiden tavoitteiden kanssa. On ratkaisevan tärkeää, että kyseisillä säännöksillä ei vaikuteta siihen, mitä ostetaan, jos esimerkiksi hankintaviranomainen haluaa ostaa luonnonmukaisesti tuotettuja vihanneksia tai ilman hormoneja tuotettua lihaa. Toisin sanoen ympäristövaatimuksia on voitava asettaa myös tuotantoprosessille. Alueiden komitea kiinnittää jälleen huomion viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman yleisarviosta⁽²⁾ antamaansa lausuntoon, jossa korostetaan tarvetta edistää kestävään kehitykseen tähtäävää eurooppalaista maatalouspolitiikkaa.

2.15. Alueiden komitea tiedostaa, että tuotteiden valmistukseen liittyvästä voimavarojen, energian ym. käytön minimoinnista voi syntyä tuottajalle todellista säästöä. Komitea korostaa kuitenkin, että alue- ja paikallisviranomaisten kokemusten mukaan ympäristötietoisista hankinnoista aiheutuu yleensä lisähintaa, joka johtuu mm. tuotekehityskustannuksista.

2.16. Alueiden komitean mielestä on varmistettava mahdollisuus vaatia tavarantoimittajilta, että heidän tuotteilleen on myönnetty EU:n ympäristömerkki, sekä mahdollisuus esittää vaatimuksia muista valtiokohtaisista tai rajanylittävistä ympäristömerkeistä kuten esim. Pohjoismaissa käytettävä joutsenmerkki edellyttäen, että hankinnoissa otetaan huomioon myös tavarat, joiden osalta voidaan asiakirjoin osoittaa, että ne täyttävät vastaavat vaatimukset samoilla aloilla.

2.17. Alueiden komitean mielestä on annettava mahdollisuus siihen, että julkisten tavaroiden ja palvelujen tarjoajilta vaaditaan ympäristöasioiden hallintojärjestelmien kuten eurooppalaisen EMAS-järjestelmän tai kansainvälisen ISO 14000 -standardin noudattamista.

2.18. Alueiden komitea katsoo samalla, että sellaisilta tavaroiden ja palvelujen tarjoajilta, jotka eivät noudata paikallisia, alueellisia, valtiokohtaisia tai EU:n ympäristösäännöksiä, on voitava evätä mahdollisuus julkisten tavaroiden ja palvelujen tarjoamiseen.

2.19. Alueiden komitean mielestä on olennaisen tärkeää, että komission suunnittelemassa tiedonannossa korostetaan edellä mainittujen toimenpiteiden välttämättömyyttä, jotta suurten julkisten hankintojen yhteydessä voidaan hyödyntää täysin kaikkia mahdollisuuksia.

2.20. Kun otetaan huomioon edellä mainittu epävarmuus, joka liittyy ympäristökustannusten hintoihin sisällyttämiseksi suunniteltujen toimien käyttökelpoisuuteen, sekä ympäristötietoisille julkisille hankinnoille vihreässä kirjassa annettu keskeinen rooli, on erittäin huolestuttavaa, että merkkejä halukkuudesta helpottaa ympäristöseikkojen huomioon ottamista julkisissa hankinnoissa ei ole välittömästi havaittavissa.

Tuotetietojen tuottaminen

2.21. Alueiden komitea kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan tuottajat veloitetaan antamaan keskeisiä tietoja tuotteiden ympäristöominaisuuksista kaikille hankintaketjun osapuolille sekä yksittäisille kuluttajille. Alueiden komitea pitää tärkeänä, että kehitetään velvoittavia suuntaviivoja, joilla hankintaketjulle ja kuluttajille taataan mahdollisuus saada asianmukaista tietoa tavalla, joka ei loukkaa yritysten liikesalaisuus oikeutta.

Tuotesuunnittelun suuntaviivat

2.22. Alueiden komitea kannattaa komission aikomusta nopeuttaa suuntaviivojen laatimista ekologiselle tuotesuunnittelulle ja näiden suuntaviivojen levittämistä. Yhdennetty tuotepolitiikka voi siten toimia tärkeänä välineenä pyrittäessä

⁽¹⁾ KOM(2000) 275 lopullinen – 2000/0115 COD ja KOM(2000) 276 lopullinen – 2000/0117 COD.

⁽²⁾ KOM(1999) 543 lopullinen.

estämään jätteiden syntymistä, edistettäessä kestäväää kehitystä sekä pyrittäessä takaamaan haitallisten aineiden korvaaminen tuotteissa. Suuntaviivoilla on pyrittävä sekä jätemäärän että jätteiden haitallisuuden vähentämiseen. Aloite alue- ja paikallisviranomaisten jätteenkäsittelystä saamien kokemusten keräämiseksi voi osaltaan saada aikaan palautetta, joka voi olla arvokasta jätteiden syntymisen ehkäisyssä tuotteiden suunnittelu- ja käyttövaiheessa.

Standardointi ja uusi lähestymistapa

2.23. Alueiden komitea myöntää, että tuotestandardien kehittämisellä on huomattava merkitys tuotteiden todelliselle ympäristövaikutukselle ja että ympäristökysymysten sisällyttäminen standardointiin käyttäjäturvallisuuden tavoin tarjoaa siten vaikuttamismahdollisuuksia. Turvallisuuskysymykset ovat kuitenkin huomattavasti yksiselitteisempiä kuin ympäristökysymykset, joissa on mm. tarkasteltava vaikutusten ehkäisemistä pitkällä aikavälillä. Alueiden komitea huomauttaa, että ympäristönäkökohdissa on paljon enemmän kuin turvallisuuskysymyksissä kyse poliittisista painopisteistä, koska huomioon on otettava useita eri muuttujia, jotka voivat olla usein keskenään ristiriitaisia.

2.24. Alueiden komitean mielestä ympäristönsuojelutasoa ym. koskevan päätösvallan siirtämiseen sellaisille elimille kuin Euroopan standardointikomitealle CEN:lle, joka ei ole suoran demokraattisen valvonnan alainen, liittyy huomattavia demokraatiaongelmia. Ympäristöön liittyvistä painopisteistä tulee päättää poliittisissa elimissä, ja uutta lähestymistapaa on siksi vaikea käyttää lähtökohtana ympäristöalalla. Komitean mielestä on myös kyseenalaista, onko perustamissopimuksen nojalla mahdollista siirtää poliittista toimivaltaa ei-poliittisesti valvottaville elimille, kuten uuden lähestymistavan mukaan voidaan toimia. On kiinnitettävä huomiota siihen, että esimerkiksi CEN:ssä tehdyt päätökset eivät ole Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen valvonnan alaisia.

2.25. Alueiden komitea huomauttaa lisäksi, että vaikka standardointi on yhteisymmärrykseen perustuva prosessi, kyseiseen yhteisymmärrykseen eivät vaikuta mitkään demokraattiset toimintatavat, vaan osapuolien mahdollisuudet käyttää prosessiin voimavaroja.

2.26. Alueiden komitea kiinnittää lisäksi huomiota kokemuksiin, joita on saatu uuden lähestymistavan soveltamisesta pakkausdirektiivin yhteydessä. Vaikka tavoitteeseen on panostettu melkoisesti rahoitusta, ei mm. pakkausten valmistuksessa käytettävän materiaalin rajoittamiseen tarvittavista olennaisista vaatimuksista ole onnistuttu kehittämään suunniteltuja standardeja.

2.27. Alueiden komitea ei tätä taustaa vasten usko, että "uuden lähestymistavan" mukaiset direktiivit voivat korvata perinteisen sääntelyn. Harkittaessa uuden lähestymistavan soveltamista ympäristöalalla on korostettava erityisesti, että kyseistä lähestymistapaa sovelletaan vain jos edellä mainittuihin ongelmiin on löydetty tyydyttävä ratkaisu.

Tuotepaneelit

2.28. Alueiden komitea uskoo, että tuotepaneelien perustaminen voi edesauttaa yhdenmätyn tuotepolitiikan täytäntöönpanoa. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että myönteisten tulosten saaminen tuotepaneeleista edellyttää, että paneeliin osallistuvat tuottajat voivat asettaa keskinäisiä velvoitteita ja että niillä on kiinnostusta rakentavan verkon muodostamiseen. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia, mikäli halutaan perustaa Euroopan laajuisia tuotepaneeleja. Alueiden komitea kehottaa järjestämään tulevien eurooppalaisten tuotepaneelien toiminnasta jatkuvia arviointeja.

Ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmät

2.29. Alueiden komitea pitää ympäristöasioiden hallintajärjestelmiä hyvänä välineenä, jonka avulla voidaan vahvistaa yritysten sisäistä keskittymistä ja panostusta ympäristökysymyksiin sekä arvioida yritysten viranomaisille ja muille välittämien ympäristötietojen asianmukaisuutta. Komitea katsoo sen vuoksi, että EMAS-järjestelmä tulisi sisällyttää yhdenmättyyn tuotepolitiikkaan sen sijaan, että sitä pidettäisiin pelkkänä tukivälineenä.

Seuraava vaihe

2.30. Alueiden komitea kehottaa komissiota asettamaan yhdenmättyä tuotepolitiikkaa koskevassa seuraavassa aloitteessaan tavoitteita ja aikarajoja sekä kehittämään indikaattoreita yhdenmätyn tuotepolitiikan tulosten mittaamiseksi.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta”

(2001/C 357/15)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta (KOM(2000) 839 lopullinen) – 2000/0331 (COD),

ottaa huomioon neuvoston 14. helmikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 175 artiklan 1 kohdan mukaisesti tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ympäristöä koskevan tiedon julkisesta saatavuudesta (CdR 273/2000 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (CdR 349/99 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon valiokunta 4:n toukokuun 3. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 99/2001 rev.), jonka esittelijä oli Keith Whitmore (UK, ELDR),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (14. kesäkuun päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta direktiiviehdotukseen

1.1. Ehdotetun direktiivin tarkoituksena on laajentaa yleisön – laajassa merkityksessä – tiedonsaanti- ja osallistumismahdollisuuksia sekä mahdollisuuksia vedota tarvittaessa tuomioistuimeen hankkeiden arviointiin ja tiettyjen (valtakunnallisten, alueellisten tai paikallisten) suunnitelmien tai ohjelmien laatimiseen liittyvissä kysymyksissä. Yleisesti ottaen alueiden komitea pitää tätä arvokkaana toimenpiteenä lisättäessä kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaan tulevaan ympäristöönsä.

1.2. Alueiden komitea korostaa, että ehdotus on nähtävä osana laajempaa viitekehystä, jonka puitteissa Euroopan komissio pyrkii edistämään kansalaisten osallistumista paikallis- palveluiden tarjontaan ja hallintoon. Tämä ei koske ainoastaan tiettyjä suunnitelmia tai hankkeita, vaan kaikkea alue- ja julkishallinnon toimintaa ja strategian suunnittelua.

1.3. Tiedon varhainen saanti ja tilaisuudet muokata paikallistasolla ajattelua kaupunkien ja alueiden kestävästä tulevai-

suudesta ovat alueiden komitean mielestä olennaisen tärkeitä osana uutta luovia strategisia visioita.

1.4. Alueiden komitea katsoo, että perinteiset ylhäältä alas sanellut suunnittelutavat ja päätöksenteko on korvattava kaikkien julkishallinnon tasojen ja laajojen sidosryhmien (joihin on luettava myös kansalaisjärjestöt, liike-elämä, koulutussektori sekä julkiset laitokset) keskinäisellä kuulemisella ja neuvotte- lulla. Joissain tilanteissa saatetaan tarvita erityismekanismia takaamaan, että kaikilla yhteisön jäsenillä on riittävät mahdolli- suudet tiedonsaantiin ja osallistumiseen.

1.5. Sekä Århusin yleissopimuksessa että Euroopan komis- sion direktiiviehdotuksessa ”yleisö, jota asia koskee” on määri- teltä laajasti. Määritelmä kattaa myös ympäristöjärjestöt. Aluei- den komitea kannattaa tätä, sikäli kuin se mahdollistaa määri- teltujen sidosryhmien laajan ja kattavan kuulemisen. Käytän- nössä määritelmä kuitenkin lisännee ympäristöjärjestöjen ja painostusryhmien mahdollisuuksia viivyttää tarvittavien kehi- tyshankkeiden toimeenpanoa jopa tapauksissa, joissa on tehty kaikki mahdollinen hankkeen ympäristövaikutusten välttämi- seksi, minimoimiseksi, lieventämiseksi tai korvaamiseksi. Tätä mahdollisuutta lisää se, että ehdotetun direktiivin 2 artiklan

⁽¹⁾ EYVL C 148, 18.5.2001, s. 9.

⁽²⁾ EYVL C 374, 23.12.1999, s. 9.

5 kohdan ja 3 artiklan 4 kohdan muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus koskevat sekä sisältö- että menettelytapakysymyksiä. Määritelmää "yleisö, jota asia koskee" olisi kuitenkin syytä tarkastella siten, että se kattaisi ympäristöjärjestöjen lisäksi myös nimenomaisesti kuluttajajärjestöt sekä kaikenlaiset ammattialajärjestöt.

1.6. On ilmeistä, että on löydettävä tarkka tasapaino täytäntöönpano- ja tarkastustoiminnan välille. Alueiden komitean suositukset auttavat kehittämään yhteisymmärrystä ympäristökysymyksissä jo kehitysstrategian laadinnan varhaisissa vaiheissa. Jäsenvaltioiden on syytä pohtia tätä päättäessään, mitkä järjestöt (valtiosta riippumattomat järjestöt, voittoja tavoittelemattomat järjestöt, ammattialajärjestöt, kuluttajajärjestöt, vapaaehtoisvoimin toimivat pelastuspalvelu- ja sosiaalisen suojelun järjestöt jne.) täyttävät asianomaisuuden vaatimukset.

2. Alueiden komitean suositukset

2.1. Alueiden komitea pitää tervetulleena Euroopan yhteisön yleistä pyrkimystä jättää menettelytapojen yksilöinti ja määrittely jäsenvaltioille. Komitea ehdottaa kuitenkin, että läheisyysperiaatteen mukaisesti mahdollisia mekanismeja ei määrätä ennakolta, vaan jäsenvaltiot voivat asettaa vähimmäisvaatimukset ja antaa ohjeita. Euroopan kaupungit ja alueet ovat eturintamassa kehittämässä uusia, kansalaisaktiivisuutta lisääviä hallintotapoja – esimerkiksi kansalaisneuvostot ja -lautakunnat, säännölliset asukastytyväisyystutkimukset, pienet aluekohtaiset päätöselimet tai talousarviot sekä aktiiviset asukasyhdistys- ja ympäristöfoorumit.

2.2. Alueiden komitea pyytää Euroopan komissiota keräämään ja jakamaan tietoa parhaista paikallisista ja alueellisista käytänteistä, joilla kansalaiset saadaan toimimaan aktiivisesti seuraavilla aloilla: elinympäristöä koskevien strategisten suunnitelmien kehittäminen, visioiden kehittäminen, osallistumisen käytännöt, sähköisten viestintämuotojen käyttö sekä tiedon jakaminen ja osallistumismahdollisuudet, ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuuden lisääminen. Tässä voitaisiin hyödyntää Interreg-yhteisöaloitetta. Sen lisäksi jäsenvaltioita on syytä kannustaa keskustelemaan innovatiivisista lainsäädännön tai neuvonnan esimerkeistä. Voitaisiin mainiosti tutkia ja analysoida Euroopan tasolla, missä määrin Agenda 21 -paikallisohjelmalla voidaan tarjota asukkaille tilaisuuksia yksilöidä kestäväälle kehitykselle ja ennen kaikkea nykyistä paremmalle ympäristölle asettamansa toiveet ja panna ne tärkeysjärjestykseen.

2.3. Alueiden komitea kannattaa Euroopan komission ehdottaman direktiivin 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa ja 3 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyjä erityisiä vähim-

mäisvaatimuksia. Ne eivät aiheuttane asianomaisille viranomaisille vaikeuksia, sillä itse asiassa parhaat käytänteet kattavat jo nyt nämä kohdat. Alueiden komitea toteaa kuitenkin, että tiedon saanti sovellettavan menettelyn eri vaiheissa vaatii toistoa – uudelleenilmoituksen, lisäkokouksia tai vastaavaa. Tästä syystä komitea kehottaa jäsenvaltioita varaamaan asianmukaisen rahoituksen kyseisille menettelyille ja ehdottaa tätä koskevan vaatimuksen sisällyttämistä lopulliseen direktiiviin. Jäljempänä kohdassa 2.8 esitetyt kommentit pätevät myös tähän kohtaan.

2.4. Vielä tärkeämpää on, että alueiden komitea kehottaa Euroopan komissiota nimenomaisesti pohtimaan, kuinka Århusin yleissopimuksen vaatimukset muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta suhteutuvat ihmisoikeuksien yleissopimuksen määräyksiin jäsenvaltioille tai toimivaltaisille viranomaisille asetettujen vähimmäisvaatimusten osalta.

2.5. Alueiden komitea katsoo, että ehdotetussa direktiivissä olisi hyvä täsmentää, että valtiosta riippumattomiin järjestöihin voi kuulua ympäristöjärjestöjen lisäksi muita järjestöjä, esimerkiksi kuluttajajärjestöjä.

2.6. Alueiden komitea on tyytyväinen, että ehdotetussa direktiivissä ilmaistaan nyt selkeästi, että lisäykset liitteessä I lueteltuihin toimiin edellyttävät sinällään paitsi ympäristövaikutusten arviointia myös arvioinnin laatimista. Komitean mielestä olisi kuitenkin perusteltua ottaa selkeämmin kantaa vaatimuksiin, jotka koskevat muita kuin liitteessä I lueteltuja toimia, jotka jäsenvaltion tai toimivaltaisen viranomaisen mielestä edellyttävät ympäristövaikutusten arviointia, ja tehdä se soveltaen niihin samaa lähestymistapaa kuin liitteessä I lueteltuihin toimiin.

2.7. Alueiden komitea on tyytyväinen, että 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 3 artiklan 3 kohdan a alakohdassa (uuden liitteen V välityksellä) korostetaan soveltuvia ja asianmukaisia määräaikoja lupamenettelyihin ja lupahakemuksiin tutustumiseksi. Komitea katsoo, että ehdotetussa direktiivissä tulisi mainita selkeästi, ettei olennaisia viranomaisia tule rangaista (edes millään jäsenvaltion toimenpiteellä) siitä, että ne varaavat riittävästi aikaa kuulemismenettelyyn, johon kuuluvat myös uudet ilmoitukset sitä mukaa kuin tietoa saadaan lisää.

2.8. Alueiden komitea toteaa, että Århusin yleissopimuksessa rohkaistaan selkeäsanaisesti luvan hakijoita (joita voivat olla myös viranomaiset) tunnistamaan yleisö, jota asia koskee, aloittamaan vuoropuhelu ja jakamaan tietoa tavoitteestaan jo ennen hakemuksen jättämistä. Alueiden komitea katsoo, että

tällainen kehoitus tulisi sisällyttää ehdotettuun direktiiviin tehokkaan hallinnon ja yleisön osallistumisen nimissä.

2.9. Riippumatta siitä, mitä Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 6 kohdan e alakohdassa todetaan, alueiden komitea kehottaa Euroopan komissiota liittämään ehdotettuun direktiiviin hakijoille suunnatun vaatimuksen, että osana hakumenetelyä heidän on annettava julki vaihtoehtoisia suunnitelmia lupaehdoista ja lupahakemuksista sekä vaihtoehtoja koskevia tietoja. Hakijan on myös perusteltava, miksi vaihtoehtoa ei toteuteta. Nykyisessä muodossaan ehdotetun direktiivin 3 artiklan 2 kohta sälyttää lisätaakan niiden vastuuntuntoisten hakijoiden kannettavaksi, jotka ovat perinpohjaisesti harkinneet saastumisen vähentämisen eri vaihtoehtoja, mutta ei vaadi vaihtoehdot esittämättä jättäneitä hakijoita edes perustelevaan kantaansa. Tästä seurannee, että hakijat jättävät tietoisesti ja yhä useammin harkitsematta mahdollisia vaihtoehtoja. Vaatimus viitata parhaaseen käytettävissä olevaan teknologiaan voisi muodostua perustaksi laajemmalle vaatimukselle, jonka mukaan vaihtoehtoisia teknisiä ratkaisuja on harkittava ja niistä on tiedotettava.

2.10. Alueiden komitea katsoo, että vaatimusta voitaisiin myös soveltaa ehdotetun direktiivin 1 artiklassa tarkoitettuun viranomaisten ohjelmien ja suunnitelmien valmisteluun. Tällöin on syytä harkita ja tarkastella useita strategisia vaihtoehtoja pikemmin kuin "suosikkistrategiaa", jota monet voivat tällöin pitää itsestäänselvyytenä.

2.11. Alueiden komitea ymmärtää, että 1 artiklan konteksti on toinen ja että näin ollen minimivaatimuksia, joihin 2 ja 3 artiklassa viitataan, ei voida soveltaa. Se katsoo kuitenkin, että lopullisessa direktiivissä voitaisiin mainiosti säätää eistovien ohjeiden muodossa asianmukaisista vaatimuksista ja periaatteista, jotka koskevat yleisön osallistumista suunnitelmiin ja ohjelmiin.

2.12. Alueiden komitea huomauttaa, että vaikka ehdotetussa direktiivissä – sen 2 artiklan 5 kohdassa ja 3 artiklan 4 kohdassa – käsitelläänkin Århusin yleissopimuksessa asetettuja vaatimuksia tiettyjen vaiheiden oikeuskäsittelyn osalta, siinä ei ole suoraan mainittu Århusin sopimuksen (9 artiklan 2 kohdan) muita määräyksiä, joiden mukaan – kansallisen

lainsäädännön sen salliessa tai niin vaatiessa – oikeudenkäyntimahdollisuutta voitaisiin soveltaa myös julkisviranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun. Tämä vaikuttaa laiminlyönniltä.

2.13. Alueiden komitea pitää tervetulleena kansainvälisen kuulemisjärjestelmän vahvistamista ehdotetussa direktiivissä. Komitea toivoo, että komission ehdotus voisi olla alku rajatylittävän osallistumisen merkityksen lisäämiselle pitkällä aikavälillä. Komitea huomauttaa kuitenkin, että kieliesteet voivat rajoittaa sekä informaation ymmärtämistä että yhteisten osallistumispuutteiden luomista. Tästä syystä komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kiinnittämään asiaan erityistä huomiota lopullisessa direktiivissä ja saatettaessa sitä osaksi jäsenvaltioiden omaa lainsäädäntöä ja menettelyitä.

2.14. Alueiden komitea ehdottaa, että 3 artiklan 3 kohdan b alakohtaan – jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen on tiedotettava yleisölle niistä päätöksistä, joihin on sovellettu yleisön osallistumista koskevia menettelyjä – lisättäisiin maininta "kohtuullisin kustannuksin". Vaikka mahdollisuus tällaisen tiedon saantiin voi olla ilmaista, kyseisen tiedon saattaminen yleisön saataville aiheuttaa kustannuksia toimivaltaiselle viranomaiselle.

2.15. Lopuksi alueiden komitea kehottaa komissiota kiinnittämään huomiota niihin kohtiin, joita komitea käsiteli aiemmassa, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia käsitelleessä lausunnossaan ⁽¹⁾. Nämä huomautukset pätevät yhä:

"AK huomauttaa, että direktiiviehdotus tulee aiheuttamaan vaihtelevassa määrin kustannuksia toimivaltaisille viranomaisille unionin alueella ja kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että näihin kustannuksiin osoitetaan tarvittavat varat.

AK toteaa, että direktiiviehdotus ei koske esimerkiksi rakennerahastoasetusten perusteella tehtäviä EU:n suunnitelmia ja ohjelmia. Rakennerahastoasetusten sisältämät ympäristökriteerit eivät ole yhtä tiukat kuin ympäristövaikutusten täysimittainen arvio, eivätkä ne tällä hetkellä edellytä julkista kuulemista."

⁽¹⁾ CdR 349/1999 fin.

Bryssel 14. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheista:

- ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Rikollisuuden ehkäiseminen Euroopan unionissa – Yhteisön rahoitustuesta laadittuja yhteisiä suuntaviivoja ja ehdotuksia koskeva mietintö”, ja
- ”Ehdotus: Neuvoston päätös, tehty tuki-, vaihto-, koulutus- ja yhteistyöohjelman perustamisesta rikollisuuden ehkäisemiseksi (Hippokrates)”

(2001/C 357/16)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Rikollisuuden ehkäiseminen Euroopan unionissa – Yhteisön rahoitustuesta laadittuja yhteisiä suuntaviivoja ja ehdotuksia koskeva mietintö” sekä ehdotuksen neuvoston päätökseksi tuki-, vaihto-, koulutus- ja yhteistyöohjelman perustamisesta rikollisuuden ehkäisemiseksi (Hippokrates), KOM(2000) 786 lopullinen – 2000/0304 CNS,

ottaa huomioon komission 29. marraskuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 3. huhtikuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmisteluvaliokunta 4:n ”maankäyttö, taajama-asiat, energia, ympäristö” tehtäväksi,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon ”Rikollisuus ja turvallisuus kaupungeissa” (CdR 294/1999 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon valiokunta 4:n toukokuun 3. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 100/2001 rev., jonka esittelijä oli Catharina Tallas-Wahlberg (S/PES),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean huomiot tiedonannosta

1.1. Kansalaisten turvallisuuteen liittyvä toiminta on lisääntymässä Euroopan unionissa. Monet unionin alueista ja kunnista ovat pitkään kamppailleet kansalaisiin ja heidän omaisuuteensa, yrityksiin sekä julkiseen sektoriin kohdistuvaan rikollisuuteen liittyvien ongelmien kanssa.

1.2. Alueiden komitea ilmaisee tyytyväisyytensä tiedonanto-osaan, jossa käsitellään mahdollisia tapoja kehittää strategia rikollisuuden ehkäisemiseksi sekä kyseistä alaa koskevan Hippokrates-ohjelman perustamisesta.

1.3. Alueiden komitea katsoo, että suuren osan rikollisuutta ehkäisevästä toiminnasta tulee tapahtua ja se myös tapahtuu

paikallistasolla. Ihmisillä on oikeus perusturvallisuuteen, joka on merkittävä osa elämänlaatua.

1.4. Alueiden komitea yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan Euroopan unionin panos voisi tuoda todellista lisäarvoa jäsenvaltioiden politiikkaan.

1.5. Alueiden komitea korostaa, että unioni ei saa rikollisuutta ehkäisevässä toiminnassaan toimia yleisiä vapauksia ja oikeuksia koskevien periaatteiden vastaisesti. Valvonnan lisäämisen, jolla tähdätään rikosten ennalta ehkäisemiseen, ei pidä johtaa esimerkiksi kansalaisten kannalta kohtuuttoman hankaliin turvallisuusjärjestelyihin sen paremmin valtakunnallisella tasolla kuin alue- tai paikallistasollakaan. Komitea yhtyy näkemykseen, että tällaiset seuraukset tulee ottaa erityisesti huomioon ja ne tulee estää.

1.6. Asian kiireellisyyden vuoksi alueiden komitea käsittelee tässä lausunnossa pelkästään arkipäivän rikollisuutta eikä järjestäytyntä tai rajanylittävää rikollisuutta.

(¹) EYVL C 57, 29.2.2000, s. 90.

2. Alueiden komitean suositukset rikollisuuden ehkäisemiseksi Euroopan unionissa

Määritelmät – rikollisuuden käsite

2.1. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti komission määritelmään rikollisuudesta ja siihen läheisesti liittyvistä ongelmista, jotka kattavat yksittäisten henkilöiden tai näiden spontaanisti perustamien yhteenliittymien rikollisen toiminnan ja muun poikkeavan käytöksen. Määritelmäjaon selkeyttämiseksi komitea ehdottaa kuitenkin seuraavia muutoksia:

- vakava rikollisuus, joka kohdistuu usein henkilöön, eli valtioiden rikoslainsäädännössä rikoksiksi luokitellut teot (esim. henkirikokset, raiskaukset, tietyt laittoman kaupankäynnin muodot)
- yleisesti esiintyvät lievemmiksi katsottavat rikostapaukset, jotka kuitenkin myös luokitellaan valtioiden rikoslainsäädännössä rikoksiksi (esim. varkaudet, varastetun tavaran hallussapito, väkivaltarikokset, petokset tai kavallukset)
- nk. arkipäivän väkivalta, jota on taipumus esiintyä uusilla aloilla eri ympäristöissä (esimerkiksi kouluissa, liikuntaharrastusten piirissä, kaduilla, asuinalueilla jne.)
- muu epäsosiaalinen käyttäytyminen, jota voidaan pitää kansalaistottelemattomuutena, mutta jossa ei välttämättä ole kyse rikoksesta, ja joka voi ryhmässä ilmetessään luoda jännittyneen ja turvattoman ilmapiiriin.

2.2. Alueiden komitea uskoo edellä määritellyn lähiympäristössä esiintyvän rikollisuuden vaikuttavan voimakkaasti turvallisuuskäsityksiin. Tämäntyyppinen rikollisuus toimii lisäksi järjestäytyneen ja rajanylittävän rikollisuuden kasvualustana ja "työvoimareservinä". On erittäin tärkeää, että unionin jäsenvaltioissa ryhdytään toimiin kyseisen rikollisuuden torjumiseksi ja estämiseksi.

2.3. Alueiden komitea kannattaa myös komission määritelmää rikollisuuden ehkäisemisestä, mutta ehdottaa siihen kuitenkin seuraavaa pientä lisäystä:

Rikollisuuden ehkäiseminen kattaa kaiken sellaisen toiminnan, joka edistää yhteiskunnalliseksi ilmiöksi katsottavan rikollisuuden estämistä tai vähentämistä sekä määrällisesti että laadullisesti joko pysyvään ja järjestäytyneeseen yhteistyöhön liittyvien toimenpiteiden tai yksittäisten hankkeiden avulla. Tällöin on tärkeää määritellä olosuhteet ja toiminta, joilla voidaan vaikuttaa sekä rikollisuuden välittömiin että välillisiin syihin. Rikoksia ehkäisevää toimintaa voivat siksi harjoittaa monet tahot. Näitä ovat vaaleilla valitut edustajat, rikosten torjunnasta vastaavat ja oikeus-

järjestelmän eri viranomaiset, sosiaaliviranomaiset, koulutusjärjestelmä, yhdistykset laajasti tulkittuna, teollisuus, pankit ja yksityinen sektori, tiedeyhteisö sekä suuri yleisö, joka ilmaisee näkemyksiään tiedotusvälineiden kautta.

Tämä määritelmä on yhdenmukainen alueiden komitean aiemmin esittämien näkemysten kanssa.

Rikollisuutta ehkäisevien toimien tärkeysjärjestys ja strategia

2.4. Alueiden komitea yhtyy näkemykseen, jonka mukaan rikollisuutta ehkäisevällä strategialla on pyrittävä sekä kansalaisten että yhteiskunnan suojelemiseen, ja suhtautuu myönteisesti tavoitteisiin, jotka Euroopan unionin ehdotetaan aset-tavan.

2.5. Komitea pitää oikeana yleisen rikollisuuden osalta esitettyä tärkeysjärjestystä, jonka mukaan ensisijaiset toimet on kohdistettava kaupunki-, nuoriso- ja huumausainerikollisuuteen. Jatkossa tärkeysjärjestystä koskevissa päätöksissä on otettava huomioon erityisesti alueiden komitean näkökannat, kun kyseessä ovat päätökset, jotka koskevat alue- ja paikallisviranomaisten vastuuta rikollisuuden ehkäisyn alalla.

2.6. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ehkäisemisstrategiassa tulee keskittyä tietämyksen lisäämiseen, kumppanuuteen ja monialaisuuteen.

2.7. Panostamalla tietoisesti ja aiempaa enemmän tietämyksen lisäämiseen unionin jäsenvaltiot voivat parantaa rikollisten ilmiöiden ja niiden syiden ymmärtämistä sekä tunnistaa rikollisuuden uusia suuntauksia. Tiivistämällä ja lisäämällä rikosten ehkäisemistoiminnan seuranta ja arviointia voidaan unionissa kehittää luotettavaa ja tarkoituksenmukaista kokemusten ja toimintatapojen vaihtoa.

2.8. Tehokas ennaltaehkäisevä toiminta edellyttää, että pystytään määrittelemään ja saamaan liikkeelle ne tahot, jotka voivat vaikuttaa sekä rikollisuuden suoriin että epäsuoriin syihin. Rikollisuuden vastaiset toimet edellyttävät siten yleensä rikollisuuden vastaisen yhteistyön syntymistä. Tällaisen ehkäisevän kumppanuustoiminnan ja verkostoitumisen malleja voidaan kehittää kaikilla tasoilla: yhteisössä, jäsenvaltioissa sekä alue- ja paikallistasolla. Alueiden komitea on aiemmin todennut pitävänsä tärkeänä, että toiminnassa painotetaan sekä tietämystä rikollisuuden ehkäisemisestä että tiedonvaihtoa, toimien käynnistämistä, niiden seuranta sekä tuloksista tiedottamista.

2.9. Kattava rikollisuuden ehkäisemisstrategia edellyttää monialaista suhtautumistapaa, jolla edistetään täydentävien menetelmien soveltamista sekä rikoksentehtävyyksiä vähentävien tekniikoiden että sosiaalisesti ennaltaehkäisevien toimien kehittämiseksi.

Välineet rikollisuutta ehkäisevän toiminnan kehittämiseksi Euroopassa

2.10. Alueiden komitea on tyytyväinen huomioon, jota kiinnitetään eri politiikanalojen yhteistoimintaan rikollisuuden ehkäisyssä. Tämä koskee etenkin aloja, jotka vaikuttavat väestön turvallisuuteen, kuten sosiaalipolitiikkaa, kaupunkipolitiikkaa, aluepolitiikkaa ja tutkimuspolitiikkaa. Muita tärkeitä aloja ovat tietoyhteiskunta, yhteisön ulkopuolisiin maihin kohdistuva politiikka sekä ympäristöpolitiikka. Ehdokasmaiden osallistuminen rikollisuutta ehkäisevään toimintaan ennen unioniin liittymistä on erittäin tärkeää.

2.11. Alueiden komitea pitää välttämättömänä parantaa sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaa koskevan ohjelman ja rikollisuutta ehkäisevän strategian välistä yhteyttä. Komitea korostaa niin ikään, että huumausaineiden väärinkäytön ehkäiseminen tulee sisällyttää uuteen sosiaalipoliittiseen ohjelmaan, jossa pääpaino pannaan elintason kohottamiselle. Kyseiset toimet sekä maahanmuuttajien sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurillinen integroiminen rasmin ja muukalaisvihan vastaiseen toimintaan muodostavat hyvän rikollisuutta ehkäisevän strategian, jota voidaan toteuttaa yhteisön, jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten sosiaalipolitiikassa.

2.12. Alueiden komitea korostaa jälleen kaupunkiin liittyvien näkökohtien merkitystä sekä keskittymistä puutteellisesta kaupunkisuunnittelusta aiheutuvaan rikollisuuteen. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että turvallisuuden ja/tai rikollisuustilanteen tulisi olla yksi muuttujista, joita käytetään unionin suurkaupungeissa säännöllisesti toteutettavissa kaupunkitutkimuksissa.

2.13. Kansalaisläheinen rikollisuutta ehkäisevä strategia edellyttää turvallisuuden tunteen ja sen leviämistapojen perusteellista tuntemista ja analysointia. Arvokkaana tietolähteenä toimivat tällöin mielipidetutkimukset. Alueiden komitea korostaa jälleen kerran, että viestimillä on tässä yhteydessä huomattava merkitys. Viestimien tiedottamistapa voi vääristää turvallisuuskäsitystä niin, että se ei vastaa todellista turvallisuusriskiä.

2.14. Alueiden komitea korostaa hyvien toimintatapojen vaihdon ja levittämisen edellyttävän niiden arvioimista yhteisten kriteerien mukaan, jotta voidaan määrittää, voidaanko toimintatapoja käyttää esimerkkinä tai yleistää.

2.15. Tehokas rikollisuutta ehkäisevä toiminta unionissa edellyttää monien yhteiskunnan lohkojen laajaa osallistumista ja kumppanuuksien kehittämistä valtakunnallisten, alueellisten

ja paikallisten viranomaisten, kansalaisjärjestöjen, yksityissektorin ja kansalaisten välillä. Näitä kaikkia voidaan pitää yhteiskunnan rikollisuutta ehkäisevinä toimijoina. Alueiden komitea on tyytyväinen Ranskan ja Ruotsin aloitteeseen, jossa ehdotetaan kaupunki-, nuoriso- ja huumausainerikollisuuden ehkäisemiseen keskittyvän eurooppalaisen keskuksen perustamista ⁽¹⁾.

2.16. Alueiden komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että voi olla tarpeen luoda rikollisuuden ehkäisemistä käsittelevät Internet-sivut. Sivut helpottaisivat eurooppalaisia ja jäsenvaltiokohtaisia politiikkoja ja toimintatapoja koskevien tietojen saantia ja mahdollistaisivat tietojenvaihdon osana rikosten ehkäisemistä käsittelevien eurooppalaisten verkkojen toimintaa. Alueiden komitea korostaa tässä yhteydessä, että rikollisuutta ehkäisevää toimintaa toteutetaan unionissa paljon alue- ja paikallistasolla ⁽²⁾, ja myös siitä tulisi olla mahdollista tarjota tietoa kyseisillä Internet-sivuilla. Alueiden komitean mielestä Internet-sivujen merkitystä ei kuitenkaan tule yliarvioida.

Hippokrates

2.17. Alueiden komitea katsoo komission tapaan, että rahoitusväline toisi lisäarvoa jäsenvaltioiden toiminnalle rikollisuuden ehkäisyn alalla.

2.18. Alueiden komitea kannattaa ohjelman sisältämiä toimia, joita ovat koulutus, vaihto- ja harjoittelujaksot, tutkimustoiminta, kokoukset ja seminaarit sekä ohjelman toteuttamisen yhteydessä saatujen tulosten levittäminen.

2.19. Alueiden komitea pitää lisäksi tärkeänä, että ehdokasmaille annetaan mahdollisuus osallistua Hippokrates-ohjelmasta rahoitettaviin hankkeisiin osana maiden valmistautumista unionin jäsenyyteen.

2.20. Alueiden komitea pitää myönteisenä sitä, että ohjelma rakentuu samoille periaatteille kuin muut oikeus- ja sisäasioiden alan rahoitusohjelmat. Rahoitusohjelmasta jaettavien varojen myöntämiskriteereissä on (unionissa) syytä ottaa huomioon ne kokemukset, joita on saatu Euroopan rikoksenehkäisyne palkinto-ohjelmasta (ECPA, European Crime Prevention Awards). Ohjelmaan osallistuu nykyisin kuusi unionin jäsenvaltiota, ja sen tarkoituksena on kannustaa kehittämään toimia juuri nk. arkipäivän rikollisuuden torjumiseksi.

⁽¹⁾ Euroopan unionin neuvosto 13464/00 DG H III.

⁽²⁾ Esimerkiksi toiminta rikosten ja rikostenpelon vähentämiseksi kaupunkisuunnittelua, arkkitehtuuria, sekä kaupunkien hoitoa ja ylläpitoa hyödyntäen toteuttamalla Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED-ohjelmaa European Designing Out Crime Association -järjestön (Internet-kotisivu www.e-doca.net) ja International CPTED Association -järjestön (Internet-kotisivu www.CPTED.net) avulla.

2.21. Alueiden komitea pitää ohjelmalle ehdotettua kahta miljoonaa euroa vähäisenä määränä. Ohjelmaa ehdotetaan eräänlaiseksi pilottiohjelmaksi, eli sen kesto rajataan kahteen vuoteen alkaen 1. päivänä tammikuuta 2001 ja päättyen 31. päivänä joulukuuta 2002 komission hallinnoimien muiden ohjelmien mukaisesti. Komitean mielestä voidaan pitää kyseenalaisena, lisääkö ohjelma alkuvaiheessa todellakin rikollisuutta ehkäiseviin hankkeisiin suunnattavaa kokonaistukea. Hippokrates-ohjelman perustaminen saattaa johtaa siihen, että mahdollisuudet hakea tukea rikollisuutta ehkäiseviin hankkeisiin muista ohjelmista poistetaan, ja lisäksi ohjelmaan varattava määräraha on liian pieni. Alueiden komitea katsoo näistä syistä, että ohjelma ei kahden ensimmäisen vuoden aikana välttämättä toimi vahvistavana tekijänä.

2.22. Alueiden komitea korostaa, että on erityisen tärkeää asettaa etusijalle toimet, jotka koskevat muuta kuin järjestäytyneitä rikollisuutta, sillä muuten on vaarana, että ns. arkipäivän rikollisuus jää taka-alalle.

2.23. Alueiden komitea pitää Hippokrates-ohjelman laatimista myönteisenä asiana ja kannattaa ohjelmaa sekä edellyttää, että ohjelmaan varattavia määrärahoja lisätään alkujakson jälkeen.

Päätelmät

2.24. Alueiden komitea on tyytyväinen komission asiakirjassa esitettyihin rikollisuuden sekä rikollisuuden ehkäisyn määritelmiin. On tärkeää, että käsitteet määritellään ja että niitä sovelletaan jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla samalla tavalla koko unionissa.

2.25. Alueiden komitea korostaa, että rikollisuutta ehkäisevän strategian täytäntöönpanossa tulee soveltaa läheisyysperiaatetta.

2.26. Alueiden komitea kannattaa esitettyjä tavoitteita sekä ehdotusta, jonka mukaan toimet asetetaan tärkeysjärjestykseen siten, että ne suunnataan ensisijaisesti kaupunki-, nuoriso- ja huumausainerikollisuuden torjuntaan.

2.27. Alueiden komitea korostaa, että rikollisuuden ehkäisemisen eurooppalaisen strategian tulee perustua kokonaisvaltaisuuteen ja siinä tulee edistää rikoksentehtävyyksiin vaikuttavia ja sosiaalisia toimia.

2.28. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että eri politiikan alueiden välinen yhteistoiminta asetetaan keskeiseen asemaan.

2.29. Alueiden komitea suhtautuu hyvin myönteisesti rikosten ehkäisemistä käsittelevän eurooppalaisen keskuksen perustamiseen.

2.30. Alueiden komitea kannattaa ehdotusta rikollisuuden ehkäisemistä käsittelevien Internet-sivujen mahdollisesta luomisesta.

2.31. Alueiden komitea pitää Hippokrates-ohjelman perustamista myönteisenä asiana ja kannattaa ohjelmaa. Komitea pitää lähtökohtana, että muuta kuin järjestäytyneitä rikollisuutta koskevat toimet asetetaan etusijalle.

2.32. Alueiden komitea pitää lähtökohtana, että ohjelmaan varattuja määrärahoja lisätään alkujakson jälkeen.

2.33. Alueiden komitea korostaa olevan tärkeää, että rahoitusohjelmasta voivat hyötyä myös ehdokasvaltiot.

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Palvelujen sisämarkkinastrategia”

(2001/C 357/17)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Palvelujen sisämarkkinastrategia” (KOM(2000) 888 lopullinen),

ottaa huomioon komission 13. helmikuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n ”työllisyys, talouspolitiikka, yhteismarkkinat, teollisuus, pk-yritykset” tehtäväksi,

ottaa huomioon Lissabonissa pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen päätelmät,

ottaa huomioon Tukholmassa pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen päätelmät,

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Euroopan sisämarkkinoiden strategia” (KOM(1999) 624 lopullinen),

ottaa huomioon aiheesta ”Yrityspolitiikan haasteet osaamiselle rakentuvassa taloudessa” (KOM(2000) 256 lopullinen) antamansa lausunnon CdR 185/2000 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Innovaatiot osaamiselle rakentuvassa taloudessa” (KOM(2000) 567 lopullinen) antamansa lausunnon CdR 468/2000 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon valiokunta 6:n toukokuun 7. päivänä 2001 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 134/2001 rev.), jonka esittelijä oli La Riojan aluehallituksen puheenjohtaja Pedro Sanz Alonso (E, PPE),

hyväksyi 13. ja 14. kesäkuuta 2001 pitämässään 39. täysistunnossa (kesäkuun 13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Huomioita ja suosituksia*Palveluiden sisämarkkinoita koskevia yleisiä näkökohtia*

1. Komitea ilmaisee tyytyväisyytensä sille tarjottuun tilaisuuteen esittää huomioitaan käsiteltävästä tiedonannosta, jolla luodaan kokonaisvaltaiset puitteet palveluiden kehittämiseksi sisämarkkinoilla.

2. Komitea toteaa tyytyväisenä, että komission ehdotuksissa on otettu huomioon Tukholmassa pidetyn huippukokouksen päätelmät palveluiden sisämarkkinastrategiasta ja suhtauduttu päätelmiin myönteisesti.

3. Komitea katsoo sisämarkkinoiden vaikuttaneen ratkaisevasti siihen, että kestävä kehitys, työllisyyden lisääminen ja laadullisen kohentamisen sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamisen tavoitteet on saavutettu.

4. Tietoyhteiskunta on antanut palvelualalle uuden ulottuvuuden. Komitea katsoo olevan välttämätöntä, että ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin palvelualan yritysten, etenkin pk-yritysten mukauttamiseksi muutoksiin, joita palveluiden tarjoaminen ja tuottaminen uuden tekniikan avulla tuo tullessaan.

Palveluiden sisämarkkinastrategian tarpeellisuus

5. Komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että palveluiden sisämarkkinoille on luotava kokonaisvaltainen strategia. Palvelualan laatua ja kilpailukykyä on parannettava,

⁽¹⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 10.

⁽²⁾ EYVL C 253, 12.6.2001, s. 20.

sillä alan kohentamiseksi toteutettavat muutokset edistävät omalta osaltaan Euroopan talouskasvua. Komissio julkaisi vuonna 1999 Euroopan sisämarkkinoiden strategian⁽¹⁾, jossa asetettiin neljä strategista tavoitetta: kansalaisten elämänlaadun parantaminen, yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden tehostaminen, liiketoimintaympäristön parantaminen ja sisämarkkinoiden etujen hyödyntäminen kehittyvässä maailmassa. Nämä tavoitteet on sisällytetty palveluiden sisämarkkinastrategiaan.

6. Komitea on tietoinen siitä, että uusi talous on muuttanut rajan käsitettä taloustoiminnassa; tämä edistää sisämarkkinoiden luomista, koska kuluttajien kotipaikalla, lähiseudulla tai omissa valtioissa sijaitsevien yritysten tuottamat palvelut ovat heidän saatavillaan yhtä helposti kuin toisen valtion alueella tai paikkakunnilla sijaitsevien yritysten tuottamat palvelut.

7. Komitea ei kuitenkaan saata olla mainitsematta, että tietoyhteiskunnan tulee olla alueellisen yhdentymisen ja yhteenkuuluvuuden osatekijä eikä suinkaan alueellisia eroja lisäävä tekijä, joka jakaa Euroopan palveluita tuottaviin ja niitä kuluttaviin alueisiin⁽²⁾.

8. Perusrakenteet, erityisesti televiestintään liittyvät infrastruktuurit, ovat tulevaisuudessa palveluiden tuottamisen kannalta erittäin tärkeitä. Siksi komitea kannattaa rakennerahastojen ja koheesiorahaston säädöspaketin mukaisesti sellaisten televiestinnän perusrakenteiden luomista ja kehittämistä, joiden avulla Euroopan kaikilla alueilla ja kunnilla on mahdollisuus tuottaa sähköisiä palveluita. Komitea kannattaa niin ikään muiden kuin sähköisten palveluiden tuottamisen kannalta tarpeellisten fyysisten perusrakenteiden parantamista.

9. Komitea toteaa, että televiestinnän kustannuksia on alennettava, ja panee tyytyväisenä merkille alan vapauttamisen, joka on viime vuosina laskenut palveluiden hintoja ja lisännyt palvelutarjontaa. Komitea muistuttaa kuitenkin olevan tarpeen tarjota sekä yleispalveluita että vammaisille ja muita heikommassa asemassa oleville suunnattuja erityispalveluita.

10. Tietoyhteiskunta ja sen toteutuminen palvelualalla ovat nopeuttaneet Euroopan sisämarkkinoiden kehitystä ja vakiinnuttaneet maailmanlaajuiset markkinat, joilla alueellisten pk-yritysten on yhä vaikeampi toimia muiden yritysten kanssa

tasavertaisissa olosuhteissa. Komitea katsoo, että alue- ja paikallisviranomaisten on kyettävä edistämään paikallisten ja alueellisten yritysten perustamista ja kehittämistä, jotta nämä voivat tuottaa palveluita kilpailukykyisesti, koska tällaiset yritykset tuntevat paikkakunnan ja alueen asiakaskunnan tarpeet ja mieltymykset. Alueellisten pk-yritysten tulee Euroopan sisämarkkinoilla toimiessaan käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa optimaalisesti ja hyödyntää ainutlaatuisella tavalla tietoyhteiskunnan tarjoamia välineitä ja perusrakenteita saavuttaakseen tasavertaiset toimintaedellytykset vastaavien Euroopan ulkopuolisten organisaatioiden kanssa.

11. Komitea on tietoinen siitä, että tiettyjen yritysten ja kuluttajien on vaikea käyttää sähköisiä palveluita. Siksi komitea kehottaa ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta yrityksiä ja kuluttajia koulutetaan käyttämään tämän uuden sukupolven palveluita.

12. Alan koulutuksen saaneiden henkilöiden puuttuminen Euroopasta pysäyttää sähköisten palveluiden kehittämisen ja hidastaa samalla uusien työpaikkojen luomista. Alueiden ja kuntien on asetettava etusijalle koulutus, erityisesti elinikäinen oppiminen, jotta alueellinen yritysverkosto ja ennen kaikkea pk-yritykset pystyvät tuottamaan sähköisiä palveluita.

13. Komitea on tietoinen siitä, että sähköisten palveluiden tuottamisessa on suosittava monikielisyttä, sillä muutoin tämä uusi palvelumuoto ei ole eurooppalaisten kuluttajien ulottuvilla. Kieli on yksi kuluttajaa lähinnä olevien alue- ja paikkakuntakohtaisten yritysten valteista.

14. Komitea on ehdottomasti sitä mieltä, että Euroopan alueiden ja kuntien kulttuurisia erityispiirteitä on kunnioitettava. Kulttuuritekijöiden sisällyttäminen sähköisten palveluiden tuottamiseen moninkertaistaa liiketoimintamahdollisuudet ja lisää matkailua oheispalveluineen sekä edistää alueen ja paikkakunnan käsiteollisuuden tuntemusta.

15. Komitea katsoo olevan välttämätöntä mainita Euroopan unionin tuleva laajentuminen. Yhtenäismarkkinoille tulee vastaisuudessa uusia valtioita, minkä vuoksi markkinat on pyrittävä yhtenäistämään ennen laajentumista. Samalla uusille valtioille on annettava asianmukaista tietoa ja koulutusta, jotta ne voivat EU:n jäseniksi tultuaan liittyä yhtenäismarkkinoihin. Palveluiden tuottamisen vapautteen liittyvät siirtymäajat on asetettava liittymissopimuksissa mahdollisimman lyhyiksi.

(1) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle "Euroopan sisämarkkinoiden strategia", KOM(1999) 624 lopullinen.

(2) Komission toinen kertomus taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta.

Esteiden poistaminen

16. Yhtenäisillä sisämarkkinoilla palveluita voidaan tuottaa valtioiden rajoista piittaamatta. Siksi komitea on komission kanssa yhtä mieltä tiedonannossa todetusta tarpeesta yhtenäistää lainsäädännöllinen toimintaympäristö ja voittaa hallinnolliset esteet, jotka hankaloittavat palvelujen tuottamista muussa kuin yrityksen kotivaltiossa tai vähentävät tällaisen toiminnan houkuttelevuutta. Strategian tulee olla kokonaisvaltainen ja kattaa kaikki palvelut samaan tapaan kuin yhteisön muissa politiikoissa kunkin toiminta-alan erityispiirteitä unohtamatta.

17. Komitea kannattaa tehokkaan järjestelmän luomista valitusten ja ristiriitojen ratkaisemiseksi. Järjestelmän avulla on taattava kuluttajien taloudelliset oikeudet yhdentyvillä markkinoilla ja saatava kuluttajat luottamaan nykyistä paremmin sähköisesti tarjottuihin palveluihin. Järjestelmä on erityisen tärkeä rajatylittävissä liiketoimissa.

18. Komitea katsoo, että yhtenäisvaluutan käyttöönotto vaikuttaa myönteisesti sisämarkkinoiden yhdentymiseen ja edistää yhteisön sisäisen palvelukaupan tiellä vielä olevien monien esteiden poistumista.

19. Komitea katsoo, että palveluita tuotettaessa on kunnioitettava ympäristövaatimuksia. Valtioiden, alueiden, kuntien ja toimielinten tulee joka tapauksessa noudattaa ympäristökysymyksissä läheisyys- ja suhteellisuusperiaatteita.

Strategian soveltaminen

20. Komitea on komission kanssa yhtä mieltä strategiasta, mutta katsoo sen olevan ehdotettuun aikatauluun nähden erittäin kunnianhimoinen. Vaikka komission tulee muuttaa tiedonannossa asetettuja määräaikoja, komitean mielestä on välttämätöntä, että komissio kuulee kaikkia asianomaisia toimijoita – yhtäältä jäsenvaltioita, alueita ja paikallisviranomaisia sekä toisaalta yrityksiä ja kuluttajia – ja ottaa huomioon niiden kommentit.

21. Komitea toteaa olevan tärkeää, että ”komissio aikoo suorittaa kaikenkattavan ja systemaattisen analyysin palvelujen vapaan liikkuvuuden esteistä ja niiden seurannaisvaikutuksista talouden eri aloilla”. Tällä asiakirjalla, jonka komissio julkaisee alkuvuodesta 2002, annetaan alkusysäys esteiden poistamiseen tähtäville toimenpiteille. Siksi komission on analysoitava esteitä mahdollisimman tarkasti ja kattavasti.

22. Komitea kannattaa komission tekemää aloitetta järjestää julkinen kuuleminen sellaisten yritysten ja kuluttajien kokemuksista, jotka tuottavat tai käyttävät palveluita.

23. Tiedonannossa esitettyihin toimiin ei sisälly mainintaa siitä, että edellä esitettyjä toimenpiteitä sovellettaisiin maissa, joihin unioni laajenee. Tätä on pohdittava yhdessä kyseisten valtioiden kanssa. Eräs tehokas keino tehdä palveluiden sisämarkkinastrategiaa tunnetuksi on harjoittaa ehdokasvaltioiden kanssa hallinnollista ystävyysalue- ja -kuntatoimintaa.

24. Komitea pitää asianmukaisena komission suunnitelmaa poistaa esteet tunnustamalla säännöt vastavuoroisesti, paneamalla perussopimukset suoraan täytäntöön, mikäli sääntöjä ei ole rikottu, turvautumalla muihin kuin lainsäädäntämenettelyihin ja toteuttamalla monialaisia yhdenmukaistamistoimia. Tarcoitus on edistää palveluiden tuottamisen tiellä olevien esteiden poistamista turvautumalla mahdollisuuksien mukaan sääntelemättömiin menettelyihin.

Päätelmät

25. Komitea katsoo, että yhdennettyjä palvelumarkkinoita toteutettaessa on ensisijaisesti painotettava maantieteellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kunnioittamista. Yhtenäismarkkinoiden toteutuminen onnistuu, kun kaikki Euroopan alueet ja paikkakunnat osallistuvat yhdessä hankkeeseen. Yhtä käään aluetta tai paikkakuntaa ei saa sulkea prosessin ulkopuolelle sen vuoksi, että alueen talous on kehittynyt eri tavoin kuin muiden.

26. Komitea katsoo lisäksi, ettei kansalaisia saa jättää pelkän kuluttajan rooliin palveluiden sisämarkkinoita toteutettaessa. Palveluiden sisämarkkinoiden toteuttaminen tietoyhteiskunnan avulla ei saa muodostua uudeksi sosiaalista syrjäytymistä aiheuttavaksi tekijäksi. Tietoyhteiskunta on mielletävä Euroopan kansalaisten elämänlaatua edistäväksi ja parantavaksi välineeksi eikä yksinomaan palveluita tuottavia yrityksiä hyödyttäväksi keinoksi.

27. Komitea katsoo olevan sisämarkkinoiden moitteettoman toimivuuden kannalta välttämätöntä, että palveluiden vapaan liikkuvuuden tiellä olevien esteiden poistamisessa edistytään. Palvelualalla on nykyisin noin kaksi kolmannesta Euroopan työpaikoista.

28. Uudella tekniikalla on ensisijaisen tärkeä tehtävä toteutettaessa yhdennettyjä sisämarkkinoita. Komitea katsoo, että pk-yrityksillä on ainutlaatuinen tilaisuus sopeutua uuteen tekniikkaan, sillä näin ne voivat kilpailla ja tehdä yhteistyötä suurten yritysten kanssa ja ne pääsevät uusille markkina-aloille. Uuden tekniikan myötä perusrakenteiden ja toimintojen

luomisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset pienenevät huomattavasti monissa jäsenvaltioissa. Nykyisin kukin valtio päättää itse infrastruktuurin luomisesta ja ylläpidosta ja kustannuksista voivat vastata suuryritykset mutta eivät pk-yritykset, minkä ansiosta suuryrityksillä on tähän asti ollut muita paremmat mahdollisuudet päästä eri markkinoille.

29. Palvelualan yritykset saattavat kuitenkin vaihtaa paikkakuntaa tietoyhteiskunnan edistäessä alan sisämarkkinoiden syntymistä. Aikaisemmin yritykset sijoituivat alueille ja kuntiin, jotka tarjosivat pisimmälle kehitettyjä taloudellisia ja verotukseen liittyviä palveluita. Siksi alueiden komitea katsoo, että on tarkkailtava erityisesti Euroopan verosäännösten täytäntöönpanoa, pisimmälle kehittyneiden alueiden yrityksilleen mahdollisesti myöntämiä tukia sekä näiden vaikutuksia.

30. Komitean mielestä on välttämätöntä edistää suurten liikenne-, energia- ja televiestintäväylien kehitystä ja tehokkuutta. TSK kannattaa väylien välisiä yhteyksiä ja yhteentoimivuutta, joiden avulla ne edistävät tasapuolista ja oikeudenmukaista aluekehitystä.

31. Komitea katsoo, että palveluiden sisämarkkinoiden yhdyntymisen on toteutettava kestävästi ja että työntekijöiden, yritysten ja markkinoiden kykyyn rationalisoida toimintaansa sekä toimia ja kilpailla sisämarkkinoilla laadukkaasti ja ympäristön kannalta tehokkaasti on kiinnitettävä huomiota.

32. Komitea katsoo, että eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä on mitattava palveluiden tuottamisen laadun perusteella. Euroopassa tuotetuille palveluille on ollut luonteenomaista se, että niillä on runsaasti lisäarvoa. Laatua ilmentäviä muuttujia ovat muun muassa luonnonmukainen tuotanto, kulttuuritekiäjät, alkuperänimitykset ja maantieteelliset merkinnät sekä ympäristön kunnioittaminen. Euroopassa tuotettavien palveluiden laatu ei saa olla hintana siitä, että eurooppalaiset

yritykset parantavat kilpailukykyään Euroopan ulkopuolisiin yrityksiin verrattuna.

33. Komitea kehottaa yrityksiä huolehtimaan siitä, ettei kilpailun lisääminen palveluhintoja alentamalla johda työvoimakustannusten laskuun. Oikeudenmukaiset palkat ja sosiaaliedut ovat olleet kaksi eurooppalaisen sosiaalimallin erityispiirrettä. Työntekijän oikeuksien kunnioittaminen ja sosiaalidialogi erottavat eurooppalaisen mallin muista ⁽¹⁾.

34. Komitea toteaa, että on käynnistettävä innovaatioprosesseja, jotta eurooppalaiset yritykset voivat luoda ja tarjota uusia palveluja.

35. Komitea kiinnittää erityistä huomiota kuluttajansuojapolitiikkaan. Tuotettaessa palveluita sisämarkkinoilla on kunnioitettava kuluttajien terveyttä, mutta jäsenvaltioiden asettamat kuluttajien terveyden suojelua koskevat vaatimukset eivät saa muodostaa lisäesteitä sisämarkkinoiden synnylle.

36. Komitea katsoo, että alueille on tarjottava tilaisuus osallistua kuulemisvaiheessa palveluiden sisämarkkinoiden esteiden kartoittamiseen, sillä alueet tuntevat paikallisen ja alueellisen yritysverkoston ja ovat siihen suoraan yhteydessä, minkä vuoksi ne voivat antaa komissiolle erittäin hyödyllistä tietoa.

37. Komitean mielestä komission tulee valvoa, että jäsenvaltiot, alueet ja kunnat panevat palveluiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla koskevat säännöt todella täytäntöön, ympäristöä, terveyttä ja kuluttajia koskevat säännöt mukaan luettuna. Komission on ennen kaikkea valvottava todettujen esteiden poistamista.

⁽¹⁾ Eurostatin raportti (maaliskuu 2001): "Teollisuuden ja palvelualan työvoimakustannukset Euroopassa, Yhdysvalloissa ja Japanissa".

Bryssel 13. kesäkuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT